

Itota Codito ingantedö ante
 Odoca
 nänö watapæ ante yewæmongainta

Odoca imo yewæmömopa, ante

¹ Nöwodäni nanguĩ inäni incæ, Mönitö weca æbänö iinque cægatimpa, ante do yewæmoncæ cædänipa. ² Doyedë quëwënäni iñömö, Æbänö cægatimpa, ante në agaiñäni inte mäninö ante, Näwangä impa, ante në apænedäni badinque adode beyæ ante në cædäni bagadänipa. Tömënanäni mönitö imönite adodö ante pönö apænedäni ëñentamönipa. Iinque iinäni apænedäni möni ëñenö bai ñöwodäni wæætë edæ adobai pönĩ ante yewæmoncæ cædäni iinque botö iñömö edæ, Adobainö ante yewæmoncæboimpa, antabopa. ³ Teopido bitö ñænæmi pönĩ inömi inte ëñëmi. Botö iñömö, Wëenëñedë æbänö mä pönĩ cægatimpa, ante ayæ, Nöwo ganca æbänö cæte i, ante ëñencæte ante nanguĩ cædinque ædæmö ëñënimo inte botö edæ, Bitö Teopidobi acæbiimpa, ante adodö adodö ante yewæmömopa. ⁴ Wadäni odömonte apænedäni ëñëninque bitö wæætë, Nö intawo, ante ëñencæte ante cædinque botö yewæmöninta adinque edæ do ëñencæbiimpa. Mänömainö ante yewæmömo ae.

Wäö ëñaqingä, ante anquedo ponte apænecampa

⁵ Wængonguĩ quĩ, ante në godönäni pancadäniya Abiyaidi näni cabo iñönänite adocanque Tacadiya ëmon-gacäimpa. Tömengä iñömö Oodeabæ awënë odaye Edode wodi nänö ingaiñedë, Wængonguĩ quĩ, ante në godongä ingacäimpa. Tömengä nänöogængä Aadöo wodi päingä

Editabeti ingacäimpa. ⁶ Tömëna iñömö nana gæncaya inöna inte Wængongui ayongante nö cæte quëwëninque Wængongui, ðimai cædäni, ante nänö wææ angainö ante ëñente quëwëñönte wadäni, Eñënamai quëwënapa, ante ædö cæte anguiñanii. ⁷ Editabeti owæntacä inte wëñæ mänämai quëwëñongante wëñæ dæ ä wædinque nana gæncaya picæna badinque quëwengadaimpa.

⁸ Dæ ä wædinque quëwëñönte Tacadiya wodi tönö godongämæ nani godoncabo nani godöñedë ba in-
 inque tömengä iñömö, Wængongui qui, ante godongan-
 tapa. ⁹ Godöñongante tömënäni, Æcänö ñowo guid-
 inque ogui waqui tanguingää, ante acæte ante cædäni-
 tapa. Tömënäni cöwë nani cæi bai cædinque tömënäni
 ëmöwo wataa wataa yewæmöninque adoyömö da wën-
 inque adotaque tadonte adänitapa. Ayönäni, Tacadiya
 ëmöwo impa, ante adinque änäni ëñëninque tömengä
 Awënë Wængongui tæiyæ waëmö oncönë guidinque ogui
 waqui tangantapa. ¹⁰ Waodäni tömänäni, Ñowo ogui
 waqui iya tangæimpa, ante yabæcönë godongämæ pön-
 inque Wængongui ingante apænëgadänimpa. ¹¹ Tacadiya
 iñömö tæcæ tançæ cæyongä Wængongui nänö da pönön-
 ingä anquedo tömënäni nani iya täimpaa gäänë tömëmæ
 inö pö næ gongænte a ongongä acantapa. ¹² Adinque
 Tacadiya, Æbänö cæquii, ante ancai guiñente wæcantapa.
¹³ Wæyongante anquedo guiquënë,

—Tacadiya, guiñënamai ie. Bitö Wængongui ingante
 apænëbi ëñëninque tömengä bitö änö ante do cæcampa.
 Bitö nänöogængä Editabeti iñömö onguiñængä ingante
 mancæcäimpa cæbii. Mangä ëñacä adinque bitö tö-
 mengä ëmöwo, Wäö, pemoncæbiimpa. ¹⁴ Wëñængä waa
 pöni ëñacä adinque bitö watapæ tocæbiimpa. Wadäni
 nangui inäni adobai wëñængä ëñacä ate tocædänimpa.
¹⁵ Wængongui incæ, Botö ayömo bitö wengä wadäni

baï guiyä inämaï ñænængä pönï ingä abopa, angä beyä waodäni adobaï tömengä beyä ante adinque tocädän-
 impa. Yowepä biinömä incæ wapä incæ tömengä
 tï nämä tömämä bedämaï incæcäimpa. Wäänä cæn-
 cadë ayä ongöñongante Wængonguï Tæiyä Waëmö Önö-
 woca incæ tömengäa pö guicæcäimpa. ¹⁶ Ayä bitö
 wengä picængä badinque mäo apænecä ëñëninque idæ-
 goidi nanguï inäni Wængonguï gämänö poncädänimpa.
¹⁷ Ayä Wængonguï Önöwoca ingante Ediya wodi nänö
 ewocagai baï adobaï ewocadinque bitö wengä iñömö
 adocä nänö tæi piñængai baï adobaï tæi piñængä in-
 cæcäimpa. Ìninque tömengä iñömö mönö Awënë nänö
 ponguinö ante täno beyænte baï cædinque odömongä ate
 mæmpoidi wëñænäni inänite pönente waadete cæcädän-
 impa. Ayä tömengä apænecä ëñëninque në ëñënämaï
 cædäni incæ nö cæte quëwënäni nänï ëñënö baï nö ëñente
 cæcädänimpa. Mänömaï cædinque bitö wengä adocä
 apænecä ëñente cædinque waodäni mönö Awënë nänö
 ponguinö ante eyepä pönï cædinque tömengä ingante
 ante wänö concädänimpa. Mänömainö ante anquedo
 Tacadiya ingante apænegacäimpa.

¹⁸ Angä ëñëninque Tacadiya wæætë anquedo ingante
 apænedinque,

—Ìñæmpa botö nänöogænä picænä inampa. Botö
 adobaï picæmo imopa. Ædö cæte, Nö impa, ante ëñen-
 guimoo.

¹⁹ Äñongä anquedo wæætë,

—Botö Gabodiedo ingaimo imo apa änewëë. Wæn-
 gonguï weca në ongömo iñömote tömengä iñömö, Botö
 watapä apænedö ante bitö Tacadiya ingante apænete
 pöe, ante da pönongä pontabopa. ²⁰ Nöwo iñömö botö änö
 pönënämaï imi inte bitö babetadebi badinque tededämaï

iñömite botö apänedö ante iinque cæbo ba ate tedecæbi-
impa, ante anquedo Tacadiya ingante apä necantapa.

²¹ Mänömaï tedeyöna wadäni, Tacadiya taquingä,
ante wänö cönnique, Wængonguï tæiyæ waëmö on-
cönë guiddinque æiquedö taquingää, ante wægadänimpa.

²² Tömengä tadinque tededämaï ingantapa. Ayæ godö-
menque tededämaï inte önompoque oo cæpo oo cæpo
cæcä adinque tömënäni, Wængonguï tæiyæ waëmö on-
cönë guuite ongönnique Tacadiya wiimonte bai mä pöni
adingä inte ñöwo edæ babetadecä inte tacampa, ante
wädänitapa.

²³ Wængonguï beyæ ante cæe, ante näni iinque
äniönæ ganca cæddinque Tacadiya wodi oncönë gocan-
tapa. ²⁴ Mäniñedë ate tömengä nänöogængä Editabeti
yädëmadä badinque edæ önompo æmæmpoque apäicä
ganca oncönë wë womongantapa. ²⁵ Tömengä iñömö
edæ, “Wëenëñedë, Owæntabi imipa, ante piinäni wæbo
adinque Wængonguï botö imote waadete pönö cæddinque
ñöwo wæætë, Piinämaï incädänimpa, ante cæcampa,”
ante pönënnique Editabeti togacäimpa.

Itota ëñaquingä, ante

²⁶ Editabeti önompo æmæmpoque go adoque apäicä
yädëmadä nänö iñedë Wængonguï tömengä anquedo
Gabodiedo näni ängängä ingante da pönongä pönnique
Gadideabæ Näatadeta näni quëwëñömö gocantapa.

²⁷ Godinque tömengä baquécä Mäadiya näni ängängä weca
pongantapa. Tömengä ingante Awënë Dabii wodi päingä
Ootee, Monguïmo, ante do äningä inongäimpa. ²⁸ Iinque
anquedo Gabodiedo Mäadiya weca pö guiddinque
tömengä ingante,

—Wængonguï nänö në waadebi inte ëñëe. Wængonguï
bitö imite waa cæcæcäimpa. Wadäni onquiyænäni inänite
Wængonguï pönömenque pönö waa cædongä inte bitö

imate edæ godömenque waa pönī pönö cæcä acæiropa.
²⁹ Ante tæcæ apæneyongä tömengä ancai guĩñëninque,
 Quinö bai i ante botö imote apænecää, ante wæcantapa.
³⁰ Wæyongante anquedo wæætë,

—Mäadiya, bitö guĩñënämaï ie. Wængonguï incæ edæ
 bitö imite nanguï waadete pönö acampa. ³¹ Bitö ñowo
 edæ yæðemadä badinque bitö wëñængä onguĩñængä
 mancæbiropa. Tömengä ëñacä ate bitö tömengä ëmowo,
 Itota ingampa, ante pemoncæbiropa. ³² Tömengä iñömö
 edæ nanguï tæï piñænte cæcä incæcäiropa. Ininque
 tömengä ingantedö ante, Æibæ pönī në Quëwengä Wengä
 ingaingä ingampa, ante apænecæiropa. Ayæ Awënë Wæn-
 gonguï incæ tömengä ingante apænedinque, Bitö Awënë
 bayömi mæmæ awënë odeye Dabii wodi nempo dodäni
 nani quëwengäi bai bitö nempo adobäi quëwencædän-
 iropa, ante adocä Itota ingante pönongä ænte Awënë
 Odeye bacæcäiropa. ³³ Ininque Aacoboidi tömengä nempo
 quëwëñönänite tömengä cöwë tömënäni Awënë Odeye
 incæcäiropa. Tömengä nänö Awënë Odeye inguimämo
 iñömö edæ dæ badämaï ingæiropa, ante Wængonguï nänö
 da pönöningä Mäadiya ingante angantapa.

³⁴ Mäadiya wæætë tömengä ingante,

—Botö iñæropa onguĩñængä tönö mönämaï inte wëñæ
 ædö cæte manguimoo.

³⁵ Ante wæyongante anquedo wæætë edæ,

—Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca incæ bitö weca
 poncæcäiropa. Wængonguï Æibæ Quëwënonngä tömengä
 nänö tæï piñænö incæ wææ owo bai cæcæcäiropa.
 Mänömaï beyæ bitö Wëñængä Onguĩñængä incæ Tæiyæ
 Waëmö ëñacä ate, Wængonguï Wëñængä ingampa, ante
 pemoncædäniropa. ³⁶ Ayæ godömenque apænebo ëñëe.
 Editabeti bitö guidengä iñömö picængade pönī iñon-
 gante, Owæntacä ingampa, ante tededänitawo. In-

cæte tömengä picængadecä incæ dobæ edæ önompö
 æmæmpoque go adoque apäicä yæðemadä inte tö-
 mengä wëñængä edæ onguïñængä ingante ënengampa.
³⁷ Ìñæmpa quiëmë ante Wængonguï nänö änönö ante
 tömää edæ cöwë cæcäïmpa.

³⁸ Ante anquedo angä ëñente wædinque Mäadiya,
 —Mönö Awënë beyænque në cæbo ïmopa. Bitö änö bai
 Ao ämo bacäïmpa.

Ante apænecä ëñëninque Wængonguï nänö da pönön-
 ingä incæ ëmö cæte wadæ gogacäïmpa.

Editabeti weca Mäadiya ëñacæ gocampa

³⁹ Mäniñedë ate Mäadiya wodi wadæ godinque
 änämænë quingæ æidinque Oodeabæ quëwëñäni nänö
 quëwëñömö adoyömonque incæ pöninque, ⁴⁰ Tacadiya
 oncönë pö guidinque Editabeti ingante, Waa quëwëmi,
 angantapa. ⁴¹ Mäadiya mänömaï apænecä ëñëninque
 Editabeti wodi wengä cæncadë ongöninque wogæi wogæi
 tocantapa. Editabeti ïñömö Wængonguï Tæiyæ Waëmö
 Önöwoca incæ tömengäa pö guicä ïninque ædæmö pönö
 ewocacä bacantapa. ⁴² Mänömaï badinque adocä ogæ
 tededinque,

—Mönö onquiyæncabo ïñömonte bitö adobique bitö
 waa toquinque ïmpa, angantapa. Wængonguï wamöni
 ïmönite pönömenque waadedinque bitö ïminite godö-
 menque nanguï waadecampa. Bitö në ënënogä in-
 gante Wængonguï nanguï waadecä beyæ tömengä adobai
 tocæcäïmpa. ⁴³ Botö önömoque ïñömete bitö ïñömö
 mönö Awënë badä ïnömi inte edæ botö weca quïnante
 pömi. ⁴⁴ Tæcæ edæ apænëbi önömonca ëñëñömo botö
 cæncadë në ongönongä incæ wogæi wogæi watapæ tocä
 ae. ⁴⁵ Mönö Awënë bitö ïmite nänö äninö ante bitö
 ïñömö, Tömengä cöwë cæcæcäïmpa, ante pönëninque
 bitö toquinque edæ në pönëmi ïmitapa.

⁴⁶ Editabeti mänömaï apäneyongä Mäadiya wæætë ämotamini ante bai iïmaï angacäïmpa.

“Botö mïmöno pönëningue, Mönö Awënë iñömö edæ waa pöni mönö inongä ingampa, ante watapæ apänebopa.

⁴⁷ Ayæ, Quëwencæbiïmpa, ante botö imote nê Ængä iñongante botö Wængongui ingante ante pönëningue edæ watapæ tote ewocabopa.

⁴⁸ Botö tömengä ingante nê cædömo inte önömoque pöni iñömote tömengä wæætë botö imote waa acampa.

Iïncayæ nänömoidi wææ iïncayæ nänömoidi wææ inäni tömänäni botö imotedö ante apænëningue,

Tömënë iñömö Wængongui nänö nê waadedä ingadäïmpa, ante apænecædänïmpa.

⁴⁹ Wængongui nê Tæi Pïñænogä inte botö imote pönö nanguï cæcä beyænque edæ apænecædänïmpa.

Tömengä emöwo iñömö edæ Tæiyæ Waëmö emongampa.

⁵⁰ Ayæ iïncayæ nänömoidi wææ iïncayæ nänömoidi wææ inäni tömengä ingante guiñente cæyönänite tömengä wæætë waadete pönö waa cæcæcäïmpa.

⁵¹ Tömengä nê tæi pïñænogä inte tömengä önompoca cæte bai nanguï cæcantapa.

Ayæ wadäni, Tömëmoque waëmö imopa, ante önöwëningue pönënëni inänite tömengä angä näwæ godänitapa.

⁵² Ayæ awënëidi näni tæ containpaa ongöñönänite tömengä tömënëni inänite wido cæcä godänitapa.

Wæætë önönänique inänite ængö cæcä contadïningue tömënëni wæætë awënëidi bai badänitapa.

⁵³ Ayæ gue ænente wädäni iñönänite tömengä waa pöni cænguï godongä æningue tömënëni tömo pöni cænänitapa.

Wæætē nanguī ēādāni tōmēnāni inānite da godongā god-
inque ōmæpodāni inte godānitapa.

⁵⁴ Mōnō idægocabo iñōmō tōmengā ingante nē cæmō
iñōmonte tōmengā mōnō tōnō godongāmæ cæ-
cantapa.

Ayæ, Waadete botō pōnō waa cægainō bai adodō
cæcæboimpa, ante pōnēinque tōmengā ñowo
pōnō waadete waa cæcā æmompā.

⁵⁵ Abadāō wodi pæimō iñōmonte tōmengā mōnō
mæmæidi inānite nānō angainō bai cædinque,
cōwē ñimpo cædāmaī inte pōnō waadete cæcampa.”

⁵⁶ Ante Māadiya wodi āmotamīni ante bai angantapa.
Ayæ Editabeti weca mēa go adoque apāicā quēwente ate
ayæ ate tōmengā oncōnē gogacāimpa.

Wāō ēñacampa

⁵⁷ Editabeti wodi guiquēnē oo pōnī ēnēinque tōmengā
wēñængā onguīñængā mangacāimpa. ⁵⁸ Ayæ tōmengā
guiidēnāni tōnō godongāmæ quēwēnāni iñōmō, Æ mōnō
Awēnē wīi piingā inte Editabeti ingante ædæmō waadete
waa cæcampa, ante tæcæ ēñēmōnīpa, āninque Edita-
beti tōnō godongāmæ togadānīpa. ⁵⁹ Ayæ adoque
Wængonguī itædé go ate wēñængā ingante æmontaique
ēō togæncæ cædāni iñōmō godongāmæ pōninque tō-
mengā wæmpo ēmōwo bai ante, Tacadiya, ante pemoncæ
cædānitapa. ⁶⁰ Cæyōnānite wāānā Baa āninque,

—Tōmengā ēmōwo Wāō ēmoncæcāimpa, ante wææ
angadāimpa.

⁶¹ Āñongante tōmēnāni wæætē,

—Īñæmpa bitō guiidēnāni Wāō ēmōnāmaī. Dæ
āmōnānīpa.

⁶² Āninque wæmpocā ingante ōmō cædinque,
Æmongānō ēmonguingā āmīi, ante odōmōmi amōnīi.

⁶³ Āñōnānite tōmengā tededāmaī inongā inte

önompocaque odömongä adinque yewæmöinta æninque pædæ pönönäni ate tömengä iñömö edæ, “Tömengä ëmöwo Wäö ëmoncæcäimpa,” ante yewæmongä adinque tömänäni edæ guiñente wægadänimpa. ⁶⁴ Yewæmongä ate tömengä önonguënëwa ñimæ cæguënëwate bai baguënëwate ate edæ tömengä ogæ tededinque Wængongui ingante, Waa pönï cæbi abopa, ante watapæ edæ apænecantapa. ⁶⁵ Ìninque mänïñömö godongämæ quëwënäni tönö Oodeabæ änämænë quëwënäni tönö tömänäni, Mänömaï batimpa, ante nanguï tededänitapa. ⁶⁶ Tededäni ëñëninque në ëñënäni wæætë, “Ìngä wëñængä iñömö æbänö nänö baquinque edæ pæquingä,” ante tömänäni godongämæ wægadänimpa. Edæ tömengä tönö Wængongui godongämæ cæcä ingacäimpa.

Tacadiya ämotamïni ante angampa

⁶⁷ Wëñængä wæmpocä Tacadiya guiquënë Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante ewocadinque Wængongui beyæ apænedinque ämotamïni ante bai apænecantapa.

⁶⁸ “Mönö idægocabo Wængongui iñömö adocä mönö Awënë iñongante mönö tömengä ingante waa ate watapæ apænecäimpa.

Tömengä iñömö, Botö quinäni bate abæ tawænte bai quëwencädänimpa, ante tömengä do æncæ pongä acäimpa.

⁶⁹ ‘Önömoncawæ wææ ëmoncate bai wææ gom pocæcäimpa,’ ante cædinque tömengä mönö ïmonte në ænguingä ingante da pönongä pöninque iingä wæætë ængä beyænque quëwëmompä.

Wængongui ingante në cægaingä awënë odeye Dabii wodi päingä ïnongä inte tömengä mänömaï cæcä beyænque quëwëmompä.

⁷⁰ Wængongui iñömö tömengä beyä nē apænegaïnäni tæiyä waëmö ingaïnäni iñönänite tömēnāni tönö apænedinque,

Cöwē cæcæboimpa, ante nänö apænegaïnö bai ñöwo edæ iinque cæcampa.

⁷¹ Mönö iñömö nē piinte änäni nempo ongöñömonte tömengä,

Piinte cædänipa, ante adinque mönö imonte gä pe æmpote ö ængä beyænque quëwēmompä.

⁷² Mänömaï cædinque tömengä mönö mäemæidi inänite nänö angaïnö bai cædinque ñöwo waadete pönö cæcampa.

Ayæ, Botö pönö cæbo ate mīnitö Ao ämīni ininque mönö godongämæ wææ cæte quëwengæimpa, ante tömengä tæiyä waëmö nänö angaïnö ante cöwē pönēnongä inte ñöwo iinque cæcampa.

⁷³ Edæ mäemæ Abadäö wodi ingante, Botö nē Quëwēmo ingaïmo inte nöingä ämopa, ante Wængongui iïmainö ante nänö pönö cæquinö ante nö apænegaïcäimpa.

⁷⁴ Abadäö ëñēmi. Nē piinte cædäni nempo wæwēñöminite botö gä pe æmpote ö æninque pönö cæbo ate eyepæ badinque mīnitö wæætē guiñēnāmaï inte botö Wængongui imo beyä cæcæmīnimpä, ante Wængongui nē pönö cæqingä inte apænegaïcäimpa.

⁷⁵ Wængongui iñömö edæ, Mīnitö tæiyä waëmö ewocadinque mīni quëwenganca

botö weca nö pönī cæte quëwencæmīnimpä, ante pönö cæcä ingacäimpa,” ante wēñængä mämpocä Tacadiya wodi apænecantapa.

⁷⁶ Ayæ wēñængä ingante tömengä iïmaï ante godömenque apænecantapa.

“Botö wēmi bitö imite botö wæætē apænebo ëñēe, angantapa.

Nē Æibæ Pōni Quēwengä beyæ bitō nē apænebi inōmi
 ïmipa, ante bitō ïmitedō ante apænegädänimpa.

Mönö Awënë taadō pīnongäimpa, ante bitō edæ tāno
 beyænte gote bai cædinque,

⁷⁷ mönō Awënë quīnāni inānite iīmaï ante odōmonte
 apænegæbiimpa.

Wēnæ wēnæ mīni cædō ante Wængonguï pōnō ñimpo
 cæcä ate mīnitō iñömō edæ,

Tömengä ængä beyænque mönō quēwenguï impa, ante
 do ēñencæmīnimpa, ante apænebi ēñencædän-
 impa.

⁷⁸ Edæ mönō Wængonguï incæ mönō wēnæ wēnæ
 wædōnō ante waadete pōnō waa cædinque,

öönædē Quēwengä ingante mönō weca da pōnongä pōn-
 inque nænque tæcæ tamō bai ēmongä acäimpa.

⁷⁹ Mänōmaï cædinque mönō wænguimāmo beyæ wēmō
 iñömō awædō,

ante wæyōmonte tömengä ponte a ongongä adinque
 mönō nænque pämo oo tote bai quēwēmompa.

Ayæ, Mīnitō mīni gänē pōnente quēwenguinō taadonque
 poncæmīnimpa,

ante tömengä töö æmænte mämongä pōmompä.”

Mänōmainō ante Tacadiya wodi tömengä wēñængä in-
 gante apænegacäimpa. ⁸⁰ Wēñængä iñömō do pædinque

önōwoca tæi pīñænte ēwocagacäimpa. Idægoidi weca
 tömengä nänō ponte a ongonganca önömæca quēwen-
 gacäimpa.

2

Itota ēñacampa

(Mäateo 1.18-25)

¹ Wäö idægoidi weca nänō pōñedē iinque bayonte
 awënë Tetædo Agoto iñömō, Æpomīnidō imīnii, ante
 acæte ante cædinque odömāno ömæ nē quēwēnāni

inänite edæ, Minitö emöwo tömämīni yewæmoncæmīn-
 impa, angacäimpa. ² Tidiabæ awënë Tidēnio ingäñedē
 odömāno awënë tāno angä. ³ Ĕñēninque adocanque
 tömengä mæmæidi nāni quēwengaiñömö wacä tömengä
 mæmæidi nāni quēwengaiñömö tömānāni yewæmon-
 cæte ante edæ go go cægadānimpa.

⁴ Īninque Oodeabæ Awënë wodi Dabii wodi päingä
 ĩnongä inte Ootee ĩñömö Gadideabæ Näatadeta nāni
 quēwēñömö quēwēninque adobaĭ tömengä mæmæ Dabii
 wodi nāno quēwengaiñömö Bedēē ĩñömö gogacäimpa.
⁵ Edæ Ootee nānōogængä inguingä Māadiya yädē-
 madä ĩñongante tömēna nāna gæncaya inguĭna guēa
 yewæmoncæ godatapa. ⁶ Bedēē ponte quēwēñōna
 Wēñængä ĩñömö ĩnque pædinque ⁷ bamoncadengä incæ
 onguĭñængä inte ĩmaĭ Ĕñagacäimpa. Māniñömö monguĭ
 incōnē ĩñömö māniñedē eyede pōni goti ongōnāni ate
 wædinque tömēna wæætē cænēnāni cænguĭ oncontaidē
 guiyantaidē go guĭda ate Wēñængä Ĕñacantapa. Īninque
 guiyantaidē Ĕñacä ate wānā Wēñængä ingante weocoo
 wĭni wĭni caadinque cænēnāni cænguincadedē ñō cädä
 õñongantapa.

Obegaidi inänite nē aadāni inänite anquedoidi apænedāni

⁸ Idægoidi cænĭnāni obegaidi nāni änōnāni ĩñōnānite
 nē aawēnāni ĩñömö eyepancadē adoönæ woyowotæ a
 cōnōnānimpa. ⁹ A cōnōnāni mōnō Awënë anquedo
 ponte a ongōñongä mōnō Awënë nāno ñāō emōnō
 beyænque godongāmæ guĭnæ gongæ adinque nē aadāni
 ancai guĭñente wædānitapa. ¹⁰ Anquedo ĩñömö tömēnāni
 inänite, “Guĭñēnāmaĭ ĩmæwedāni. Mĭni nanguĭ Ĕñente
 toquinque ante botō ñōwo watapæ apænebo Ĕñēedāni.
 Mĭnitö tōnō inguipoga tömāo quēwēnāni adobaĭ adode
 beyænque watapæ tocæmĭnimpa. ¹¹ Mōnō Awënë Codito

iñömö, Æmo beyænque quëwencæminimpa, ante nē Ængä baquingä inongä inte do edæ ëñacantapa. Edæ mīnitō beyæ ante tōmengä ñōwoōnæ incæ awënë Dabii wodi nānō quëwengaiñömö ëñacantapa. ¹² Nō impa, ante gote acæminimpa. Wëñængä ingante wäänä wīni wīni caadinque edæ cænīnāni cænguincadedē ñō cädä ate a öñongä adinque mīnitō, Nō impa, ante ëñencæminimpa.”

¹³ Ante anquedo añongä wadāni nanguī ināni öönädē owodāni incæ iñontobæ tontadoidi ongōnāni bai tōmengä tōnō godongämæ ponte a ongōnīnque ämotamīni ante bai äninque Wængonguī ingante iīmaī ante watapæ apænedānitapa.

¹⁴ “Wængonguī æibæ pōnī quëwënogä inte edæ ñāō apäite bai ëmongänō anguënë.

Tōmengä inguipoga iñömö waadete pōnō cæcä beyænque mīni waocabo edæ gänē pōnenguimīnidō anguënë.”

¹⁵ Ante ämotamīni ante bai äninque anquedoidi öönädē adodō wadæ æite godāni ate nē aawënāni iñömö nāni cabo tedinque,

—Mönō Awënë mönō imonte apænecä mönō ëñënō ante, Æbänō cæcäi, ante mönō Bedëe gote ædæmō acæimpa. ¹⁶ Äninque pogodo ponte ayōnāni Mäadiya tōnō Ootee a ongōñōna Wëñængä iñömö cænīnāni cænguincadedē a öñongä adānitapa. ¹⁷ Iinque adinque wadæ godinque, Wëñængä æbänō ingää, ante anquedo apænecä nāni ëñënō ante gode ä gode ä cæte wayömō wayömō quëwënāni inānite tededāni ëñënānitapa. ¹⁸ Eñëninque tōmānāni wæætē, Nē aawënāni æbänō ante apænedāni, ante guñente wædānitapa. ¹⁹ Mäadiya guiquënë, Wëñængä æbänō ingä änāni, ante nāmā pōnëe congantapa. ²⁰ Nē aawënāni guiquënë, Wængonguī ñāō apäite bai ëmōnogä inte pōnō waa pōnī cæcä æmōnipa.

Edæ anquedo nänö apænedö bai do cæcä amönipa, ante apænedinque eyepancadë ocæ emænte gogadänimpa.

Bitö Wengä, ante mæmpoda Wëñængä ingante Wængongui oncönë ænte pönapa

²¹ Ayæ, Adoque Wængongui itædë go ate æmontaique ëö togængäimpa, ante idægoidi cöwë nani cæi bai cæd-
inque Wëñængä ingante ëö togænänitapa. Ayæ Mäadiya
yædëmadamaï nänö iñedë anquedo nänö pemöninö bai
äninque mæmpoda Wëñængä ëmöwo ante, Itota, pemon-
gadaimpa.

²² Wäänä mänimpoönæ wepæ näate inampa, ante
Möitee wodi nänö angaimpoönæ iinque go ate tömëna,
Wëñængä iñömö Wængongui Awënë qui ingampa, ante
mönö godongäimpa, ante tömengä ingante Eedotadëë
iñömö ænte gogadaimpa. ²³ Edæ, “Onguiñänäni
bamoncadënäni tömänäni tæiyæ waëmö bacædänimpa,
ante tömënäni Wængongui Awënë nempo pædæ
godongäimpa,” ante Awënë Wængongui nänö angainö
ante ëñëninque Mäadiya tönö Ootee do cædatapa.

²⁴ Ayæ, Equemöna näna gæncaya, Wængongui qui, ante
godongäimpa. Wii mänömaï cæte tæcæ wengä wengä
pæda mënaa inate godongäimpa. Ootee tönö Mäadiya
iñömö mänömaï cædinque, Wængongui qui impa, ante
mënaa inate ænte pöninque pædæ godöna ængacäimpa.

²⁵ Mäniñedë adocanque edæ tömengä ëmöwo
Timeönö Wængongui beyænque ante nö cædongä inte
Eedotadëë iñömö quëwengacäimpa. Idægoidi wampo
pönente quëwencædänimpa, ante Wængongui æyedënö
ædæmö cæquiringä, ante tömengä wänö cönonte
quëwënongåimpa. Ayæ Wængongui Tæiyæ Waëmö
Önöwoca ingante tömengä cöwë ewocacä inongäimpa.

²⁶ Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca do apæneçä
ëñëninque Timeönö wodi iñömö, Botö ayæ wänämaï

mīimō quēwēmoyedē mōnō Awēnē Codito ingante aquīmo īmopa, ante do ēñēningā īnongāimpa. ²⁷ Nōwo īñōmō Wængonguī Ōnōwoca angā ēñēninque tōmengā Wængonguī oncō ñænæncōnē yabæcōnē pō guicantapa. Māniñedē Itota mæmpoda īñōmō idægoidi wææ ante nāni cægainō bai cæcæte ante cædinque Wēñængā Itota ingante ænte pō guida. ²⁸ Adinque Tīmeönō īñōmō edæ Wēñængā ingante bæi ongonte pæ māninque Wængonguī ingante, Tōmēmi waa toquinque mōnitō īmōnite pōnō cæbipa, ante apænecantapa.

²⁹ “Bitō Tæiyæ Awēnē īnōmi inte ēñēmi. Bitō īmite nē cæbo īñōmote bitō doyedē, Cæbo acæbiimpa, angabiimpa.

Īninque bitō āninō bai ñōwo edæ iinque cæbi adīmo īñōmote bitō āmi ate wænte goboe.

³⁰ Edæ bitō, Quēwencæmīnimpa, ante nē Ænguingā ingante ñōwo da pōnōmi ponte ēñacā do abopa.

³¹ Mānōmaī cædinque bitō, Wadāni nāni cabo wadāni nāni cabo waodāni tōmānāni acædānimpa, ante cædinque bitō nē Ænguingā ingante ñōwo da pōnōmi ponte a ongongā acæimpa.

³² Idægoidi ināmaī ināni incæ tōmēnāni nāni cabo nāni cabo incæ edonque acædānimpa, ante cædinque bitō da pōnōmi pōninque tōmengā ñāō apāite bai a ongongā acædānimpa.

Ayæ mōni idægocabo īñōmōnite bitō, Wēñængā ængā beyænque botō quīmīni īñōmō ñāō bai waēmō pōnī ēmōninque quēwencæmīnimpa, ante pōnō cæbi abopa.”

³³ Ante āmotamīni ante bai Tīmeönō wodi, Wēñængā æbānō cæquingā ingāā, ante tedecā ēñēninque Wēñængā

mæmpo tönö tömengä badä iñömö guiñente wædat-apa. ³⁴ Timeönö wæætë, Mîna waa toquinque iingä Wëñængä ingante æmînapa, ante apænedinque tömengä badä Mâadiya ingante iïmaï ante godömenque apænecantapa.

—Picængä badinque iingä Wëñængä cæcä beyænque idægoidi pancadäniya tæ go wæænte bai wæyönäni pancadäniya wæætë ængæ gantite bai quëwencädänimpa. Wængongui iñömö, Wëñængä ingante ate ëñencädänimpa, ante odömonte cæyongä pancadäniya wæætë adocä ingante godö piïnte tedecädänimpa. ³⁵ Ante apænedinque Tîmeönö iñömö Mâadiya ingante apænecantapa. Mänömaï bayonte, Nanguï inäni æbänö ante mîmöno pönënanii, ante edonque acäïmpa. Bitö iñömö yaëmë yete bai wæwente ëwocacæbiïmpa, ante apænegacäïmpa.

³⁶ Ayæ wadä iñömö Wængongui beyæ në apænedä iñömö tömënä ëmöwo Änä adobai ongönantapa. Ate-doidi nani cabo iñönäni adocanque Pánoedo wënä inönä inte tömënä picængadedä ingadäïmpa. Tö-mengä iñömö baquécãñedë mönînque nänöogængä tönö önompo æmæmpoque go mëa wadepo quëwente ate onguiñængä guiquënë näñe wængacäïmpa. ³⁷ Onquiyänä iñömö ñöwo otenta i coatodo wadepo nänö ëñagain-ganca owæmpoinä quëwënä inte tömënä Wængongui oncö ñænæncönë yabæcönenque cöwë quëwëninque taodämaï inönäïmpa. Itädë woyowotæ tömënä cöwë, Wængongui ingampa, ante waa cædinque Wængongui ingante apæneçæte ante wantæpiyæ cænämaï quëwënä inönäïmpa. ³⁸ Tömënä ñöwo eyepæ pönî mämö bee tëninque Itota ingante adinque Wængongui ingante waa ate pönëninque apæneçantapa. Ayæ wadäni, Mönitö Eedotadëë iñömö quëwëmöni iñömönite Wængongui

æyedēnō pōnō cæcā beyæ abæ tawænte quēwenguimōnii, ante nē wānō cōnāni inānite dodā Ānā iñōmō Wēñængā ingante do adīnā inte, Wēñængā nē Ænguingā inte do ēñate pongā atabopa, ante cōwē apānedā ēñengadān-impā.

Nāatadeta ocæ ēmænte godānipa

³⁹ Ayæ mānii, Awēnē Wængonguī, Īlmaī cæedāni, nānō angaiñō ante iinque cæte ate Ootee nāni wencabo Gadide-abæ gocæte ante wadæ godinque Nāatadeta tōmēnāni nāna quēwēniñōmō pongadānimpā. ⁴⁰ Wēñængā iñōmō edæ picængā pædinque tæi pīñængā bacantapa. Ayæ ocai encacā inte nanguī ēñente bagacāimpā. Ayæ Wængonguī waadete pōnō apānecā ēñente ēwocadinque tōmengā nē waadete pōnō cæcā ingacāimpā.

Wængonguī oncōnē Itota gote ongongampa

⁴¹ Wodo pænta gogaïōnæ bai Patowa mōnō ææmæ cænguiōnæ ñowo impā, ante pōnēninque idægoidi Patowa ante Eedotadēē godinque ææmæ cædōnānimpā. Itota mæmpoda adobai Patowa nāni āmæ cōwē cæyedē wadepo iñō wadepo iñō Eedotadēē goda ingadaimpā. ⁴² Īninque Itota dote wadepo iñonte Wængonguī beyæ ante ææmæ cōwē nāni cædō bai Ootee nāni wencabo do gote cædānitapa. ⁴³ Ææmæ tōmāā iinque cædinque oncōnē poncæte ante taadonque pōninque mæmpoda adāmaī iñōnate Itota guiquēnē Eedotadēē iñōmō ayæ quēwengantapa. ⁴⁴ Godongāmæ mōnō poncabo tōnō pongā ĩmaingampa, ante pōnēna inte taadō tōmāā itadē pōninque tōmēna guidēnāni weca tōmēna æmigoidi weca diqui diqui mincæ cæyōna, ⁴⁵ edæ dæ angā. Ate wædinque tōmengā ingante diqui mincæte ante Eedotadēē adodō ocæ ēmænte gogadaimpā.

⁴⁶ Mëönaa go adoönæque iñonte diqui diqui minte ate edæ Wængongui oncö ñænæ oncönë yabæcönë pö guiite ayönate Itota iñömö në odömönäni weca ëñëë cöinque, Æbänö i, Æbänö cæquiï, ante angä adatapa.

⁴⁷ Tömengä apæneçä ëñëinque tömänäni, Æ tömengä iñömö ocai në encacä waa ëñengä amönipa, änänitapa. Ayæ, Itota ingante, Æbänö i, ante änäni ëñëinque tömengä wæætë nö apæneçampa, ante wædinque tömänäni guiñente wædanitapa.

⁴⁸ Mæmpoda iñömö mäniñömö pö guiite ayöna Itota mänömaï cæcä adinque guiñente wædatapa. Tömengä badä tömengä ingante,

—Botö Wëmi ëñëmi. Mönatö imönate quñante mänömaï cæbii. Iñæmpa bitö wæmpo tönö mönatö bitö imite ante anca diqui diqui minte wæwentamönapa.

⁴⁹ Äñongante tömengä wæætë,

—Münatö iñæmpa, Mæmpocä oncönë Itota ongonguë-nengä ingampa, ante ëñënämaï iminatawo. Quñante wayömö diqui diqui miminatawo.

⁵⁰ Äñongante, Æbänö ante angää, ante ædæmö ëñënämaï inatapa.

⁵¹ Tömengä wæætë mæmpoda miñæ gote Näatadeta pöninque tömöna nana änö ante cöwë ëñente cæcantapa. Wäänä guiquënë tömengä nänö cædinö ante nämä pönëë congä ingacäimpa. ⁵² Itota iñömö edæ nanguï ëñengä bate pædongäimpa. Picængä bayongante Wængongui tönö waodäni adobaï tömengä ingante cöwë godömenque godömenque waadete adönänimpa.

3

*Wäö æpënë në guidongä önömæca quëwente apæneçä
(Mäateo 3.1-12; Mäadoco 1.1-8; Wäö 1.19-28)*

¹ Tibedio quinte wadepo tömämaæ awënë nänö inöñedë Pontio Pidato wodi näni äñongä adoyedë Oodeabæ awënë

iñongante Edode wæætē Gadideabæ awënë inongäimpa. Adoyedē iñömö Edode wodi nänö töninäcä Pedipe Itodeabæ Todacönitebæ awënë iñongä Ditäniato wodi adoyedē Abidēniabæ awënë inongäimpa. ² Mänimpodäni mäniömæ awënëidi iñönäni Änato wodi tönö Caiapato wodi adoyedē, Wængonguī quī, ante nē godöna ñænäna pönī inöna inönaimpa. Tömēna nāna inöñedē adoyedē edæ Tacadiya wodi wengä Wäö ingante önömæca iñömö ayæ quēwēñongante Wængonguī apænecäimpa. ³ Wäö wodi iñömö Oododänonga ömaaque go tömäo cægön-inque iimaī apænecä ēñänänitapa. Minitö, Idæwaa wēnæ wēnæ cæte awædö, ante ocæ emænte Wængonguī gämænö pöedäni. Ayæ, Wēnæ wēnæ botö cædinö ante Wængonguī piinämaī inte pönö ata cæpocä quēwēmopa, ante edonque acäimpa, ante odömöninque æpænē guiiedäni, ante Wäö angacäimpa. ⁴ Mänömaī cædinque Wængonguī beyæ nē apænegaingä Itaiya wodi iimaī ante nänö yewæmonte apænegaïnö bai Wäö adobaī cægacäimpa.

“Adocanque önömæca ongöninque iimaī ante yedæ tedecä ēñencædänimpa.

‘Awënë nänö ponguïnö ante tee monte bai cædinque, taadö töinö pīnonte bai cæedäni.

⁵ Onquiyabo incæ änanquidi incæ, Mæmö pönī bacäimpa, ante ææ wocäimpa.

Biyönæ iñömö tee möninque mäemö pönī badongäimpa.

Taadö idiquibæ iñonte töinö pīnongäimpa.

Wēnæ wēnæ iñonte wainö pönī taadö badongäimpa.

⁶ Taadö mänömaī mäemö pönī ba ininque tömäma quēwēnäni incæ, Wængonguī pönö ængä beyænque mönö quēwenguïnö impa, ante edonque acædänimpa, ancæcäimpa.”

⁷ Ante yewæmonte ongompa cæminii, ante Wäo wodi æpænē guicæte ante pönāni nanguī ināni iññānīte iī-mai angantapa. “Minitō iññōmō tæntæ pæimīni bai inte nē babæ cæmīni ininque edæ ēñenguēnē quēwēmīni. Wængonguī nānō pīinte panguīmāmo ante edæ, Wænompadāni, ante æcānō āna ēñēninque mīnitō wodii wīnonte pōmīnii. ⁸ Wængonguī Awēnē gāmēnō mīnitō ocæ ēmænte poncæ cæmīnitawo. Nō nō pōmīni ininque edæ nē ocæ ēmænte pönāni wainca incate bai waa cædāni bai mīnitō iññōmō edæ adobaī waa cædāni. Mīnitō nāmāneque pönēninque, ‘Mōnitō mæmæ Abadāo wodi pæimōni imōni beyænque Wængonguī mōnitō imōnite waa acæcāimpa,’ ante nāmā wææ ancæ cæmīnitawo. Iñæmpa Wængonguī angā bai Abadāo wodi pæimīni mīni inō bai dicacoo incæ dobæ adobaī bacædōnīi apa ānewēmīnii. ⁹ Awæ iññōmō wainca incadāmai i ininque edæ do yete gongapamō iya tangæimpa. Awæ yecæte ante awænca eyewa næænāni bai Wængonguī nānō panguīmāmo iññōmō edæ oo pōni pō apa quēwēmīnii,” ante Wäo apænecāimpa. ¹⁰ Angā wædinque godongāmæ ongōnāni pancadāniya wæætē,

Mānōmai i ininque æbānō cæquēnēmōni imōnii.

¹¹ Aññōnānīte Wäo,

—Weocoo mencooga nē mangā iññōmō weocoo ōmacā ingante adocooque godongā æncæcāimpa. Cænguī nē ēacā adobaī cænguī ōmæpocā ingante godongā æncæcāimpa, angantapa. ¹² Ayæ odōmāno awēnē nānō āninta nē ænāni guiquēnē adobaī æpænē guicæte ante pōninque Wäo ingante ānānitapa.

—Nē odōmōmi ēñēmi. Mōnitō iññōmō æbānō cæquēnēmōni imōnii. ¹³ Aññōnānīte tōmēngā wæætē,

—Mīnitō awēnē, Mānimpota, ante nānō ānimpota ante wadāni inānīte āmīni pædæ pōnōnāni eyepæ æninque mīnitō wæætē, Tōmēmōni quī, ante godōmenque ānāmai

iedäni, angantapa. ¹⁴ Ayæ tontadoidi adobaï tömengä ingante,

—Mönitö guiquënë æbänö cæquënëmöni imönii.

Äñönänite Wäö wodi iimaï angantapa.

—Minitö wacä tömengä nänö godonte äinta ö æncæte ante pæmënänämaï iedäni. Ayæ wacä wënæ wënæ cædämaï iñongante minitö, Wënæ wënæ cæbitapa, ante babæ wapiticæ änämaï iedäni. Ayæ minitö cædi beyæ minitö awënë eyepæ pönongä æninque piyænë cæte godömenque æinente wædämaï iedäni, angantapa.

¹⁵ Äñongante godongämæ ongönäni iñömö, Wængongui doyedë, Codito ponguingä, ante nänö në angaingä iñömö edæ iingä Wäö wabänö imaingampa, ante önöwënenque pönänäni inte edæ, Wäö æbänö cæquingä, ante acæte ante a ongönänitapa. ¹⁶ Wäö wæætë tömänäni inänite apænedinque, “Botö guiquënë näwangä minitö iminite æpænë guidömo guiiminipa. Iincayæ ate në Ponguingä guiquënë tömengä iñömö näwangä ñænængä pöni iñongante botö guiquënë guiyämo inömo inte tömengä awæncata incæ ædö cæte ñi cæquimoo. Tömengä iñömö minitonga gonga bæcote bai cædinque Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante edæ da pönongä æncæminipa. ¹⁷ Waocä, Todigo tömëmö wati wati tännöninque botö tännöniñömö önömancaque baquinque botö waiña tömämö oncönë da wencæboimpa, ante timpodæ næænte wo ææntodö wo ææntodö cædinque ontapocoo wææincoo wadæ ñëmænte wo ewengampa. Waocä mänömaï wo ewencæte ante timpodæ næængä bai mönö në Ponguingä iñömö adobaï oo pöni apænte ancæcäimpa. Edæ waëmö inäni inänite apænte æninque tömengä ontapocoo bai inäni inänite gonga cöwë bæcöyömö iya tangä gonte wæcædänimpa.”

¹⁸ Mänömainö äninque Wäö wodi godömenque wade wade apænedinque tömënäni inänite, Ämo ëñëmaimînipa, angacäimpa. Ayæ, Codito ingantedö ante watapæ apænecä ëñengadänimpa. ¹⁹ Incæte tömengä pancabaa Awënë Edode ingante, Bitö tönïñacä nänöogængä Ædodiya ingante mömii, ante pïininqe Edode nänö wiwa cædinö ante tömänö ante pïingä adinque, ²⁰ Edode wodi guiquënë godömenque wiwa cædinque Wäö ingante tee mönecä wægacäimpa.

Itota æpænë guicampa

(Mäateo 3.13-17; Mäadoco 1.9-11)

²¹ Mänïi Wäö tömänäni inänite æpænë nänö guidöñedë Itota ingante adobaï guidongä guicantapa. Guiite ate Wængonguï ingante apæneyongä öönæ wi ænete bai bayonte edæ ²² Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca equemö wæë contate bai tömengäa edonque pönï wæë guicä ate öönæde apænedinque,

—Bitö botö Wëmi botö në waadebi imipa. Bitö imite waa adinque waa tobopa, ante öönæde apænecä ëñengacäimpa.

Itota nänö mæmæidi

(Mäateo 1.1-17)

²³ Todëinta wadepo nänö ëñagaiñedë iinque bayonte Itota mäniñedë täno cæcä ingacäimpa. Tömengä ingante në pæpogadongä iñömö Ootee iñongante wadäni, Itota wæmpocä ingampa, ante pönënönänimpa.

Ootee wodi mæmpo wæë Edii wodi ingacäimpa.

²⁴ Edii wodi mæmpo wæë Mäatato, Mäatato wodi mæmpo wæë Debii, Debii wodi mæmpo wæë Mëedequi, Mëedequi wodi mæmpo wæë Cäna, Cäna wodi mæmpo wæë docä Ootee wodi ingacäimpa.

²⁵ Mänii docä Ootee wodi mæmpo wæä Mäatatia,
 Mäatatia wodi mæmpo wæä Ämoto,
 Ämoto wodi mæmpo wæä Näacö,
 Näacö wodi mæmpo wæä Etedi,
 Etedi wodi mæmpo wæä Näagäi ingacäimpa.

²⁶ Näagäi wodi mæmpo wæä Mäato,
 Mäato wodi mæmpo wæä docä Mäatatia,
 docä Mäatatia wodi mæmpo wæä Tëmei,
 Tëmei wodi mæmpo wæä Ooteco,
 Ooteco wodi mæmpo wæä Oodaa ingacäimpa.

²⁷ Oodaa wodi mæmpo wæä Owäna,
 Owäna wodi mæmpo wæä Deta,
 Deta wodi mæmpo wæä Dodobabedo,
 Dodobabedo wodi mæmpo wæä Tadatiedo,
 Tadatiedo wodi mæmpo wæä Nèedi ingacäimpa.

²⁸ Nèedi wodi mæmpo wæä docä Mèedequi,
 docä Mèedequi wodi mæmpo wæä Adi,
 Adi wodi mæmpo wæä Cotäö,
 Cotäö wodi mæmpo wæä Edëmadäö,
 Edëmadäö wodi mæmpo wæä Ede ingacäimpa.

²⁹ Ede wodi mæmpo wæä Ootowee,
 Ootowee wodi mæmpo wæä Ediyedede,
 Ediyedede wodi mæmpo wæä Oodii,
 Oodii wodi mæmpo wæä docä Mäatato ingacäimpa.

³⁰ Mänii docä Mäatato wodi mæmpo wæä docä Debii,
 mänii docä Debii wodi mæmpo wæä Tímeönö,
 Tímeönö wodi mæmpo wæä docä Oodaa,
 docä Oodaa wodi mæmpo wæä wacä docä Ootee,
 mänii docä Ootee wodi mæmpo wæä Öönäö,
 Öönäö wodi mæmpo wæä Ediyaquimö ingacäimpa.

³¹ Ediyaquimö wodi mæmpo wæä Mèedeä,
 Mèedeä wodi mæmpo wæä Mëna,
 Mëna wodi mæmpo wæä Mäatata,

Mäatata wodi mæmpo wæä Näatäni ingacäimpa.

³² Näatäni wodi mæmpo wæä Awënë Dabii,

Awënë Dabii wodi mæmpo wæä Yæte,

Yæte wodi mæmpo wæä Obedo,

Obedo wodi mæmpo wæä Boodo,

Boodo wodi mæmpo wæä Täna,

Täna wodi mæmpo wæä Näatöö ingacäimpa.

³³ Näatöö wodi mæmpo wæä Äminadabo,

Äminadabo wodi mæmpo wæä Adämii,

Adämii wodi mæmpo wæä Adöni,

Adöni wodi mæmpo wæä Etedöö,

Etedöö wodi mæmpo wæä Pade,

Pade wodi mæmpo wæä wacä docä Oodaa ingacäimpa.

³⁴ Mänii docä Oodaa wodi mæmpo wæä Aacobo,

Aacobo wodi mæmpo wæä Itæca,

Itæca wodi mæmpo wæä Abadäo,

Abadäo wodi mæmpo wæä Tade,

Tade wodi mæmpo wæä Näacodo ingacäimpa.

³⁵ Näacodo wodi mæmpo wæä Tedogo,

Tedogo wodi mæmpo wæä Dagao,

Dagao wodi mæmpo wæä Pedego,

Pedego wodi mæmpo wæä Eebedo,

Eebedo wodi mæmpo wæä wacä docä Täna ingacäimpa.

³⁶ Mänii Täna wodi mæmpo wæä Cainäo,

Cainäo wodi mæmpo wæä Adapacadæ,

Adapacadæ wodi mæmpo wæä Temö,

Temö wodi mæmpo wæä Docä Nöwee,

Docä Nöwee wodi mæmpo wæä Nämeco ingacäimpa.

³⁷ Nämeco wodi mæmpo wæä Mäatotadëo,

Mäatotadëo wodi mæmpo wæä Ënoco,

Ënoco wodi mæmpo wæä Aadedo,

Aadedo wodi mæmpo wæä Mäadadede,

Mäadadede wodi mæmpo wææ wacä docä Cainäo ingacäimpa.

³⁸ Docä Cainäo wodi mæmpo wææ Ënoto,

Ënoto wodi mæmpo wææ Teto,

Teto wodi mæmpo wææ Adäo,

Adäo wodi ingante në badongaingä iñömö edæ mönö
Mæmpo Wængongui inongä ingacäimpa.
Mäninäni iñömö edæ Itota mämæidi
ingadänimpa.

4

Itota wënæ wënæ cæcæcäimpa, ante wënæ cæcampa
(Mäateo 4.1-11; Mäadoco 1.12-13)

¹ Mänii Oododänonga quëwëningue Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante ædæmö ëwocä inongä inte Itota iñömö wadæ gocantapa. Goyongante Wængongui Önöwoca tömengä ingante önömæca ænte mäocä gogacäimpa. ² Godingue coadenta ëönæ mänimpoönæ quëwëñongante wënæ awënë pöningue, Wënæ wënæ cæe, ante ancaa cædongäimpa. Itota iñömö mänimpoönæ cänämaï iningä inte edæ iingue bayonte gæwænte wæcantapa. ³ Adingue wënæ awënë tömengä ingante,

—Bitö näwangä Wængongui Wëmi inömi inte dica incæ pöö ämi ba cæmaïmipa.

⁴ Äñongante,

—“Cæntedö quëwengui i. Iñæmpa Wængongui nänö apænedö ante tömänö ante ëñente quëwengäimpa,” ante yewæmonte ongö apa, äningue Itota edæ Baa angacäimpa.

⁵ Ayæ Itota ingante onquiyaboga ænte mäicä æite ongöñongante wënæ awënë wæetë inguipoga awënë odeyeyidi ömæ tömäo ongöñömæ adoyömö a ongonte bai

adotedæ odömongä acantapa. ⁶ Odömongä ayongante Itota ingante äninque wënæ awënë wæætë,

—Awënëidi waincönë pönī ongöningue waëmoncooga mongæninque tæi pīñæninque tōmēnāni nempo quëwēnāni inānite nanguī ānāni ēñente do cædānipa, ante abii. Tōmēnāni waēmō pönī nāni ēmōmāmo ante æcānō ēmonguingää, ante, Tæi pīñænte nāni ēnempodō ante æcānō empoqingää, ante, botō iñōmō edæ do ænte ēnemfogaimo inte tōmēmoque nē āmo inte godōmo ænānipa. Ininque bitō imite, Bado, godōmo æe, āmopa. ⁷ Ininque bitō mānincoo æncæte ante botō weca ædæ wææninque, Tatānabi bitō Wængonguī bai inōmi imipa, āmi adinque botō wæætë, Bado, bitō tōmāmæ Awënë babipa, ante edæ pönōmo æmaimipa, ante wënæ awënë ānewengantapa.

⁸ Angä ēñëninque Itota,

—Iīmai ante yewæmongatimpa. “Awënë Wængonguī weca ædæ wæænte tōmengä ingante apænedinque, Bitō adobique Wængonguīmi imidō anguënë, ante watapæ apæncæbiimpa. Ayæ, Wængonguī beyænque cæcæbiimpa,” ante wææ yewæmonte ongō apa quëwëë, ante Itota angacäimpa.

⁹ Wënæ awënë ayæ Itota ingante Eedotadëë ænte māocä goyongante Wængonguī oncō ñænæ oncōmāa ænte māicä æicantapa. Æite næ gongæñongante wënæ awënë wæætë, Bitō nāwangä Wængonguī Wēmi imipa, ante acædānipa, ante bitō to wæibæwe. ¹⁰ Äninque wënæ awënë godōmenque apænedinque, “Iīmai ante do yewæmonte ongompa,

Bitō imite wææ aacædānipa, ante cædinque Wængonguī tōmengä anquedoidi inānite da pōnongä

¹¹ pōninque bitō imite iñæ æmpodāni ininque, bitō dicaa tee tēwadāmai incæbiimpa,”

ante yewæmongatimpa cæbii.

¹² Äñongä Itota wæætë,

—İñæmpa İımaı ante ingatimpa. “Bitö, Mönö Awënë Wængongui æbänö cæquiringää, ante acæte ante cädämaı incæbiimpa. Ĕñënämaı cæbo incæte edæ mönö Awënë Wængongui botö imote cöwë wææ aaquiringä, ante acæte ante wënæ wënæ cädämaı incæbiimpa,” ante wææ yewæmonte ongö apa änewëë, Itota angacäimpa.

¹³ Ante Itota angä ate wënæ awënë incæ, Itota wënæ wënæ cæcæcäimpa, ante nänö änewönö iınque cædınque İıncayä ate nänö ponte cæquinque edæ wadæ gogacäimpa.

Gadideabæ godınque Itota täno cæcampa

(Mäateo 4.12-17; Mäadoco 1.14-15)

¹⁴ Itota İñömö Wængongui Önöwoca nänö täi pİñænö ewocadınque Gadideabæ adodö pongacäimpa. Do pongäimpa, ante adınque wadäni wayömö gode ä gode ä cädäni Ĕñengadänimpa. ¹⁵ Tömengä İñömö mäniömæ wayömö wayömö godınque tömënäni nani odömöincönë go guiite go guiite cædınque odömönte apænecä adınque tömänäni, Waa pönı odömönte apænecampa, ante tedegadänimpa.

Näatadeta İñömö ponte Itota apænecampa

(Mäateo 13.53-58; Mäadoco 6.1-6)

¹⁶ Wæætë Näatadeta tömengä nänö pægaiñömö pönınque tömënäni guëmanguionæ İñonte Itota nänö cöwë cæı baı ñowo cæcantapa. Oodeoidi Wængongui apænecä nani Ĕñente yewæmongainta ate odömöincönë go guıdınque tömengä mäninta ate apænecæte ante ængæ ganticä. ¹⁷ Adınque tömengä ingante Itaiya wodi Wængongui beyä nänö yewæmongainta pædæ pönönäni ægantapa. Ĕñınque, Mäniñömö yewæmonte İ, ante İı cæpote adınque, İımaı yewæmonte ongompa, ante apænecantapa.

18 “Wængonguī Awënë Ōnōwoca botonga pō guicā ate botō tōmengā ingante ēwocabopa.

Īninqe tōmengā botonga gao cæte bai cædinque tōmengā nānō tæi piñæmāmo da pōnōninqe botō imote angantapa.

Bitō ōmaadāni wæwēnāni inānite Wængonguī Awënë waa pōnō cæcæcāimpa, ante watapæ apænebi ēñencædānimpa, angacāimpa.

Nē tee mōnete bai wædāni inānite bitō, Wængonguī pōnō wi ænecā beyænque mīnitō abæ tawænte gocæmīnimpa, ante godō apænebi ēñencædānimpa.

Nē babetamōnāni inānite, Mīnitō wæætē waa acæmīnimpa, ante bitō godō cæcæbiimpa.

Piinte cædāni ate wæwente quēwēñōnānite bitō wæætē gā pe æmpobi abæ tawænte bai gocædānimpa.

19 Ayæ, Wængonguī Awënë nānō waadete cæquīnepo do batimpa, ante apænebi

ēñencædānimpa, ante Wængonguī botō imote do da pōnongā pōmo imopa.”

20 Ante Itaiya wodi nānō yewæmongainta adinque adodō nā nā capodinqe māniñōmō nē cæcā ingante pædæ godōninqe Itota tæ contacantapa. Mānōmaī cæcā adinque tōmēnāni nāni odōmōincōnē nē ongōnāni tōmānāni tōmengā ingante cōwā adānitapa. 21 Ayōnānite,

—Wængonguī botō imotedō ante apænecā ēñēninqe nāni yewæmongainō bai ñōwoönæ ēñēñōmīni edæ do iinque ba amīnipa.

22 Ante apænecā ēñēninqe tōmānāni, Tōmengā nanguī waadete pōnō tedecampa, ante apænedinqe tōmengā ingante waa adinque guīñente wædānitapa.

—İngä İñæmpa Ootee wengä İmaingä inte bamönengä mänömaİ cæcampa, ante awædö, ante nāni caboque tededānitapa.

²³ Mänömaİ ante wæyönānite Itota tömēnāni nāni pönēnö ante önöwēnenque ēñēninque,

—Botö İmote apænedinque mİnitö, “Bitö dotodo baİ İnömi inte nāmā incæ cæte waa babæwe,” ante dodāni nāni angainö baİ ante tedemİni awædö. Ayæ, “Capēnaömö İñömö bitö waa cæbi adinque tededāni ēñēmönİpa. Mānİñömö bitö cædinö baİ tömēmi ēñagāİñömö adobaİ wİi cæbii,” ante wæmİni abopa.

²⁴ Änİnque Itota godömenque apænedinque,

—Nāwangä ämopa. Wængonguİ beyæ nē apænecä İñömö tömengä quēwēnİñömö ponte apæneyongante, Wİi ēñēİnē wædö, ante Baa änānİpa. ²⁵ Nāwangä edæ ämo ēñeedāni. Docä Edİya wodi quēwengäñedē mēa go adoque wadepo ayæ tæcæ wadepo İñonte tömēnāni ömæ tömāo nāni gæwænte wægāİmāmo baquinque cöönæ cædāmaİ İngatİmpa. Mānİñedē Idægobæ İñömö owæmpoİnāni nanguİ İnāni quēwēñönānite, ²⁶ tömēnāni weca Edİya İngante da godönāmaİ inte Wængonguİ wæætē edæ, Bitö Tidöo eyequeİ gote Tadepata İñömö quēwengä owæmpoİngä weca goe, angä gogacāİmpa. ²⁷ Adobaİ Wængonguİ beyæ nē apænegaİngä Edİteo wodi quēwengäñedē Idægobæ ämontaİ nē baadāni nanguİ İnāni İñönānite Wængonguİ tömēnāni İnānite wadæ caadāmaİ inte wæætē edæ Tİdiabæ quēwengä Nāämāo İngante wadæ caacä waintaİ baagacāİmpa.

²⁸ Ante Itota apænecä ēñēninque mänİncönē ongönāni tömānāni pİinte äİnāni badānitapa. ²⁹ Äİnāni badİnque tömengä İngante tömēnāni nāni quēwēñömö yabæ İnö wİdo cædānitapa. Ayæ tömēnāni nāni mænonte quēwenquİdi tömāne ænte māo godİnque tömēnāni, Bæ tamö

guidömēmæ tæ wæencæcäimpa. ³⁰ Ante cæyönäni, Itota iñömö tæcæguedë godinque aamö cæte wadæ gogacäimpa.

*Itota angä ëñente wënæ incæ tao gopa
(Mäadoco 1.21-28)*

³¹ Wadæ godinque Gadideabæ Capënaömö näni quëwëñömö pöningue Itota tömënäni näni guëmanguïönæ bayonte tömënäni inänite odömonte apænecä ëñëñänitapa. ³² Ëñëñönäni tömengä nämä tæi piñäninque në angä inongä inte nö odömonte apænecä ëñente wædinque tömënäni, Æ tömengä iñömö nö pöni odömonte apænecä ëñëmönipa, ante wædänitapa.

³³ Mäniñedë edæ onguiñængä wënæ wentamö ëwocacä tönö në quëwengä iñömö tömënäni odömöincönë a ongöningue iñontobæ yedæ ante aa pecantapa.

³⁴ —Quimæ quëwëë. Bitö Itota Näatadeta quëwëñimi inte quinante mönatö weca pömii. Mönatö imönate edæ æmæwo wido cæcæte ante wabänö pömitawo. Bitö æmömidö imii, ante botö do atabopa. Bitö Wængongui Tæiyæ Waëmö Wëmi inömi imipa, ante edæ do ëñëmopa.

³⁵ Ante tedeyongante Itota wææ äninque,

—Apocänë quëwenguënë tedewëë. Waocä baönë quëwëñömi inte edæ tao gobäwe.

Angä ëñëninque wënæ guiquënë tömänäni ayönäni waocä ingante mao tæ gotodö go wææñongante tömengä baonga wënæ wënæ cædämaï inte tao gotapa. ³⁶ Itota angä wënæ tao gocä adinque tömänäni guiñente wædinque nämäneque tededinque,

—Tömengä æbänö cæte në angä ingää. Iñæmpa në angä inongä inte tömengä tæi piñäninque wënæidi në wentamö ëwocadäni inänite angä tao godäni awædö.

³⁷ Ante pönente wædinqe tōmēnāni, Itota mǎnōmaī cæcampa, ante tēdēdinqe mǎniōmæ tōmāo gode ā gode ā cædāni ēñengadānimpa.

Pegodo nǎnōogæ wǎänā ingante Itota cæcā gancæ bacā
(*Māateo 8.14-15; Māadoco 1.29-31*)

³⁸ Mǎniī tōmēnāni odōmōincōnē ongonde apǎened-
inqe Itota tao godinqe Timōnō oncōnē go guicantapa.
Go guiyongante wadāni, Timōnō nǎnōogængā wǎänā
īñōmō nanguī daicawo gawænte nangæ bacampa cæbii,
ānāni. ³⁹ Ēñēninqe Itota tōmengā weca go gongæninque
daicawo inte pīinte bai āninque, Idæwaa impa, angā dæ
batapa. Īninque tōmengā gancæ badinqe ængæ gantid-
inqe tōmēnāni beyæ cæcantapa.

Nantate wæwēnāni inānite Itota cæcā waa badānipa
(*Māateo 8.16-17; Māadoco 1.32-34*)

⁴⁰ Nænque gǎwadecæ bayonte nantate wæwēnāni
inānite Itota weca ænte pōnāni adinqe tōmengā wacā
ingante wacā ingante godō gampocā ate tōmēnāni waa
badānitapa. ⁴¹ Ayæ waodāni nanguī ināni baōnē wēnæidi
quēwēñōnānite Itota angā ēñēninqe tao godinqe,
—Bitō Wængonguī Wēmi inōmi imipa, ante Yæ ānāni-
tapa.

Īninque Itota, Botō Codito inōmo imopa, ante do
ēñēnānipa, ante wædinqe wēnæidi inānite, Apocænē
imæwedāni, ante edæ wææ angacāimpa.

Itota oodeoidi odōmōincōnē go guite apǎnecā
(*Māadoco 1.35-39*)

⁴² Ayæ baānæ ate Itota wayōmō ōnōmæca gocan-
tapa. Gocā adinqe wadāni tōmengā ingante ante diqui
diqui minte tōmengā weca do pōninque, Mōnitō imōnite
ēmō cæte godāmaī incæbiimpa, ante wææ cæcæte ante
cædānitapa. ⁴³ Ate wædinqe tōmengā wææ āninque,

—Botö, Wængongui Awënë Odeye nempo watapæ quëwenguinö anguënë, ante cöwë apænequënëmo imopa. Wængongui, Mänömainö ante apænecæbiimpa, ante botö imote da pönongä pönimo inte botö tömänäni quëwëñömö gote apænequënëmo inte gobopa.

⁴⁴ Ante Oodeabæ godinque tömënäni odömöincönë go guii go guii cædinque Itota apænecä ëñengadänimpa.

5

Gæyæ nangui pöni dadöwënänipa

(Mäateo 4.18-22; Mäadoco 1.16-20)

¹ Ayæ Itota Guënetadetepæ wedeca gote ongöinque Wængongui nänö apænedö ante apænecantapa. Eñencæte ante cædinque nangui inäni godongämæ pö goto ongonte ëñëë congadänimpa. ² Apænecä ëñëñönäni tömengä gomö ayongä gæyæ në dadöwënäni dicamöñæ yamoncæte ante ti wææninque tömënäni nani ti wææ godimpo mäa wipo gäwapæ wedeca ömædempo wäi wocæ acantapa. ³ Adinque Itota adoque wipodë Timönö wipodë guiidique tömengä ingante, Tæcæpæno gämænö eyequei wo go wäi wocæe, angä gä go wäi wocængä ininque Itota tæ contate tömënäni inänite odömonte apænecä ëñëñänitapa. ⁴ Tömënäni inänite iinque apænedinque Timönö ingante,

—Bitö wipo tæcæpæno godömenque ænte gobi ate minitö dicamöñæ wo guitodonte gæyæ dadonte æncæminimpa.

⁵ Äñongä Timönö,

—Awënë ëñëmi. Tömää woyowotæ gæyæ dadoncæte ante dicamöñæ ancaa guitodöñömöni wii datapa. Incæte bitö ämi beyænque botö Ao ante cæcæboimpa.

⁶ Ante mäo guitodöñönäni gæyæ nangui pöni da ate dicamöñæ wodo wægo tengatimpa. ⁷ Ininque Timönöidi

wa wipodē ongönāni ponte godongämæ æncädänimpa, ante ömö cädāni adinque wa wipo ænte pönāni ate gæyæ mäa wipodē eyede pönī ñönönāni ate wipo emä guicæ cætimpā. ⁸ Ìninque, Itota angä beyænque gæyæ nanguí pönī æmönipa, ante adinque Timönö Pegodo ññömö Itota önöwa gäänē ædæ wææninque,

—Awënë ëñēmi. Botö wënæ wënæ entawēmo ññömote bitö waēmö pönī entawēmi inte nänēnē goe, angacäimpa.

⁹ Ante guñente wæyongante nē dadöwēnāni wadāni adobai, Æbänö cæte nanguí pönī gæyæ dadonte æmöö, ante wædinque ancai guñēninque Timönö tönö godongämæ wädänitapa. ¹⁰ Ayæ Timönö tönö godongämæ gæyæ nē dadöwēna Tebedeo wodi wēna Tantiago tönö Wäö adobai guñente wægadaimpa. Ìninque Itota ññömö Timönö ingante,

—Guññēnāmai incæbiimpa. Gæyæidi gæte bitö æmai bitö iincayæ ate waodāni inänite gæte bai cædinque apænebi ëñēninque ponte quëwencädänimpa.

¹¹ Angä ëñēninque wipo emönaiya ænte mämö ñä cæcadodique tömēnāni mäincoo tömancoo edæ emö cædinque edæ Itota miñæ wadæ gogadänimpa.

Në baadingä ingante Itota wadæ caacampa

(Mäateo 8.1-4; Mäadoco 1.40-45)

¹² Ìincayæ ate Itota wadāni nāni quëwëñömö gote quëwëñongante wacä cöwë baate ëñawēnongä inte tö-mengä weca ponte guidömēmæ ædæ wææninque angan-tapa,

—Awënë, bitö Ao ämi inte wadæ caabi ñininque botö waintai baabaimopa.

¹³ Äñongä Itota pædæ wææmpo gampo caadinque,

—Ao ämopa. Bitö waintai baacæbiimpa.

Ante tæcæ añongä ñömæintai nänö ëñadintai edæ dæ baadinqe tömengä waintai do baacantapa. ¹⁴ Ìninqe Itota tömengä ingante,

—Ëñëmi. Bitö waintai baadïmi inte wadäni ìnänite mäo apænedämaï ìe. Wæætë, Nāwangä impa, ante acædänimpa, ante cædinqe bitö, Wængonguï quï, ante nē godongä weca töingä godinqe waintai bitö baadintai odömömi ædæmö acæcäimpa. Ayæ Möitee wodi wææ ante nänö angaincoo bai ænte pöninge bitö waintai bitö baadi beyæ ante edæ, Wængonguï quï, äninge nē godongä ingante pædæ godömi æncæcäimpa, ante wææ angantapa.

¹⁵ Wææ angä incæte, Itota mänömaï cæcampa, ante nanguï gode ä gode ä cædäni ëñëninge nanguï ìnäni Itota apænegä ëñencæte ante ayæ tömënäni nāni caate wædö waa bacæte ante goto pö goto pö cægadänimpa. ¹⁶ Itota ìñömö wantæ wantæ ìñö önömæca nänënë godinqe Wængonguï ingante wæætë wæætë apænegacäimpa.

*Në cömäingä ingante Itota angä dao dao gocampa
(Mäateo 9.1-8; Mäadoco 2.1-12)*

¹⁷ Ayæ adobai ìimö ìñö ìimö ìñö Itota cöwë odömönte apænegacäimpa. Mänïñedë oodeoidi nāni wææ angainö ante nanguï adinqe nē ëñënäni ìñömö nē odömönäni ìñönänimpa. Wadäni adobai, Mönö wææ angainö ante ëñente cæcäimpa, ante nanguï änanï guiquënë Paditeoidi nāni änanï ìñönänimpa. Ìninqe Itota mänïñedë odömönte apæneyongä mänināni nē odömönäni tönö Paditeoidi ìñömö Gadideabæ nāni quëwëñömö ta Oodeabæ nāni quëwëñömö ta pöninge ayæ Eedotadëë ìñömö ta pöninge Itota weca pöninge tæ contate a ongönäni-tapa. Mänïñedë wadäni wa wa badinqe wënæ wënæ inte wædäni ìñönänite Itota ìñömö Awënë Wængonguï nänö

tæi piñænö entawëninque nanguï cæcä waa badönän-
 impa. ¹⁸ Ìninqe wadäni në cömäingä nänö möimpataa
 æmætæ æmætæ bæi ongonte näëninque, Itota weca
 ænte mangui ñö cæcæimpa, ante pönänitapa. ¹⁹ Ponte
 ayönäni wadäni eyede pönï goto ongönäni adinque në
 ænte mämö pöninäni ññömö, Ædö cæte guiquii. Ante
 wædinque oncömäa inö æidämæ mäi æidinque dai bæte
 mænöniññömö epæ cædäni ompite gongæñö tömënäni
 cömäingä möimpataa bæi ongöninque tömengä ingante
 godongämæ ongönäni weca tæcæguedë Itota weca pædæ
 wæænönäni ongongantapa. ²⁰ Mänömaï cædäni adinque
 Itota, Näwangä wede pönente cædänipa, ante adinque,

—Æmigo, wënæ wënæ bitö cædimämo ante ñöwo
 ñimpo cætimpa.

²¹ Äñongä Paditeoidi tönö në wææ odömönäni
 nämäneque pönente tededinque, “Wënæ wënæ cædingä
 ingante æcänö ñimpo cæquiringä. Ìngä ññömö
 Wængonguï ingampa diyæ mänömaï cæquiringä. Edæ
 babæ ancædö.”

²² Ante pönëñönäni Itota tömënäni nani pönëwënö
 ante do ëñëninque,

—Minitö mimöno quimæ wënæ wënæ pönëwëmïni.
²³ “Në cömäingä nänö wënæ wënæ cædimämo ante godö
 ñimpo cæbopa,” ante botö Wængonguï bai ämo ëñën-
 inque minitö guiquënë, Wængonguï ingampa diyæ mänö-
 maï cæquiringä, ante pönëmïnipa. Ayæ wæætë, “Ængæ
 gantidinque möimpata ænte dao dao gocæcäimpa,” ante
 botö Wængonguï bai ämo ëñëninque minitö adobai,
 Wængonguï ingampa diyæ mänömaï cæquiringä, ante
 pönëmïni imaimïnipa, ante awædö. Ìñæmpa mänömaïñö
 ante pönëmïni ñinque minitö edæ æbänö cæquënëmo
 ämïni. ²⁴ Incæte botö Waobo ëñagaimo inte inguipoga
 quëwëninque waodäni nani wënæ wënæ cædimämo ante

nē ämo inte pönö ñimpo cæbopa, ante mīnitö edæ
ēñencæminimpa, ante botö iīmaī cæbopa.

Äninqe nē cōmäingä ingante edæ,

—Bitö iīmite ämo ēñēe. Ængæ gantidinqe bitö möim-
pata topo cæte æninqe tōmēmi oncönē næænte goe.

²⁵ Angä ēñēninqe cōmäingä iiningä incæ edæ
tömänäni ayönäni ængæ gantidinqe, Wængongui ñäö
bai emönongä inte pönö tæi piñænte cæcä æmopa, ante
apænedinqe tōmengä nänö öñöninta topo cæte tao
oncönē ænte gocantapa. ²⁶ Gocä ate wædinque tōmänäni,
Æbänö cæcäi, ante ēñēnämaī inte guiñente wædinque,
Wængongui bitö ñäö bai emömi inte waa pönī cæbi
amönipa, ante watapæ apænegadänimpa. Ayæ,

—Ñöwo iñömö mä pönī cæcä amönipa, ante ancai
guiñente wædänitapa.

Debii ingante Itota angä tee empote gocampa
(Mäateo 9.9-13; Mäadoco 2.13-17)

²⁷ Ayæ ate Itota tao gote ayongä odömäno awënë nänö
äninta ante nē ængä Debii ingante acantapa. Tōmengä
iñömö Awënë nänö æimpa gäänē tæ contate ongon-
gä adinqe Itota tōmengä ingante,

—Botö miñæ pöe.

²⁸ Angä ēñēninqe do ængæ gantidinqe Debii mänin-
coo tōmancoo emö cæte Itota miñæ wadæ gogacäimpa.

²⁹ Ayæ ate Debii, Itota beyæ, ante tōmengä oncönē
ææmæ nanguī pönī cæcantapa. Iñinqe ææmæ becæte
ante awënë beyæ nē æwënëni nanguī inäni pö tæ con-
tate cæñönäni wädäni adobaī pö tæ contate cænäni.

³⁰ Adinqe Paditeoidi tönö tōmēnāni nē odömönäni
guiquënë Itota miñæ nē godäni inänite piinte äninqe,

—Odömäno awënë beyæ nē æwënëni tönö wädäni nē
wænæ wænæ cædäni tönö mīnitö quimæ godongämæ
ponte tæ contate bete cæminii.

³¹ Ante pīñōnāni Itota wæætē tōmēnāni inānite,

—Nē waa ingā guiquēnē, Cæbi waa baboe, ānāmaī iñongante nē wēnæ wēnæ ingā guiquēnē dotodo ingante, Cæbi waa baboe, ante do aa pecampa. ³² Pancadāniya, Nāmā incæ nē nō entawēmo imopa, ante nē ānāni iñōnānite botō iñōmō edæ nē dotodo baī adobaī inōmo inte tōmēnāni inānite aa pedāmaī incæboimpa. Wadāni guiquēnē, Nāmā wēnæ wēnæ cæbo imopa, ante nē ānāni iñōnānite botō, Tōmēnāni, Idæwaa wēnæ wēnæ cæte awædō, ante Wængonguī gāmēnō poncædānimpa, ante cædinque tōmēnāni inānite aa pecæ pongaboimpa, ante Itota apænecacāimpa.

Ee ate cænāmaī ingæimpa, ante nē ānāni

(Māateo 9.14-17; Māadoco 2.18-22)

³³ Itota ingante iīmaī ante ayæ ānānitapa. Wäö miñæ nē godāni iñōmō, Wængonguī beyæ, ante ee ate cænāmaī inānīpa. Ayæ Paditeoidi miñæ nē godāni adobaī ee ate cædānīpa. Bitō miñæ nē godāni guiquēnē do cænte bete quēwēnānīpa tōö.

³⁴ Ānāni ēñēninque Itota wæætē,

—Onguīñægā nē monguingā wente ænte pōnāni iñōnānite mīnitō wæætē, Ee ate cænāmaī iedāni, ante edæ ædō cæte wææ anguīmīni. Monguingā nānō wente ænte nē pōnāni baī inōnāni inte botō miñæ nē godāni iñōmō ædō cæte wæwente baī cænāmaī inguīnāni. ³⁵ Wæætē ayæ ate guiquēnē, Monguingā, nāni nē ānongā baī iñōmote wadāni ponte botō imote ö ænte gocædānimpa. Mānōmaī cædāni ate botō miñæ nē godāni iñōmō māniñedē ate wæætē cænāmaī inte wæcædānimpa, ante Itota apænecacāimpa. ³⁶ Ayæ, Wængonguī Awēnē nempo quēwēninque æbānō cæquiī, ante ēñencædānimpa, ante Itota imæca quēwēnāni nāni cæinō ante odōmonte iīmaī ante apænecantapa.

—Miincoo badonte ate waocä dicæ adocoo wänä ñænte pancacooga æninque pedæncooga pönö tadömonguingäa. Mänömaï cæcä inique edæ miincoo incæ do wänä tente baquënë. Ayæ pedæncoo emönö bai miincoo wii adobai emompa. Minitö, Awente bai cænämaï inte mönö quëwengæimpa, ante mini anewenö guiquënë pedæncoo bai inte wote baquïne enepa. Wængongui gämänö pöninge quëwencæminimpa, ante botö apænedö guiquënë miincoo bai inte quëwenguïne enepa. Inique wote baquïne tönö quëwenguïne tönö ædö cæte mënea ante ëñente cæquii. ³⁷ Ayæ adobai yowepæ biinömæ miimæ æninque waocä ædö cæte picæ æmontaicadedë godö pe ñiñænguingäa. Inæmpa picæ æmontaicadedë pe ñiñængä inique edæ tæi æbæ æmäwo goquënë. ³⁸ Miimæ wæætë miincadedë pe ñiñængæimpa. Adobai botö odömönö miimæ bai inonte dodäni nani odömöwönö ædö cæte botö odömönö tönö adoyedë ëñente cæquii. ³⁹ Incæte, “Gönænimæ inömö waëmepæ imæmpa,” ante nê bedömini inte minitö miimæ ædö cæte quingæ bequiminii, ante Itota angacäimpa.

6

*Guëmanguiönæ inonte tömëmö tä pete ænänipa
(Mäateo 12.1-8; Mäadoco 2.23-28)*

¹ Ayæ ate guëmanguiönæ inonte Itota tömëmoncodë tæcæguedencodë gocantapa. Goyongä tömengä miñæ nê godäni inömö tömëmö inca tä pete æninque dacæ dacæ cædinge ade cæ ade cæ godäni. ² Adingue Paditeoidi guiquënë,

—Inæmpa, Guëmanguiönæ inonte mäninö bai cädämaï iedäni, ante dodäni nani wææ angainö ante minitö ëñenämaï inte quimæ cæminii.

³ Ante piinönänite Itota,

—Docä Dabii wodi tömengä nänö emiññänäni tönö ömæpodäni inte gæwænte wædinque æbänö cægadänii, ante yewæmonte öñö incæ mīnitö iñæmpa adāmaī inte bai ämīni awædö. ⁴ Wængonguī qui, ante nē godönānique cænguī impa, ante wææ nāni angäinö bai cædinque dodäni päö, Wængonguī qui, ante ñoncæ ñoncæ cædönānimpa. Incæte Dabii wodi Wængonguī oncönē go guidinque māniī päö do ænte cæninque tömengä miñæ nē godäni inänite godömenque godongä cænänitapa, ante yewæmonte öñö apa änewemīnii.

⁵ Ante apænedinque Itota tömēnāni inänite ayæ apænecantapa.

—Botö iñömö Waobo nē ëñagäimo iñömö Tæiyæ Awënë inömo inte edæ guëmanguïönæ Awënë inömo imopa. Ìninque botö, Guëmanguïönæ iñonte edæ æbänö cæquiī, ante adobo nē Ämo ingäimo imopa, ante Itota apænegacäimpa.

Ni cömampoingå

(Mäateo 12.9-14; Mäadoco 3.1-6)

⁶ İncayæ ate guëmanguïönæ adobaī waönæ iñonte Itota oodeoidi odömöincönē go guiite odömönte apæneyongä onguīñængä önompo tömēmæ inö ni cömampote wædongä inte māniñömö a ongongantapa. ⁷ Māniñedē nē odömönāni tönö Paditeoidi guiquēnē, Itota wapiticæ cæcä ñinque mönö wæätē piinte angæimpa, ante nē änewēnāni inönānimpa. Ñöwo iñömö tömēnāni, Ñöwoönæ guëmanguïönæ i incæte Itota ni cömampoingå ingante, Waa bacæcäimpa, ante cæcä ñinque mönö mæo piinte angæimpa, ante babæ cæcæte ante cöwä adänitapa. ⁸ Māninö, Mönö piingæimpa, ante nāni pönēwēnö ante Itota iñömö önöwēnenque edæ do ëñēninque edæ ni cömampoingå ingante,

—Bitö ængæ gantidinque tæcæguedē pö næ gongæe.

Angä ëñëninque ængæ gantidique pö näë gongængantapa. ⁹ Ìninque Itota në pïinte ancædäni inänite,

—Ämo apænemïni ëñëmoedäni. Guëmanguïönæ iñonte mönö æbänö cæquënëmö imöö, ante wææ angatïi, ante pönëmïni. Mönö waa cæquënëmö imompa, ante pönëmïnitawo. Wæætë edæ, Mönö wënæ wënæ cæquënëmö imompa, ante pönëmïnitawo. Guëmanguïönæ iñonte edæ, Quëwencædänimpa, ante cæquënëmö imompa, ante pönëmïnitawo. Wæætë mönö edæ ömæë ëwenguënëmö imompa, ante pönëmïnitawo.

¹⁰ Äninque æmætæ gomö æmætæ gomö edæ tömänäni inänite adinque ni cömampongä ingante,

—Pædæ pompobi.

Angä ëñente cædinque në cömampongä incæ pædæ æmpote edæ ædæmö waa empocä bapocantapa.

¹¹ Ìninque tömënäni, Guëmanguïönæ incæ mänömai cæcampa, ante ænguï badinque, Itota ingante mönö æbänö cæquïi, ante pïininque näni cabo nämäneque tedegädänimpa.

*Itota angä ate dote ganca inäni në gode änäni badänipa
(Mäateo 10.1-4; Mäadoco 3.13-19)*

¹² Mäniñedë Wængonguï ingante apænecæte ante Itota änanquidi æidique tömäa woyowotæ apænee congan-tapa. ¹³ Ñäö ba adinque tömengä miñæ në pöninäni inänite aa pecä pönäni ate tömengä, Botö beyæ në gode ämïni incämïnimpa, ante dote ganca inäni mänimpodäni inänite apænte ængacäimpa. ¹⁴ Tömengä nänö në da godönäni baquïnäni iñömö edæ iïmai ëmönönänimpa. Tänocä Timönö ëmongä ingä incæte Itota wawo Pegodo pemongacäimpa. Ìngä Pegodo tönö Æntade näna caya, Tantiago tönö Wäö näna caya, Pedipe tönö Batodömëë, ¹⁵ Mäateo tönö Tömato, Adepeo wengä Tantiago inönän-impä. Ayæ, Mönö ömæ ingæimpa, ante nanguï cædongä

inte wacä Timönö inongäimpa. ¹⁶ Tantiago wengä Codaa tönö Itota ingante odömonte nē godonguingä ingaingä inte wacä Codaa Icadote nāni ānongä inatapa. Mānim-podāni inānite Itota apænte ængacäimpa.

Tæiyænāni inānite Itota gampocä waa badānipa
(Mäateo 4.23-25)

¹⁷ Mānimpodāni tönö Itota mæmō iñömō wææninqe næ gongænte ongongantapa. Māniñömō tōmengä miñæ nē godāni nanguī ināni do ponte a ongönönānimpā. Ayæ tōmēnāni tönō wadāni Eedotadēē iñömō quēwēnāni tönō Oodeabæ tōmāo quēwēnāni ayæ Tido eyequei Tidōo eyequei gāwapæ wedeca quēwēnāni nanguī ināni do ponte a ongönönānimpā. Tōmēnāni, Itota apænecā ēñengäimpa, ante ayæ, Wēnæ wēnæ inte wæwēmō inte mōnō waa edæ bacäimpa, ante pōninqe a ongönānitapa. ¹⁸ Ayæ wēnæidi nē wentamō ēwocadāni tönō quēwēnte wæwēnāni māniñömō ponte ongönāni inānite Itota adoyōmō wææ pōninqe godō cæcā waa badānitapa. ¹⁹ Ayæ, Itota tæi piñænte entawengä inte pōnō cæcā ate waa badānipa, ante adinqe tōmānāni tōmengä ingante gampocæte ante cædānitapa.

Mīni toquinque, ante ayæ, Mīni wæquinque, ante
(Mäateo 5.1-12)

²⁰ Ayæ Itota tōmengä miñæ nē godāni inānite gomō adinqe apænecā ēñēnānitapa.

“Mīnitō, Botō waēmō imopa diyæ Awēnē Odeye nempo guiquimoo, ante nē wæwēmīni iñömō watapæ mīni toquinque Wængonguī Awēnē Odeye nempo mīni quēwēnguīnō edæ do ēamīnipa,” angantapa.

²¹ “Inguipogaque gæwænte wæmīni inte edæ mīni watapæ toquinque Wængonguī pōnongä tōmo pōni cæncæmīnimpā,” angantapa.

“Minitō inguipogaque wæwente quëwëmini inte edæ mīni watapæ toquinque Wængonguī pönö waadete cæcæcäimpa,” angantapa.

²² “Botö Waobo ëñagaïmo mīñæ gomīni beyænque wadāni mīnitō imīnite badete todinque piinte adinque wido cædānitawo. Botö beyænque mīnitō ëmōwo ante, Wiwa ëmōwo awædö, ante Baa änānitawo. Edæ mīni waa toquinque inguipogaque mänömaï cædānipa. ²³ Öönædë mönö ænguīnö ante nanguī ongompā, ante pönëninque mīnitō ñöwodāni nāni piinte cæyedë incæ watapæ toedāni. İñāni në piinte cædāni wæmæidi incæ Wængonguī beyæ në apænegaïnāni inānite edæ adobaï piinte cægadānimpa, ante toquënë wæwëminii. ²⁴ Wæætë edæ mäincoo nanguī në ëamīni guiquënë iincayæ ate mīni wæquinque edæ inguipogaque watapæ quëwëminipa,” ante Itota apænecantapa.

²⁵ “Në tömo cæmīni guiquënë iincayæ ate mīni gæwænte wæquinque edæ inguipogaque tömo cæminipa,” ante apænecantapa.

“Në Ca ca tomīni adobaï iincayæ ate Ca ca mīni wæquinque edæ inguipogaque tomīnipa,” angantapa.

²⁶ “Minitō imīnite ante tömänāni waa apænedāni ininque edæ mīni wæquinque ingæimpa. İñæmpa iñāni në waa apænedāni adodāni mæmæidi adobaï cægadānimpa. Wadāni babæ wapiticæ apænedāni incæ, Wængonguī beyæ në apænebo imopa, ante në änewënāni inānite iñāni mæmæidi iñömö adobaï waa apænegadānimpa,” ante Itota apænecacäimpa.

*Në piinte cædāni inānite waadete cæcæcäimpa, ante
(Mäateo 5.38-48, 7.12)*

²⁷ Ayæ godömenque apænedinque Itota, “Minitō në ëñëmīni iñöminite ämo ëñeedāni. Minitō imīnite në piinte cædāni inānite mīnitō wæætë waadete cæedāni.

Minitö iminite në piinte adäni inänite minitö wæætë waa cæedäni. ²⁸ Wënæ wënæ bacæminimpa, ante në änäni inänite minitö wæætë waa apænete godö cæedäni. Minitö iminite në wënæ wënæ cædäni inänite minitö wæætë tömënäni beyæ ante Wængongui ingante apæneedäni. ²⁹ Wacä bitö imite imæmpaga inö tamongä wædämi inte bitö wæætë æmæmpaga inö dadi emæmonte ee ongömi tamongæ. Ayæ yogui beyæ bitö yabæcoo ö ængä adinque önöncapæncoo tönö ee abi ö ængæ. ³⁰ Mäincoo ante në angä ingante tömengä nänö änoncoo edæ ee godömi ængæ. Ayæ bitö mäincoo në ö ængä ingante, Wæætë adodö pönömi æmoe, änämaï incæbiimpa. ³¹ Minitö, Wadäni botö imote waa cæcædänimpa, ante wæminitawo. Edæ mäninö ante mini wædö bai adobai wædänipa, ante pönëninque minitö wæætë wadäni tömänäni inänite waa cæedäni,” ante Itota angacäimpa.

³² Ayæ apænedinque, “Minitö iminite në waadedänique inänite waadete pönëmini inte wadäni inänite waadedämaï imini adinque edæ Wængongui dicæ minitö iminite waadete pönö aqingäa. Inæmpa në ëñenämaï cædäni incæ në waadete pönënanique inänite waadete pönëninque minitö cæganca do cædänipa töö. ³³ Ayæ adobai minitö iminite waa cædänique inänite waa cæmini inte wadäni inänite waa cædämaï imini adinque Wængongui minitö iminite dicæ waa aqingäa. Inæmpa minitö cædö bai në ëñenämaï cædäni incæ adobai do cædäni apa cæminii. ³⁴ Ayæ, Adodö pönongä æncæboimpa, ante pönëwëninque minitö në adodö pönonguingä ingante godömini inte wadäni inänite godönämaï imini adinque Wængongui minitö iminite dicæ waa aqingäa. Inæmpa në ëñenämaï inäni nani cabo incæ, Adodö pönongä æncæboimpa, ante pönëwëninque në adodö pönonguinganque ingante godöninque minitö cædö bai adobai

cædānīpa tōö.”

³⁵ “Wæætē mīnitō īmīnite nē pīnāni inānīte waadete pōnēnīnque waa cædāni. Ayæ tōmēnāni nāni ānō ante, Adodō pōnōmi æmoe, ante ānāmaī inte ee godōmīni æncædānīmpa. Mānōmaī waadete cæmīni īnīnque mīnitō īncayæ ate mīni waadete cægāinō beyæ nanguī æmaīmīnīpa. Ayæ mōnō Mæmpo Æibæ pōnī nē Quēwengā īñongante tōmengā ingante nē waa ate pōnēnāmaī ināni inānīte tōmengā godō waadete cæcampa. Nē wīwa cædāni inānīte tōmengā godō waadete cæcampa. Īnīnque mīnitō tōmengā nānō cæī baī adobaī waadete cæmīni īnīnque Mæmpocā waadete nānō entawēnō baī mīnitō adobaī entawēnīnque tōmengā wēmīni īmaīmīnīpa. ³⁶ Mōnō Mæmpo pōnō waadete nānō waa cægāī baī mīnitō adobaī wadāni inānīte godō waadete waa cædāni,” ante Itota angacāīmpa.

Wadāni inānīte apænte ānāmaī iedāni, ante

(Māateo 7.1-5)

³⁷ Ayæ wæætē Itota īmaī ante apænecantapa. “Wacā ingante apænte ānāmaī īmīni īnīnque mōnō Mæmpo wæætē mīnitō īmīnite apænte ānāmaī incæcāīmpa. Ayæ, Wacā nānō tente wæquinque wēnæ wēnæ cæcampa, ante ānāmaī īmīni ate mōnō Mæmpo wæætē, Mīni tente wæquinque wēnæ wēnæ cæmīnīpa, ante apænte ānāmaī incæcāīmpa. Wacā wēnæ wēnæ cæcā ingante mīnitō ñīmpo cæmīni ee gocā ate mōnō Mæmpo adobaī mīnitō īmīnite ñīmpo cæcā quēwencæmīnīmpa. ³⁸ Wadāni inānīte ee godōedāni. Mīnitō ee godōmīni ænāni īnīnque wadāni wæætē mīnitō īmīnite ee pōnōnāni æncæmīnīmpa. Nē pōnōnāni īñōmō tōmēnāni nāni tee māīncadedē da wēnīnque da wæænonte wancæ wancæ cædīnque eyepote wæængūnque eyede pōnī da wēnīnque mīnitō ænguīncadedē pōnō wāne cædāni edæ æncæmīnīmpa. Edæ mīnitō tee mante mīni godōīncade incæ adocadeca tee

mante bai cædinque Wængongui mīnitō imīnite eyepæ pōnongä æncæminīmpa,” ante Itota apænegacäīmpa.

³⁹ Ayæ, Wængongui Awënë nempo quëwëninque æbänō cæquiī, ante ëñencädänīmpa, ante Itota imæca quëwënäni näni cæinō ante odömōninque iīmai apænecantapa. “Babetamongä ingante wacä babetamongä incæ ædō cæte mao odōmongä goquingää. Iñæmpa mänōmai cædinque näna babetamoncaya ompite adopiticæ guëa go wææ guiibaīnapa. ⁴⁰ Nē odōmonte apænecä iñōmō nē ëñengä inte odömōñongante tōmengä nänō nē ëmīñængä guiquënë dicæ godōmenque ëñengä ingäa. Incæte iīnque odōmonte apænecä ëñëninque tōmengä nänō nē ëmīñængä abæ tawæninque wæætē nē odōmongä bai bacæcäīmpa,” ante Itota apænegacäīmpa.

⁴¹ Ayæ apænedinque, “Bitō tōniñacä wædænque wënæ wënæ cæcä iñongante bitō guiquënë nanguī bitō wënæ wënæ cædinō ante wædämai inōmi inte tōmengä ingante quīnante piīnte änewëmii. Iñæmpa tōmëmi awinca gäänë awæmpa wææ ongompa, ante adämai inte bai cæbipa tōö. ⁴² Tōmëmi awinca gäänë awæmpa wææ ongompa, ante bitō adämai inte bitō tōniñacä ingante, ‘Biwi, bitō awinca guiyä mä owo bai ate æ wimōmoe,’ ante edæ abipa ænguīmii. Iñæmpa bitō nē wadō tedete wadō cædōmi inte edæ tōmëmi awinca gäänë wææ ongompa tåno wido cæte ate edonque adinque bitō tōniñacä awinca guiyä owodō æncæbiīmpa,” ante Itota angacäīmpa.

Awæ æbänō iwæ, ante tōmenca bete ëñengäīmpa, ante (Mäateo 7.17-20, 12.33-35)

⁴³ Ayæ godōmenque apænedinque Itota, “Waincawæ incæ ædō cæte baaca incaquiī. Wæætē wiwa iwæ incæ ædō cæte wainca incaquiī. ⁴⁴ Awæ æbänō iwæ, ante

ēñencæte ante mōnō tōmenca tā pete bete ēñengæimpa. ligowæñeca æncæte ante waodāni dicæ daa mongæwāa edæ tā pete ænāniyaa. Yowemō æncæte ante waodāni dicæ daacamēña tā pete ænāniyaa. ⁴⁵ Mōnō waocabo iñōmō adobai iñōmō inte cæmompā. Mīmōnē mōnō pōnēmāmo eyede tate bai tao godedinque mōnō mānimāmoque ante pōnēninque tedemompā. Waocā nē waa cæcā guiquēnē waa pōni tōmengā nānō pōnēnō ante entawēninque waa tedecampā. Nē wiwa cæcā guiquēnē tōmengā nānō wiwa pōnēnō ante entawēninque wiwa tedecampā,” ante Itota apænegacāimpa.

*Nē mænōna ante
(Māateo 7.24-27)*

⁴⁶ Ayæ godōmenque apænedinque, “Minitō iñōmō botō imote, ‘Awēnē, mōnitō Awēnē imipa,’ ante tedemini incæte botō ānō ante quīnante wīi ēñente cæminii. ⁴⁷ Nōwo iñōmō edæ apænebo ēñēedāni. Botō gāmænō ponte ēñēninque waocā botō ānō ante do ēñente cæcā iñōmō tōmengā iīmaī ingampā. ⁴⁸ Waocā adocanque oncō mænoncæte ante guiibæ ææ wodinque dicaboga mænoncæte ante gōnongā bai nē ēñente cæcā iñōmō adobai cæcā ingampā. Tōmengā oncō tæi mænonte ongō iinque æpæ āninque quingæ pō incæte oncō ædō cæte wancæ wancæ cæquiī. Iñæmpā tæi mænonte ongompā. ⁴⁹ Wæætē waocā guiibæ ææ wote gōnōnāmaī yabæque oncō mænongā ate yabæque mænōiñōmō æpæ āninque pō ate oncō dobæ bogo cæte tæ wææninque æmæwo gopā. Botō apænebo ēñēninque waocā nē ēñēnāmaī cæcā iñōmō tōmengā nē yabæque mænongā bai inte ocai incadāmaī inte bai ēñēnāmaī cæcampā,” ante Itota iinque apænegacāimpa.

*Capitäö ingante në cæcä ingante Itota cæcä waa bacampa
(Mäateo 8.5-13)*

¹ Ayäe tömënäni inänite iinque apänedinque Itota Capënaömö näni quëwëñömö gogacäimpa. ² Mäniñömö quëwëninque odömäno tontadoidi awënë capitäö ingante në cæcä iñömö wënæ wënæ badinque ämæwo wæncæ cæcä ingantapa. Awënë capitäö ingante në cæcä iñongante awënë wæætë tömengä ingante nangui waadecantapa. ³ Iinque, Itota waa cæcä ingampa, ante mämö apänedäni ëñëningä inte tontado capitäö iñömö oodeoidi inänite në aadäni näni Picæncabo inänite apänedinque, Minitö Itota weca godinque tömengä ingante ämïni ëñente pöninque tömengä wæætë botö imote në cæcä ingante cæcä waa bacæcäimpa. ⁴ Angä ëñente godinque në aadäni näni Picæncabo guiquënë Itota weca pöninque tömengä ingante nangui änänitapa.

—Mönö oodeocabo iñömönte mäningä tontado capitäö iñömö mönö imonte waa cæcampa, ante wædinque bitö tömengä beyä waa cæcæbiimpa. ⁵ Tömengä iñömö mönö oodeocabo iñömönte waadete cædinque, Wængongui apäncä näni ëñente yewæmongainta ate minitö odömöincö impa, ante do mäenönte pöningä æmompæ cæbii.

⁶ Änäni ëñëninque Itota në aadäni näni Picæncabo tönö wadæ gocantapa. Oncö obo pöñönänite tontado capitäö iñömö tömengä guidënäni inänite, Go bee tëninque botö beyä Itota ingante iimaï ante apäneedäni, angantapa. “Awënë ee ongöe. Botö waëmö imopa diyäe bitö botö oncönë pö guiquimii, ante capitäö bitö imite angampa,” ante apäneedäni, angä ponte apänedänitapa. ⁷ Ayäe

adobaï, “Botö wii waëmö inömo inte edæ bitö weca pönämaï intabopa. Incæte bitö adoyömö ongöningue ämi inique botö imote në cæcä waa bacæcäimpa. ⁸ Bitö iñömö Awënë Wængongui ingante në ëñente cædömi imi baï botö adobaï wacä awënë ingante në ëñente cæbo imopa. Ìninqe botö awënë ëabo inte botö awënë beyænque ämo ëñëningue tontadoidi wæætë guiñente wædinque botö änö ante cædänipa. Ìninqe adocanque ingante botö, Goe, ämo ëñëningue edæ do gocampa. Wacä ingante, Pöe, ämo ëñëningue edæ do pongampa. Ayæ botö imote në cæcä ingante, Cæe, ämo ëñëningue edæ do cæcampa.” Mänömainö ante Itota ingante botö beyæ ante apænemini ëñengædäni, ante tontado capitäo iñömö tömengä guiidënanï inänite angä godinque tömënanï wæætë capitäo nänö änö baï ante Itota ingante adodö ante apænedänitapa.

⁹ Mänömainö ante tontado awënë beyæ apænedäni ëñëningue Itota wæætë, Mäningä tontado awënë iñömö waa pönï ëñengampa, ante wædinque godongämæ ongönäni inänite,

—Näwangä ämopa. Mönö idægocabo iñömonte mäningä wede pönengä ingä baï adocanque incæ edæ dæ angä awædö, angantapa.

¹⁰ Ayæ në bee tencæ pöninäni oncönë wadæ gote ayönäni capitäo ingante në cæcä iñömö do waa bacä agadänimpa.

Æmæwo wæningä ingante Itota angä ñäni ömæmongampa

¹¹ Itota iñömö iimö ate Näino nani quëwëñömö gocæte ante goyongante tömengä nänö në ëmiñænäni tönö wadäni nanguï inäni godongämæ gogadänimpa.

¹² Mäniñömö yabædemö obo pöñongä onguiñängä æmæwo wæningä ingante næænte pönänitapa. Tömengä badä owæmpoingä inongä inte tömengä

wengä adocanque wængä wædinque pongantapa. Ayä mäniñömö quëwënäni nanguï inäni wäänä tönö godongämä pönäni acantapa. ¹³ Wäänä ingante adinque Itota tömengä tönö guëa wæwente bai pönëninque,

—Wædämaï ie.

¹⁴ Äninque do wæningä ingante tömënäni nani daga wenguimpa gäänë ponte gampocä ate në näëninäni næ gongänänitapa. Itota iñömö,

—Edëniimi, bitö imite ämopa. Ængä gantie, angantapa.

¹⁵ Eñëninque në wæningä incæ ængä gantidique tæcæ tedecä adinque Itota wäänä ingante pædæ godongä ængantapa. ¹⁶ Itota mänömaï cæcä adinque tömänäni nanguï guiñente wædinque Wængonguï ingante watapæ apænedinque,

—Wængonguï beyä në apænecä täï ëmongä inongä inte mönö weca a ongongä amompa, änänitapa.

Ayä,

—Wængonguï quimö iñömonte Wængonguï incæ mönö weca ponte godongämä cæcampa. Näwangä impa, ante nanguï todänitapa.

¹⁷ Ayä Oodeabæ tömäo quëwënäni inänite wayömö gomonga quëwënäni inänite mäo gode ä gode ä cæte, Itota æbänö cæcää, ante apænedäni ëñengadänimpa.

*Wäo tömengä miñä në goda inate da pönongä pönapa
(Mäateo 11.2-19)*

¹⁸ Wäo miñä në godäni adobai, Itota æbänö cæcä ingää, ante eñëninque Wäo ingante mämö apænedäni ëñengantapa. Mäninö ante apænedäni ëñente wædinque Wäo iñömö tömengä miñä në goda mënaa inate äñecä pönatapa. ¹⁹ Pöna adinque Wäo tömäna inate, Mīnatö mönö Awënë weca godinque botö beyä ante iūmaï ante äeda, angantapa. Awënë ëñëmi. Bitö iñömö dodäni nani, Në Ponguingä, angaimi adobi imitawo. Wæætë tömënäni

nāni nē angaīmi ināmaī īmi ininque bitō wæætē, Wacā ponguingā, ante wānō cōedāni, āmitawoo. Æbānō mōnitō cæquīmōnii, ante botō beyæ ante ēñencæte ante æda. Ante Wāō mēnaa īnate Itota weca da godongā godatapa. ²⁰ Godinque Itota weca pōninque iīmaī ante apænedatapa.

—Wāō æpænē nē guidōnongā iñōmō mōnatō imōnate da pōnōninque bitō imite iīmaī angampa. Awēnē ēñēmi. Dodāni nāni, Nē Ponguingā, angaīmi bitō iñōmō adobi imitawo. Wæætē tōmēnāni nāni angaīmi ināmaī īmi ininque bitō wæætē, Wacā ponguingā, ante wānō cōedāni, āmitawo. Æbānō mōnitō cæquīmōnii, ante ēñencæte ante Wāō mōnatō imōnate da pōnongā pontamōnapa, ānatapa.

²¹ Māniñedē incæ daicawo gawænāni tōnō wēnæ wēnæ inte wæwēnāni nanguī ināni inānite Itota godō waa cæcā waa badānitapa. Wēnæidi nē wiwa ewocadāni inānite tōmengā wido cæcā ate waodāni nanguī ināni waa badānitapa. Babetamōnāni nanguī ināni inānite tōmengā gampomongā waa bamōnānitapa. ²² Ininque mānōmaī cæcā waa ayōnate ñōwo pōna īnate Itota,

—Botō godō cæbo ate babetamō inināni incæ do adāni amīnapa. Cōmante inināni incæ waa bate dao dao godāni amīnapa. Baate inināni incæ ñōwo æmontai wæmontai baadāni amīnapa. Babetamonca ināni iñōnānite botō godō cæbo ate onōmonca ēñēnāni badāni amīnapa. Do æmæwo wænte oñōnāni iñōnānite botō godō cæbo ate ñāni omæmonte quēwēnāni amīnapa. Ōmadāni inte wæwēnāni inānite botō Wængonguī Awēnē pōnō waa cæcæcāimpa, ante watapæ apænebo ēñencædānimpā. Ininque mīnatō ponte ēñēñōmīna botō æbānō apænebo ēñēmīnatawo, ante ayæ, Botō æbānō cæbo amīnatawo, ante mīnatō ñōwo wæætē Wāō weca gote māo apænemīna ēñengæda, angantapa.

²³ Ayä, “Botö beyä waocä wii piinte wadæ gocä iñömö tömengä nänö watapæ toquinque oda cædämaï incæcäimpa, ante Wäö ingante mäo apænemina eñencæcäimpa,” ante Itota angantapa. ²⁴ Angä eñen-
 inque Wäö beyä nē äñina wadæ goda adinque Itota wæætē godongämæ ongönäni inänite, Wäö æbänö ingää, ante apæncantapa. “Minitö guiquënë quïnö acæte ante önömæca gominitapa. Cæwipa woboyä pæmænte ate æmænö ædæ æmænö ædæ gobaingä ingante minitö dicæ acæ gominitawogaa. ²⁵ Ìninqe edæ quingänö ingante acæte ante gominitapa. Edæ waocä weocoo waëmoncoo mongænogä ingante minitö dicæ acæ gominitawogaa. Ìñæmpa weocoo waëmoncoo nē mongænäni iñömö nämanque ante pönente näni ænte mäincoo beyä ante nē towänäni inte tömænäni iñömö awënë oncönē quëwänäni apa quëwänäni. ²⁶ Ìninqe edæ quinqe gominitawo. Minitö mini nē go acæ cædongä iñömö edæ Wængongui beyä nē apænecä ingantawo. Näwangä impa. Wængongui beyä nē apænecä Wäö ingampa. Incæte tömengä wii Wængongui beyä nē apænegainäni bai inongä inte godömenque nanguï cæcä ingampa, ante apænebo eñëmaiminipa. ²⁷ Wængongui iimaï angampa, ante yewæmongatimpa.

‘Botö beyä nē apænecä ingante da godömo godinque tömengä taadö täno beyænte bai cæcæcäimpa.

Tömengä bitö Codito ïmi beyä ante taadö waa pinonte bai waa cæcæcäimpa.’

Mänömainö ante dodäni adocä Wäö ingantedö ante pönëninque yewæmongadänimpa. ²⁸ Nöwo iñömö ämo eñeedäni. Ìmæca mini eñagaincabo iñöminite æpænë mönö nē guidönongä Wäö adocanque ñænængä iñongante wacä tömengä bai edæ dæ angampa. Incæte Wængongui Awënë Odeye nempo quëwänäni iñönäni

adocanque guiyangä pöni ingä incæte Wäö pönömenque wædangä ingampa,” ante Itota apænecantapa.

²⁹ Itota mänömainö ante apænecä nê ëñëñäni iñömö odömäno awënë beyä nê æwënäni incæ wadäni incæ tömänäni Wäö nänö nê guidongainäni que inönänimpa. Ìninqe tömënäni, Wængonguï nö cæcä ingampa, ante tömänäni apænedänitapa. ³⁰ Paditeoidi tönö idægoidi nani wææ angainö ante nê ate ëñëñäni guiquënë Wäö nänö guidongainäni inämaï inönänimpa. Ìninqe tömënäni guiquënë Wængonguï gämænö ponguënënäni incæte edæ Baa änänitapa.

³¹ Godömenque apænedinque Itota iïmaï angantapa. “Mänömaï i ininqe inguipogaque ante nê quëwënäni iñömö quingämë bai inänipa. Quiëmë bai edæ quëwënänipa. ³² Wëñænäni mönö godonte æiñömö tæ contate owempodäni nani owempodö bai edæ adobai cædänipa, ante awædö. Wëñænäni nani owempote cæcabo incæ ææmæ cæte bai owempote cædinque wadäni inänite aa pedänipa. ‘Minitö beyä ööña we we ööñömöni minitö wæætë edæ äwadämaï iminitapa töö,’ ante owempodinique wëñænäni piïnte tedewënänipa. Ayæ wæætë, Waocä do wængä ate nani wæbai, ante wëñænäni nani owempote cæcabo iñömö, ‘Mönitö Ca ca wæyömöni minitö wæætë edæ wædämaï imini wämönipa,’ ante piïninqe aa pedäni bai ñowodäni iñömö edæ adobai piïnte tedewënäni inänipa.”

³³ “Edæ iïmaï impa. Wëñænäni nani wædö bai Wäö æpænë mönö nê guidönongä iñömö cænguï cænämaï yowepæ biïnömæ nani wædænque ti nämæ bedämaï ponte quëwëñongante minitö guiquënë, Wënæ tönö Wäö quëwengampa, ante piïminipa. ³⁴ Ayæ wæætë botö Waobo ëñagaimo inte tömäa cænguï cænte yowepæ biïnömæ bete minitö weca ponte quëwëñömote minitö

guiquënë, Cæowæobi inte cæmipa. Beowæobi inte bebipa, ante badete tominipa. Ayæ godömenque, Odömäno awënë beyæ në æwënäni tönö wadäni në ëñenämäi cædäni iñönänite bitö tömënäni æmigo ïmpææ, ante botö ïmote pïinque mïnitö wëñænäni näni pïinte aa pedö bai änewëmïnipa töö. ³⁵ Incæte, Nē nō ëñenäni iñömö nō cædänipa, ante adinque, Näwangä nō ëñenänipa, ante mönō ëñengäïmpa,” ante Itota apænegacäïmpa.

Paditeocä Timönö oncönë Itota go guuite ëñacampa

³⁶ Ayæ ate adocanque Paditeocä incæ Itota ingante, Botö oncönë pö cæe, angä Ao ante Paditeocä oncönë godinque pö guuite cæ congantapa. ³⁷ Tömënäni quëwëñömö onquiyængä në wënæ wënæ cæte quëwengä ïnongäïmpa. Tömengä iñömö, Paditeocä oncönë Itota cæncongampa, ante tededäni ëñëninque ogui wapæ dica adabatodo waincadedë pe ñiñænte næænte pongantapa. ³⁸ Pö guidinque tömengä Itota önöwaca ïnö pö næ gongæninque Ca ca wæcantapa. Ca ca wæyongä Itota önöwaca ïnö ömä petæ petæ wææ aa bee adinque onquiyængä wæätë tömengä ocaguincooca wadæ cæwacantapa. Ayæ queë bewadinque ogui wapæ gao cæwacantapa. ³⁹ Mänömaï cæcä adinque, Pö cæe, në äningä inte Paditeocä iñömö nämäneque pönëninque, “Itota iñömö Wængongui beyæ në apæneçä inte bai tömengä, Æcänö botö ïmote gampocää, ante ayæ, Quiëmë bai onquiyængä ingää, ante ëñencædongäïmpa. Iñæmpa në wënæ wënæ cædongä ingampa, ante do ëñencædongäïmpa.” ⁴⁰ Ante pönëñongä Itota wæätë,

—Timönö, bitö ïmite adodeque apænebo ëñëe.

Äñongante Paditeo wæätë,

—Ao, në Odömömi ïmi, apænebi ëñëmoe.

⁴¹ Angä ïninque Itota,

—Onguĩñængä adocanque në godöwengä inte quewëñongante onguiñæna mënaa ïnante godongä ate debe badapa. Adocanque ingante nanguĩ quĩniento ëmö godongä ate nanguĩ debe bayongante wacä ingante wædænque tincoenta ëmö godongä ate wædænque debe bacampa. ⁴² Në godöningä nänö äñimpota ömæpoda inte tömëna, Ædö cæte wæætë adodö pönonguimönaa, ante wæyönate në godöningä ïñömö edæ, Ömæpomina inte minatö ædö cæte adodö pönömina ænguimoo, ante botö ænämaï inte ñimpo cæcæboimpa, angampa. Ænque Timönö bitö ïmite ämopa. Mënaa ïnate ñimpo cæte änämaï ingä adinque në godongä ingante æcänö godömenque nanguĩ waadete pönenguingää, ante pönëmi.

⁴³ Äñongante Timönö,

—Wa. Godömenque nanguĩ ëmö debe ingä ïñömö tömengä wabänö godömenque waadete pönengä ïmaingampa, ämopa.

Angä ëñëninque Itota,

—Nawangä ante pönëmipa.

⁴⁴ Änque Itota onquiyængä gämænö dadi ëmænte adinque Timönö ingante apænedinque,

—Ïngä onquiyængä ingante edæ abi. Botö bitö oncönë pö guiyömete bitö, Mëwaquimæ, ante bitö dicæ pönömiyaa. Tömengä guiquënë ömæ wææmonte aa bewadinque tömengä ocaguinca wadæ cæwacä ae. ⁴⁵ Bitö guiquënë waadedämaï inte queë bemönämaï ïñömite tömengä ïñömö botö pö guiyedë täno queë bewadinque cöwë queë bewacä ae. ⁴⁶ Bitö guiquënë oginguipæ gao cæcadämaï ïñömite tömengä ïñömö ogui wapæ gao cæwacä ae. ⁴⁷ Ænque botö, Tömengä mänömaï cæcampa, ante odömöninque bitö ïmite ämo ëñë. Edæ tömengä nanguĩ wënæ wënæ cæcä ïñongante Wængonguĩ godö

ñimpo cæcä ate tömengä wæætë nanguï waadete pö-nengampa. Bitö iñömö edæ wædænque wënæ wënæ cæbi iñömite Wængonguï pönö ñimpo cæcä ate bitö wæætë wædænque waadete pönëmi abopa.

⁴⁸ Äninqe onquiyængä ingante apænedinque Itota,
—Wënæ wënæ bitö cædinö ante pönö ñimpo cæbo æe.

⁴⁹ Angä ëñëninque wadäni godongämæ cæ cönäni guiquënë godö wæntæ wæntæ äninque,
—Iingä iñömö edæ waocä wënæ wënæ nänö cædinö ante, Pönö ñimpo cæbo æe, ante në angä iñömö edæ æcänö ingää.

⁵⁰ Ante wædinque tedeyönäni Itota iñömö onquiyængä ingante,

—Bitö wede pönënö beyænque quëwencæbiimpa. Ñöwo edæ wædämaï inte goe, angacäimpa.

8

Itota beyä, ante onquiyænäni godongämæ cædänipa

¹ Ayä ate Itota nanguï inäni näni quëwëñömö wayömö wædænque inäni näni quëwëñömö wayömö wayömö godinque, Awënë Wængonguï Odeye nempo watapæ quëwencæminimpa, ante waa apænecä ëñengadänimpa. Ayä tömengä tönö dote ganca inäni mänimpodäni godongämæ godänitapa. ² Ayä onquiyænäni adobaï Itota miñäe godänitapa. Tömënäni pancadäniya wënæidi në wiwa ewocadäni tönö në quëwengainäni iñönänite wadäni nantate wæwengainäni iñönänite Itota cæcä ate tömänäni do waa badinäni inte ñöwo tömengä miñäe tee empote godäni inönänimpa. Adocanque Mäadiya Mäagadadänä näni angaingä tömengä baonga wënæidi tiæte ganca inäni tao godäni ininque tömengä önon-ganque badingä inte Itotaidi tönö godinque pönö cæcä inongäimpa. ³ Wacä onquiyængä Wäönä nänöogængä

Tiota guiquënë Edode nänö äadincoo në aacä iñongante Wäönä iñömö Totänä tönö ayæ wadäni onquiyænäni nangui inäni tönö adobaï Itotaidi tönö godongämæ godinque pönö cædonänimpa. Tömënäni nani äadincoo incæ ænte pöningue Itotaidi beyæ ante pönö cædonänimpa.

*Waocä nänö quiyadö ante Itota odömonte apænecampa
(Mäateo 13.1-9; Mäadoco 4.1-9)*

⁴ Nangui inäni wayömö nani quëwencabo wayömö nani quëwencabo bacoo inäni godongämæ ponte a ongöñönänite Itota apænecantapa. Wængongui nänö apænedö ante waodäni æbänö ëñëñäni, ante ëñencædänimpa, ante inguipoga quëwënäni nani cæinö ante iimaïnö ante apænecantapa. ⁵ “Waocä në quiyadongä iñömö quiyacæ gocampa. Gote quiyayongä pancamonga taadö iñömö wææmompä. Taadö wæænte eyepodimö öñöñonte pinä gäwadäni ædö cæte pæquiï. Ayæ ayamöidi pöningue dobæ ade cænänipa. ⁶ Pancamonga guiquënë dicamontaa iñömö wææninque pæquiinämaï gä æidinque uguimento guiwapa pæquiï. Guiwadämaï inte edæ guingo icadinque tömencaguï näñe wæncaguimpa. ⁷ Pancamonga guiquënë ömentacodë nänö eyepodimö iñömö pæquiinämaï tä bocate gä æiyonte ömentacoo adoyömö pö incootonque ganta cæca ate näñe wæmpä. Wampo incapa pæquiï. ⁸ Waëmonguipoga quiyadimö guiquënë tä bocate waa pædinque tömëmö tiëë ganca mänimpomö nanguï pönï incapa. Quiyacä nänö quiyadö ante edæ botö mäninque ante apænebopa.”

Mänömainö ante apænedinque Itota ogæ tededinque, “Ëamonca ongonte edæ ëñëedäni,” angacäimpa.

*Önömonque ëñente pönëñämaï inänipa, ante
(Mäateo 13.10-17; Mäadoco 4.10-12)*

⁹ Tömengä miñäe në godäni iñömö, Itota ëñemi, änänitapa. Mäninö ante apænedinque bitö æbänö ante odömoncæte ante apænebitawo. ¹⁰ Äñönänite tömengä, “Wængongui Awënë Odeye nempo æbänö quëwenguüi, ante mini waocabo wëenëhedë mini ëñënamai ingainö ante botö ñöwo edonque pönö apænebo ate minitö adominique ëñëmini iminipa. Wætë wadäni inänite edæ botö inguipoga quëwënäni nani cæinonque ante odömöninque apænebopa. Edæ tömënäni, Awincaque adinque wii ædæmö adäni inte önömoncaque ëñëninque ædæmö ëñënamai incædänimpa, ante dodäni Wængongui beyæ ante nani yewæmongainö bai iinque bacæimpa, ante botö tömënäni inänite mänömainonque ante apænebopa,” ante Itota apænecantapa.

Quiyacä nänö cæinö ante pönente iimainö ante ëñengäimpa

(Mäateo 13.18-23; Mäadoco 4.13-20)

¹¹ Itota ayæ godömenque apænecantapa. “Botö në quiyacä nänö cæinö ante apænedinque iimainö ante odömoncæte ante apænetabopa. Tömëmö quiyadimö iñömö Wængongui nänö apænedö bai impa. ¹² Taadö wæante öñömö botö änömö guiquënë në ëñënanai bai impa. Tömënäni Wængongui nänö apænedö ante tæcæ ëñëñönänite wënæ awënë pöninque, Quëwënämaï incædänimpa, ante cædinque Wængongui nänö angainö ante ö ængä iinque tömënäni ömætawënäni inte ædö cæte pönente quëwenguünanii. ¹³ Dicamontaa wæante pædimö bai inäni guiquënë Wængongui nänö apænedö ante watapæ ëñente todinque në Ao änäni inänipa. Tömënäni iñömö oguimento guiwadämaï bai inäni inte wantæ iñö pönënanai ate tömënäni nani pönëno beyæ ante wadäni piinte cædäni ate tömënäni wætë guñente wædinque emö cæte godänipa. ¹⁴ Ömentacodë

wæante pædimö bai inäni guiquënë tömënäni ëñën-
 inque godömenque quëwëñönäni inguipoga quëwente
 quiëmë beyænque mönö wæpāmo pö ate guïñente
 wædinque pædāmaï inänipa. Mäincooque beyä ayä
 önonque towente näni wædö beyä tömënäni ömenta-
 coo incootonque ñä caate bai cæ ininque edæ wampo
 encadänipa pæquinänii. ¹⁵ Onguipoga wainguipoga
 quiyadimö bai inäni guiquënë tömënäni nö pönente waa
 cæte quëwënäni inänipa. Tömënäni iñömö edæ Wæn-
 gonguï nänö apænedö ante ëñëninque do bæi ongonte
 wede pönënäni inänipa. Wæntæye ināmaï inäni inte
 tömënäni ee cædinque tömëwä incate bai waa cædänipa.
 Botö mänömainö tömänö ante odömoncæte ante në quiy-
 acä nänö cædö ante apænetabopa,” ante Itota apæne-
 gacäimpa.

Gongapæncade, ante odömonte apænecampa
 (Mäadoco 4.21-25)

¹⁶ Ayä, “Gongapæncade ti wodönodinque waodäni
 dicæ owætadë boo cæcadäniyaa. Möimoga ännömen-
 gadä inö dicæ concæcadäniyaa. Wæætë, Mäniñömö
 në pö guidäni acædänimpa, ante cædinque gongapæn-
 cade awæmpa æmongapaa concædäni ñäö bæco adänipa.
¹⁷ Quiëmë ante wë wodonte i iñömö mäninö tömänö ante
 iincayä ate edonque ate bai ëñengäimpa. Quinö ñöwo
 bee ocate bai i incæ mäninö tömänö iincayä ate wi æncate
 bai iñonte edonque acæimpa,” ante Itota apænecantapa.

¹⁸ Ayä, “Në ëacä ingante godönäni ængä bai në
 ëñengä ingante godö apænebo ëñente entawëninque tö-
 mengä godömenque ëñente bacæcäimpa. Në ëadāmaï
 ingä guiquënë tömengä, Ęabopa, ante pönëninque nänö
 wædænque pönï ëadincoo iñonte ö ännäni wæcä bai në
 ëñënamäi ingä adobai tömengä, Entawëmopa, ante pö-
 nengä ininque wædænque pönï nänö entawënö iñonte

edæ ö ænte bai cæbo dæ ba ate wæcæcäimpa cæminii. Æamonca ongonte ëñenguënë quëwëminii,” ante Itota apænecäimpa.

*Itota wäänä tönö tömengä biwiidi pönänipa
(Mäateo 12.46-50; Mäadoco 3.31-35)*

¹⁹ Mäniñedë tömengä wäänä tönö tömengä biwiidi pöninque tömengä weca guicæte ante cæyönäni wadäni goto ongönäni ate wædinque, Ædö cæte guiqui. ²⁰ Ante wädäni adinque wacä,

—Itota ëñëmi. Bitö badä tönö bitö biwiidi bitö ïmite ante oncodö ponte yabæque ongönänipa cæbii.

²¹ Ante apænecä ëñëninque Itota,

—Wængongui nänö änö ëñëninque në ëñente cädäni iñömö tömënäni botö badä bai botö töninädäni bai inänipa, angacäimpa.

*Itota angä ëñente woboyæ æpæ nä gongæmpa
(Mäateo 8.23-27; Mäadoco 4.35-41)*

²² Mäniñedë tömengä miñæ në godäni inänite Itota, —Gäwapæ æmæmäa taocäimpa.

Angä ëñente cædinque tömengä tönö wipodë guid-
inque tæcæ taocæ wogaa godänitapa.

²³ Tao wogaa goyönäni Itota wipodë näñe ñongæn-
inque edæ mö ñongantapa. Mänömaï mö ñöñongä
goyönänite woboyæ nanguï pönï pæmæninque edæ æpæ
mængonta mængonta pöninque wipodë baguimæ guii
adinque tömënäni, Æpæ bete wængui wæ, ante Yæ
wädänitapa. ²⁴ Itota weca gote, Ömæmoncæcäimpa, ante
tao cædinque,

—Awënë, möni Awënë, ëñenguënë quëwëe. Bete
wæncæ cæmompä cæbii.

Änäni ñäni ömæmonte ængæ gantid-
inque, Woboyæ æpæ idæwaa mængonta cæbipa. Nä gongæmäwe, angä.

Næ gongæninque ñancæ ñancæ gongæmæmpa. ²⁵ Ayæ tömënäni inänite,

—Mïni pönëegade incæ quïnante wïi pönëmïni.

Äñongante tömënäni ancai guiñëninque, Æbänö an-guimöö, ante nämäneque tedegädänimpa.

—Ïngä ïñömö æcänö ïnongä inte mänömaï angä ëñën-inque woboyæ incæ æpæ incæ næ gongæmpa, ante wæmönipa, ante tedegädänimpa.

Guedatabæ ïñömö wënæ inte në ënempocä

(Mäateo 8.28-34; Mäadoco 5.1-20)

²⁶ Mänïi Gadideabæ ëmö cæte godinque Itotaidi æmæmäa wogaa tao godinque Guedatabæ pö ti wæänänitapa. ²⁷ Wipodë manta wo cæyönäni Itota ti wæænte tæcæ ömaa goyongante onguiñængä wënæidi tönö në quëwengä ïñömö mämö bee tengantapa. Ïngä ïñömö tömënäni quëwëñömö në quëwengaingä inte ñöwo wantæpiyæ oncönë quëwënämaï inte ömaacä quëwëninque waodänidoque cöwë quëwengä ïnongäimpa. ²⁸ Itota ingante adinque tömengä önöwa ïnö ædæ wæäninque edæ Yæ angantapa.

—Itota ëñëmi, bitö Æibæ Quëwengä Wængonguï Wëmi ïnömi incæ quimæ botö weca pöwëë. Botö ïmote edæ, Ämogate wæcæcäimpa, ante cædämaï ïmäwe, ante nangui angantapa.

²⁹ Edæ tæcæ pöñongante tömengä wentamö nänö në ëwocadongä ingante Itota, Gobäwe, ante do angä ëñente wædingä inte ñöwo mänömaï angantapa. Mänïi wënæ ïñömö wantæ wantæ ïñonte onguiñængä ingante bæi ongonte bai cædongäimpa. Ïninqe mäningä onguiñængä ingante waodäni daagömenca edæ ëno pönö goto wimænte wæë ëno pönö goto wiwadinque wææ wänönönänimpa. Incæte tömengä daagömë wangö ñæ wangö ñæ cædongäimpa. Ayæ tömengä ingante wënæ

wæætē wæætē da godongä önömæca wodii winonte quëwënogä inte adocä ñowo Itota weca ponte an-gacäimpa. ³⁰ Angä ëñëninque Itota wæætē,

—Æmömido ïmii.

Äñongante,

—Botö ëmowo Deguiönö ëmömopa, angantapa.

Edæ tontadoidi Deguiönö näni änoncabo bacoo inäni bai botö në ënempodäni adobäi wënæidi bacoo inänipa, ante adinque, Deguiönö ëmömopa, ante onguiñængä angantapa. ³¹ Wënæidi guiquënë Itota ingante wæætē wæætē äninque, Mönitö ïmönite tadömengadænguipoga wido cædämaï ïmäwe, ancaa änänitapa.

³² Mänïñömö odæ wængänäidi nanguï inäni änanquidi a cængönäni adinque, Ìñömö odæ wængänä baönë ämi go guite quëwenguïmöni, änäni ëñëninque Itota, Ao angä. ³³ Ëñëninque waocä baönë quëwente tao godinque wënæidi odæ wængänä baönë wæætē go guidäni ate odæncato wæætē ontadäa wæænömëmö ïñömö gäwapäno pogodo wæi guite becadote capo wængadän-impä.

³⁴ Itota mänömaï cæcä ate wædinque odæ wængänäidi në aadinäni guiquënë pogodo wodii winonte tömënäni quëwëñömö mäo bee tente apænedinque idömæ mäo gode ä gode ä cæte, Itota mänömaï cæcä wæmönipa, ante apænedänitapa. ³⁵ Ëñëninque wadäni wæætē, Æbänö cæcäi, ante acæte ante pönänitapa. Itota weca ponte ayönäni wënæidi tönö në quëwëningä incæ ñowo önon-ganque bate weocoo ëñacä inte Itota önöwa gäänë ëñëë congä adinque guïñente wægadänimpa. ³⁶ Wënæ tönö quëwëningä ingante Itota mänömaï cæcä ante në adinäni ïñömö ñowo pönäni inänite, Mänömaï cæcantapa, ante do apænedänitapa. ³⁷ Ëñëninque Guedatabæ quëwënäni tömänäni ancai guïñente wædinque Itota ingante, Mönitö

weca quëwënämaï ñöwo gobäwe, änäni ëñente wæd-
 inque tömengä wipodë imämäa poncæte ante guicä.

³⁸ Adinque wënæidi tao godäni ate në önonganque bate
 quëwengä iñömö Itota ingante, Bitö miñæ mäobi goboe,
 angä ëñëninque Itota wæætë, Bitö ee quëwëmi, äninque,

³⁹ —Tömëmi oncönë adodö godinque, Wængonguï
 æbänö nanguï cæcä waa batawoo, ante mäo apænebi
 ëñencädänimpa.

Angä ëñëninque oncönë godinque tömënäni nani
 quëwëñömö tömäo cægöninque tömengä, Itota mänömaï
 cæcä ate waa batabopa, ante mäo apænecä ëñengadän-
 impa.

Gaido wëñængä beyæ cæcæ goyongante

Itota weocoo onquiyængä gampocampa

(Mäateo 9.18-26; Mäadoco 5.21-43)

⁴⁰ Itota imämäa ocæ ëmænte pongä adinque, Æyedënö
 ponguingäa, ante në wædinäni inte tömänäni tömengä
 ingante waa ate togadänimpa. ⁴¹ Mäniñedë wacä oodeoidi
 odömöincö awënë inongä inte tömengä ëmöwo Gaido
 iñömö pö Itota önöwaca inö ædæ wæäninque tömengä
 ingante, Botö oncönë quingæ pöe, ante nanguï angan-
 tapa. ⁴² Edæ botö wëñængä onquiyængä adocanque
 inongä inte dote wadepo nänö ëñagäi iñonte edæ wæncæ
 cæcampa cæbii, ante wæcantapa.

Ïninque Itota tömengä miñæ gocantapa. Idömæ
 goyongante nanguï inäni goto goto pöninque wodo
 mö ñongænäni wæcantapa. Wampo impa goquingäa.

⁴³ Mäniñedë wacä onquiyængä pongantapa. Tömengä
 iñömö wantæpiyæ dote wadepo iñonte wepæ wantæ
 bidämaï cöwë wææ wædinque waa bawëncæte
 ante cædinque tömengä quincöo tömancoo eyepote
 pædæ godongä äninque dotodoidi æcämenque incæ
 onquiyængä beyæ ædö cæte waa cæquinänii. ⁴⁴ Mänömaï

quëwente wædongä inte tömengä ñöwo Itota önöñabæca
 inö pöningue tömengä weocoo yæwedecooque godö
 gampo cæyongä wepæ iñontobæ edæ wantæ bitapa.

⁴⁵ Itota iñömö edæ,

—Æcänö botö imote pönö gampodaï.

Äñongante tömänäni, Æcänö gampodatawogaa, ante
 adoyömö ante änäni ate wædinque Pegodoidi wæætë,

—Awënë ëñëmi. Bitö weca tömänäni goto goto godäni
 apa ämii.

⁴⁶ Itota wæætë,

—Iñæmpa adocanque botö imote wede pönëningue
 gampocantapa. Täï piñænte botö entawënë incæ edæ
 wacä beyæ cæquinque do gotimpa, ante wæwëmente
 awædö.

⁴⁷ Äñongante onquiyængä iñömö, Ædö cæte wë
 womongüimoo, ante pönente wædinque do do wäate
 bai guiñëningue Itota weca ædæ wææncate tömänäni
 ayönänite apænedinque, Botö waa bawëncæte ante
 bitö imite pönö gampotabopa. Tæcæ pönö gampo
 cædinque waa babo ae. ⁴⁸ Ante apæneçä ëñëningue
 Itota,

—Onquiyæmi ëñëmi. Bitö wede pönönö beyæ edæ
 wantæ bawënëmpa. Ñöwo edæ nö bawënëmi inte wampo
 pönente waa goe, ante godö ædæmö apæneçantapa.

⁴⁹ Ante tæcæ apæneyongä oodeoidi odömöincö awënë
 Gaido oncönë quëwengä mäniñedë pöningue edæ Gaido
 ingante apæneçantapa.

—Bitö wengä iñömö ñöwo æmäwo wængampa cæbii.
 Në Odömongä ingante ñöwo bitö godömenque änämaï
 incæbiimpa.

⁵⁰ Ante ñöwo pöningä Gaido ingante angä ëñëningue
 Itota wæætë,

—Gaido, guiñënëmaï ie. Bitö wede pönëmi adinque bitö
 wengä miingä quëwencæcäimpa.

⁵¹ Äninqe Itota godömenque godinque awënë on-cönë pö guicä cædinque Pegodo ingante Tantiago tönö Wäö inate wëñængä wæmpo tönö wäänä inate mänim-podänique inänite ænte manguicä wäänë guidänitapa. Wadäni inänite wæætë wææ cæcä guidämaï inänitapa.

⁵² Tömänäni Ca ca wædinque wëñængä wodi ingante ante pönente wæwënäni adinque Itota tömënäni inänite,

—Ca ca wädämaï iedäni. Iñæmpa iñömö wëñængä wodi edæ wïi æmæwo wængantapa. Mö edæ ñongampa.

⁵³ Angä ëñente wædinque tömënäni, Æmæwo wænte öñongampa, ante do adinäni inte wæætë edæ, Antedö amini, ante tömengä ingante badete todänitapa.

⁵⁴ Ininque Itota wëñængä ingante pædæ wææmpo bæi ongonte töö æmæninque ogæ tedinque,

—Wëñæmi, ængæ gantibi, angantapa.

⁵⁵ Äñongä tömengä do wæningä inte ñäni ömæmonte quëwëninque ængæ ganticantapa. Itota wëñængä beyæ cænguï angä godöna cængantapa. ⁵⁶ Adinque mæmpoda, Æbänö cæte mänömaï cæcää, ante guñente wædatapa. Incæte Itota wæætë, Botö æbänö cæboo, ante minatö wadäni inänite apænedämaï incæminaimpa, angacäimpa.

9

Wængonguï Awënë ingantedö ante apæneedäni, ante Itota angä godänipa

(Mäateo 10.5-15; Mäadoco 6.7-13)

¹ Tömengä miñæ në godäni, Dote inäni, näni änönäni inänite Itota angä pönäni ate, Botö në ämo inte botö täi piñænö ante ñowo pönömo ænte entawëninque minitö täi piñæninque në ämini bacæminimpa. Ininque minitö ämini ate wënæidi tömänäni do gocædänimpa. Adobai ämini ate wënæ wënæ inte wæwënäni waa bacædän-impä. ² Minitö, Wængonguï Awënë Odeye inguipoga do

pongäimpa, ante apænemini eñencädänimpa. Ayæ wænæ wænæ inäni inänite godö cæmini waa bacädänimpa, ante Itota mänimpodäni inänite da godongä gogadänimpa.

³ İmaï angacäimpa.

—Minitö ömæpomini taadö goedäni. Ongonto incæ mäincoo da wenguincade incæ cængui incæ godonte äinta incæ tömancoo edæ ænämaï inte ömæpomini godinque edæ eñacooque eñate goedäni, angantapa. ⁴ Ayæ, Godinque æcönönö täno go guimini owodinque minitö wayömö mini go quëwenganca mänincönenque go guii go guii cædinque quëwëedäni. ⁵ Æyömömë goyöminite wadäni, Pöedäni, änämaï inte minitö apænedö ante wii eñenäni wædinque minitö wæætë tömënäni inänite emö cæte iimainö ante goedäni. Minitö inæmpa, Pöedäni, änämaï imini adinque mönitö gomöni tamëñedäni, ante odömoncæte ante minitö önöwa wadæ wadæ cæwad- inque wadæ goedäni.

⁶ Angä godinque tömënäni quëwëñömö wayömö tömënäni quëwëñömö wayömö tömäo godinque Itota nänö da godöninäni inñömö mönö Awënë ingantedö ante mäo watapæ apænedäni eñenänitapa. Ayæ wænæ wænæ inäni inänite godö cädäni ate waa bagadänimpa.

Itota æcänö ingää, ante Edode wæcampa

(Mäateo 14.1-12; Mäadoco 6.14-29)

⁷ Tömänäni mäniñedë, Itotaidi æbänö cädänii, ante tedeyönänite pancabaa awënë odeye Edode incæ do eñengantapa. Itota inñömö æcänö ingää, ante wædinque pancadäniya, Wäo wodi do wænte ñäni ömæmönigä inte iingä Itota imaingampa, ante tededäni eñente wædinque awënë Edode guinente wæcantapa. ⁸ Wadäni guiquënë, Ediya wodi ponte a ongömaingampa, ante tedeyönäni wadäni guiquënë, Wængongui beyæ në apænegaïnäni incæ adocanque docä incæ do ñäni ömæmönigä inte

a ongömaingampa, ante tededäni. ⁹ Ĕñente wædinque Edode wæætë,

—Botö tömëmo ämo ĕñëninque Wäö wodi ingante wido tamencadäni wængantapa. Īninque mäningä Itota näni nē tededongä guiquënë æcänö ingää.

Ante wædinque Edode, Æbänö cæte Itota ingante aquimoo, ante nanguĩ cægacäimpa.

*5.000 ganca ĩnāni ĩnānite Itota godongä cænānĩpa
(Mäateo 14.13-21; Mäadoco 6.30-44; Wäö 6.1-14)*

¹⁰ Itota nänö da godöninäni ĩñömö tömengä weca adodö pöninque, Mänömaĩ mänömaĩ cætamönĩpa, ante nanguĩ tededäni ĕñengacäimpa. Ĕñente ate tömengä tömënäni ĩnānite nänënë Betaida eyequeĩ ænte mäocä.

¹¹ Goyönānite wadäni do ĕñëninque tee empote pönäni adinque Itota, Waa pömĩni abopa, ante waadete apænedinque, Mĩnitö Wængonguĩ Awënë Odeye nempo watapæ quëwencæmĩnĩpa, ante apæncantapa. Ayæ, Pancadäniya waa baquënënenäni ĩnānĩpa, ante adinque tömengä godö cæcä ate waa badänĩtapa.

¹² Ayæ gäwadecæ bayonte edæ, Dote, ante näni Itota mĩñæ gocabo ĩñömö tömengä weca pöninque änänĩtapa.

—Īñömö önömæca ĩpa cæbii. Bitö godongämæ ongönäni ĩnānite ämi idömæ owodäni weca godinque ayæ nanguĩ ĩnāni näni quëwëñömö godinque oncö eyepæ ĩ ate cænĩnque moncädänĩpa.

¹³ Äñönānite Itota,

—Mĩnitö wæætë godömĩni cæncädänĩpa. Äñongante,

—Īñæmpa päö önompo æmæmpoque gæyæ mäa pönĩ mänimpoque næämönĩpa töö. Īninque bitö wæætë, Tömänäni beyæ cænguĩ gote ænte pödäni, ämitawoo.

¹⁴ Onguiñænänique tinco miido ganca inäni edæ mä ongönönänimpa. Incæte Itota tömengä miñæ në godäni inänite angantapa.

—Minitö tömänäni inänite, Tincoenta ganca mini cabo nänënë tincoenta ganca mini cabo nänënë ämini tä contacädänimpa.

¹⁵ Angä ëñëninque änäni tä contadänitapa. ¹⁶ Itota päö önompo æmæmpoque æninque gæyæ mäa æninque öönädë æmö adinque Wængongui ingante, Bitö waa pönömi ænte cæmönipa, ante apænecantapa. Ayæ päö tönö gæyæ pä æ pä æ cædinque tömengä miñæ në godäni inänite pædæ godongä æninque tömënäni tömänäni inänite di mäñæ di mäñæ cædäni ænte cængadänimpa.

¹⁷ Tömänäni eyepæ ænte tömo pöní cænänitapa. Ayæ ao mä ao mä cæte ñönönäni ate Itota miñæ në godäni wæætë ao mä näni ñönöní ee öñoncoo pædæ wææmpo ö æninque önompo tipæmpoga go mentodëa cænguü eyede da wënäni contagatimpa.

*Bitö Coditobi inömi imipa, ante Pegodo apænecampa
(Mäateo 16.13-19; Mäadoco 8.27-29)*

¹⁸ Ayæ ate Itota nänënë godinque Wængongui ingante apæneyongä tömengä miñæ në godäni tömengä tönö godongämæ ongönönänimpa. Tömënäni inänite angantapa.

—Wadäni botö imotedö ante apænedinque, Æbodö imoo, ante apænedäni ëñëminii.

¹⁹ Äñongante tömënäni wæætë,

—Bitö imitedö ante apænedinque pancadäniya, Wäö æpænë në guidongaingä incæ Itota adocä imaingä ingampa, änänipa. Wadäni pancadäniya wæætë, Ediya wodi ingaingä incæ Itota adocä imaingä ingampa, änänipa. Pancadäniya wæætë, Wængongui beyæ në apænegaingä adocanque do wængaingä inte ñäni

ömæmonte quëwënongå incæ Itota adocä ïmaingä ingampa, ante tededänipa.

²⁰ —Míntö guiquënë, Botö æbodö ïmoo, ante pönëminii.

Äñongante Pegodo,

—Wængonguï nänö nê angaïmi ïnömi inte bitö ïñömö edæ nê Coditobi ïnömi ïmipa, angantapa.

*Itota, ïmaï cædäni wæncæboimpa, ante apænecampa
(Mäateo 16.20-28; Mäadoco 8.30-9.1)*

²¹ Pegodo mänömaïnö ante apænecä ëñëninque Itota wæætë angantapa. Míntö botö ïmotedö ante apænedinque, Codito ïnongä ingampa, ante gode änämaï ïedäni ämopa, ante nanguï äninque edæ wææ angacäimpa.

²² Äninque,

—Botö Waobo ëñagaïmo inte nanguï caate wæquënëmo ïmopa. Nê aadäni näni Picæncabo tönö, Wængonguï quï, ante nê godönäni ñænænäni tönö nê odömönäni tönö mäniinäni edæ botö ïmote Baa änäni wæquënëmo ïmopa. Ayæ botö ïmote godömenque wænönäni wænguënëmo ïmopa. Incæte Wængonguï angä beyænque botö mëönaa go adoönæque ïñonte edæ ñäni ömæmonte quëwëncæboimpa, ante apænegacäimpa.

²³ Ante apænedinque Itota tömänäni ïnänite godömenque apænedinque,

—Æcänö botö miñæ pöinëna ïna tömengä nämä beyænque ante pönënämaï inte ïimö ïñö ïimö ïñö botö miñæ tee empote poncæcäimpa. Nämä nänö wænguïwæ næænte ponte baï cædinque tömengä, Botö wænguïmo incæ caate wæbo incæ Itota ingante cöwë tee empote gocæboimpa, äninque poncæcäimpa. ²⁴ Edæ æcänö, Nämä wææ gompodinique quëwëncæboimpa, ante cædinque botö miñæ pönämaï ingä guiquënë tömengä ïñömö edæ quëwënämaï incæcäimpa. Wæætë

edæ, Wænönäni wæmo incæte botö Itota miñæ tee empote cöwë gocæboimpa, ante æcänö äna guiquënë tömengä wæætë quëwencæcäimpa. ²⁵ Edæ waocä inguipoga ongoncoo tömancoo ö æncæte ante cædinque nämä önöwoca incæ pædæ godongä wë womonte ba ïninqe edæ tömengä ïñæmpa quëwengampa diyæ mäincoo éaquiringää. ²⁶ Minitö pancaminiya botö beyæ ante botö apænedö beyæ ante guingo imonte wæminitawo. Ìñæmpa botö Mæmpo nänö ëmönö tönö anquedoidi tæiyæ waëmö ïnäni näni ëmönö guinæ gongæñonte botö Waobo në ëñagäimo inte edæ nämä ñäö apäite bai dibæ pöninque botö wæætë në guñente wægaingä beyæ ante näëmæ guingo imonte edæ wæcæboimpa. ²⁷ Näwangä ämopa. Botö weca ongömini pancaminiya ayæ wænämaï edæ müimäni quëwëñömini botö Wængongui Awënë Odeyebö babo ate botö nempo guicæminimpa, ante Itota apænegacäimpa.

*Itota waëmö pönï ñäö bai ëmongä bacä adänipa
(Mäateo 17.1-8; Mäadoco 9.2-8)*

²⁸ Mänömainö ante apænedingä inte Itota adoque Wængongui itädë go ate Wængongui ingante apæneçæte ante æidinque Pegodo ingante Wäö tönö Tantiago ïnate mänimpodäni ïnänite änanquidi ænte mäicä æidänitapa. ²⁹ Æite go apæneyongä tömengä awinca ïñömö edæ wii cöwë nänö ëmönö bai waëmö pönï ñäö bai edæ ëmongä bamongä adänitapa. Ayæ tömengä weocoo nänö ëñacoo ïñömö edæ näinte bai ëmoncoo badinque näämænta pönï ëñacantapa. ³⁰ Ayæ ayönäni edæ onguinæna mënaa edæ Möitee wodi tönö Ediya wodi incæ ïñontobæ a ongöninqe Itota tönö tededatapa. ³¹ Tömëna ïñömö ñäö apäite bai ëmöna inte Itota tönö godongämæ apænedatapa. Godongämæ apænedinque tömënäni, Itota æbänö ñöwo Eedotädë godinque ïinque cædinque oo wænte wadæ

gocæcäimpa, ante tededänitapa. ³² Mänömainö ante tedeyönäni Pegodoidi guiquënë möinente a ongöningue ædæmō ñäni ömæmonte æmō ayönäni Itota ñäö apäite bai ëmongä adinque tömengä tönö onguiñäna mënaa godongämæ adiyæ ongönäni adänitapa. ³³ Onguiñäna iñömö Itota ingante tæcæ ëmō cæte gocæ cæyöna Pegodo guiquënë,

—Awënë ëñemi. Iñömö mönō waa pönī ongonte awædō. Bitō ämi ate mönitō oncontaicoo mentaiya go adotaique mænöningue bitō oncontai ante adotaique Möitee oncontai ante adotaique Ediya oncontai ante adotaique mænömaimönipa.

Mänömainö ante tededinque Pegodo, Æbänö ante tedequënëmo imoo, ante ëñänämaï inte önonque tede-cantapa. ³⁴ Mänömaï tedeyongä boguimancoo obo wæante wææ owoyö adämaï inäni inte, Boguimancoo ganta cæ wæcæ wæ, ante Pegodoidi guiñente wædänitapa. ³⁵ Ayæ boguimancodë öñöpämoque apænecantapa. “Iingä botō Wengä botō nē apænte ængaingä ingampa cæminii. Tömengä pönö apæncä ate ëñeedäni.”

³⁶ Ante apæncä ëñente ayönäni Itota ñöwo adocanque a ongongä adänitapa. İninqe tömengä miñæ nē godäni nē adinänique inte pæ wëenedinque tömënäni nänī adinö ante mänīñedë wadäni inänite apænedämaï ingadän-impä.

*Itota wëncæ ingante angä go ate wëñængä waa bacampa
(Mäateo 17.14-21; Mäadoco 9.14-29)*

³⁷ Mänii änanquidi æi iimö ate wææ pönönäni Itota ingante bee tencæte ante nangui inäni pönänitapa. ³⁸ Godongämæ ponte nangui inäni ongöñönäni onguiñængä adocanque edæ ogæ tededinque,

—Nē Odömömi ēñēmi. Botō wengā onguīñängä ingante pönö waa ae. Tömengä adocanque botō wengä ingampa cæbii. ³⁹ Tömengä nänö nē ewocadongä inte wēnæ incæ tömengä ingante edæ bæi ongongä ate tömengä iñontobæ Yæ yæ angampa. Ayæ godō cæcä ate botō wengä edæ do do wäadinque önöne mäwanta tade-campa. Wēnæ iñömö wantæ iñö tao godinque adodö pö guiite edæ cōwē quēwēninque botō wengä ingante edæ ewencæ cæcampa cæbii. ⁴⁰ Bitō miñæ nē godāni inänite botō, Wēnæ inte wido cæedāni, ancaa aññömo tömēnāni nē cæquēnēnāni incæ ædö cæte wido cæquīnānii, ante wæbopa.

⁴¹ Ante wæyongante Itota,

—Ñowomīni mīni ædæmō cædāmāincabo mīni pönēegade impa. Mīnitō weca æpogadō quēwēmoī. Wapiticæ cæyömīnite botō æpogadō piyænē cæte wæwēmoī. Än-inque mæmpocä ingante apænedinque, Bitō wengä ingante botō weca ænte pöe.

⁴² Angä ēñente ænte mämongä pöñongante wēnæ incæ yæipodē bæ tacä do do wäate wæwengantapa. Tömengä wentamō nänö nē ewocadongä ingante Itota iñömö edæ, Ee ae, ante wææ angantapa. Ayæ wēñängä ingante pönö cæcä ate tömengä wæætē önonganque bayongante mæmpocä ingante Itota pædæ godongä ængacäimpa. ⁴³ Mänömaī cæcä adinque, Wængonguī incæ tæi piñængä inte mänömaī cæcampa, ante pönēninque tömānāni ancai guiñente wægadānimpā.

*Īmaī cædāni wæncæboimpa, ante adodö ante apænecä
(Mäateo 17.22-23; Mäadoco 9.30-32)*

Mänömaī cæcä ate guiñente wæyönāni tömengä miñæ nē godāni inänite Itota iīmaī ante apænegacäimpa.

⁴⁴ —Ñowo ämo ēñenguēnē quēwēmīnii. Adocanque, Waocä nē ēñagāngä æyömönö ongongää, ante godō

odömöninque botö imote waodäni nempo pædæ godönäni æncädänimpa.

⁴⁵ Äninqe tömengä nänö apænedö æbänö i, ante wädänitapa. Wë womonte i ininque tömënäni ædö cæte ëñenguinänii. Ayæ, Æbänö ante ämii, ante anguënënäni incæ edæ guiñënete wædinque pæ wëenegadänimpa.

*Æcänonque në angä inguingää, ante tededänipa
(Mäateo 18.1-5; Mäadoco 9.33-37)*

⁴⁶ Tömengä miñæ nani në gocabo iñömö, Möni cabo incæ æcänonque ñænængä pönii inongä inte në angä inguingää, ante wædinque nämä incæ wæætedö wææte tedeyönänite ⁴⁷ Itota önöwënenque do ëñengantapa. Ëñëninque wëñængä adocanque ingante bæi ongöninque tömengä gäänë iñömö gö cæcantapa. ⁴⁸ Tömënäni inänite apænecantapa.

—Waocä botö ëmöwo beyænque iingä wëñængä ingante, Pöe, ante waa cæcä iñömö tömengä botö imote adobaï edæ, Pöe, ante do waa cæcampa. Botö imote æcänö, Pöe, äninque waa cæda tömengä adobaï botö imote në da pönongä ingante Wængongui ingante edæ adobaï, Pöe, ante do waa cæcampa. Edæ mini waocabo wädämini iñöminite waocä guiyangä pönii inongä nänö entawënö bai në entawengä iñömö tömengä ñænængä pönii inongä ingampa, ante apænegacäimpa.

*Në püinte cædämaï ingä iñömö godongämæ cæcä ingampa
(Mäadoco 9.38-40)*

⁴⁹ Wäö iñömö Itota ingante apænedinque,

—Awënë ëñëmi. Wacä incæ mönö cabo inämaï inongä inte bitö ëmöwo apænedinque wënæidi inänite wido cæcä atamönipa. Ininque mönitö wææte edæ, Bitö mönitö tönö gobi imipa Itota ëmöwo apænequimii, ante tömengä ingante edæ wææ antamönipa.

⁵⁰ Ante apäneyongante Itota,

—Ĩñæmpa mīnitō ĩmīnite nē pīinte cædāmaī ingā ĩñōmō tōmengā wæætē mīnitō tōnō godongāmæ cæcā ingampa cæmīni. Tōmengā ingante wææ ānāmaī incæmīnimpā, angacāimpā.

Tantiago tōnō Wäö ĩnate Itota wææ angampa

⁵¹ Oo pōnī nānō æiquiōnæ bacæ cæyonte Itota, Eedotadēē ĩñōmō botō cōwē gocæboimpā, ante gocæ cæcantapā. ⁵² Wadāni ĩnānite tōmengā, Poncæcāimpā, ante mīnitō tāno beyænte goedāni, ante da godongā godānitapā. Godinque tōmēnāni ĩñōmō Tāmadiabæ godinque tōmengā beyæ cæcæte ante Tāmadiaidi nāni quēwēñōmō gocæ cæyōnāni, ⁵³ Tāmadiaidi wæætē edæ, Eedotadēē gāmēnō Itota gocā awædō, ante adinque, Mōnitō weca pōnāmaī incæcāimpā, ante wææ ānānitapā. ⁵⁴ ĩmaī cædāni adinque Wäö tōnō Santiago tōmengā nānō ěmīñæna ĩñōmō,

—Awēnē ěñēmi. Baa ānāni adinque öönædē gonga āmōna wææ gonte wænguīnāni, āmi, ānatapā.

⁵⁵ Āñōnate Itota wæætē edæ dadi ěmæmonte wææ ante tōmēna ĩnate, “Ĩñæmpa mīnatō ĩmīnate æwocadō angā ěñente āmīnaa, ante mīnatō edæ ěñēnāmaī ĩmīna awædō. ⁵⁶ ĩñæmpa botō Waobo ěñagaīmo ĩmo ĩñōmō edæ waodāni ĩnānite ömæe ěwencæte ante wīī pongaīmo ĩmopā. Wæætē edæ, Botō æmo beyænque quēwencædānimpā, ante pongaboimpā,” ante pīingacāimpā. Ayæ wadāni nāni quēwēñōmō gogadānimpā.

Itota miñæ nē goinēnāni

(Māateo 8.19-22)

⁵⁷ Taadonque goyōnāni Itota ingante wacā angantapā.

—Awēnē, bitō ædōmē goyōmite botō bitō miñæ pō gocæboimpā.

⁵⁸ Angā ěñēnīnque Itota wæætē,

—Babæ guintaidi iñömö ontatodë mongui ëadäni inänipa. Ayamöidi ongonta ëadäni inänipa. Botö Waobo ëñagäimo wæätë edæ mongui ömaabo imopa poncæ ämi, angacäimpa.

⁵⁹ Ayæ wacä ingante Itota,

—Botö miñæ pöe.

Angä ëñente wædinque tömengä,

—Awënë ëñëmi. Botö täno gote botö wæmpo wængä ate daga wente ate pömoe.

⁶⁰ Äñongante Itota wæätë,

—Iñæmpa në wæwocadäni incæ tömënäni guidënäni wänäni ate ee abi daga wencädänimpa. Bitö wæätë, Wængongui Awënë Odeye do pongäimpa, ante gote apänebi ëñencädänimpa. ⁶¹ Ayæ wacä adobai,

—Awënë bitö imite tee empote goinëmo incæ ee ongöñömi täno gote botö guidënäni inänite, Gobopa, ante apänete pömoe. ⁶² Äñongante Itota wæätë,

—Ömæ në mangæ mangæ cædongä iñömö töö pönï minte pæquimpa, ante cæquënegä ingampa. Tömengä dädi ëmænte adinque töö pönï cæcampa diyæ töö minte pæquii. Ayæ adobai Wængongui Awënë Odeye nempo quëwëninque në cæquënegä iñömö tömengä dädi ëmænte inguipogaque ante acä ininque Awënë beyæ ante ædö cæte cæquingä.

10

72 ganca inäni inänite Itota da godongä godänipa

¹ Ayæ ate mönö Awënë godömenque tetenta i doo ganca inäni mänimpodäni inänite iimaï angantapa. Minitö æmænö mëmïnaa æmænö mëmïnaa godinque botö në goquiiñömö ante wayömö näni quëwëñömö mäo wayömö näni quëwëñömö mäo täno beyænte gomini ate

botö ayæ poncæboimpa, äninque da godongä gogadän-
 impa. ² İmaï ante da godongä godänitapa. “Nawangä
 ämopa. Waocä tömencacodë do pequinca nanguï inca
 bai Awënë nempo në quëwenguënënëni adobai nan-
 guï inäni inänipa. Incæte në tä pedäni wædænque
 inäni bai në gode änäni iñömö adobai mënäniya põni
 inänipa cæminii. Minitö Wængonguï ingante apæned-
 inque, Awënë, bitö tömencacodë në ëabi inte ämi ëñën-
 inque gote apænecædänimpa, ante äedäni. ³ Nöwo
 minitö iñömö goedäni, ämopa. Mëñeidi weca ongön-
 inque codotedoidi iñömö täëmö inänipa diyæ nämä
 wææ aaquïnänii. Minitö iñömö codotedoidi aquïinäni
 bai adobai aquïimïni iñöminite botö ämo mëñe bai
 inäni weca edæ gomïni ataqeedäni. ⁴ Godonte mïni
 ænguinta wente æï ænämäi inte mäincoo mongænte
 godämaï iedäni. Awæncata næænte godämaï iedäni.
 Taadö godinque wacä ingante bee tëninqe apænedämaï
 inte goedäni. ⁵ Æcönëmenque go guite, Mïni quëwen-
 cabo gänë pönente waa quëwëedäni, ämïni ëñencædän-
 impa. ⁶ Mänincönë quëwengä Ao angä ininque tö-
 mengä gänë pönente waa quëwëmaingampa. Wæætë
 Baa angä ininque minitö adominique gänë pönente waa
 quëwëmaïminipa. ⁷ Mänincönë mïni go guidincönë
 quëwëñöminite mänincönë quëwënäni pædæ põnönäni
 ænte cænte bete quëwëedäni. Edæ në cæcä iñömö
 tömengä nänö cædi beyæ eyepæ ænguënengä ingampa.
 Minitö adocönenque quëwëninque wacönë wacönë godä-
 maï iedäni. ⁸ Æyömömë goyömïni mäniñömö quëwënäni,
 Pöedäni, änäni ëñente wædinque minitö tömënäni cæn-
 guï põnönäni æninque cæedäni. ⁹ Wënæ wënæ wæwënäni
 inänite godö cæminii waa bacædänimpa. Ayæ tömënäni
 inänite, ‘Wængonguï Awënë Odeye minitö weca oo
 pongä acæminimpa,’ ante apæneedäni. ¹⁰ Ayæ tömënäni

quëwëñömö go guiiyöminite Baa änäni ininque minitö wæätë tömënanäni taadonque tao godinque tömënanäni inänite, ¹¹ ‘Minitö quëwëñömö onguipoi wadæ cæwate gomöna tamëñedäni. Incæte Wængongui Awënë Odeye minitö weca oo pongä acëminimpa,’ ante äedäni. ¹² Edæ minitö iminite ämopa. Wængongui nänö apænte anguiönæ iinque bayonte Todömä iñömö quëwengainäni guiquënë nanguï pante wæwëñönäni minitö iminite në Baa änäni guiquënë godömenque nanguï pante wæwengainäni inänite,” ante Itota angacäimpa.

*Në ëñënamäi quëwënanäni inänite Itota püingampa
(Mäateo 11.20-24)*

¹³ Äninqe Itota në ëñënamäi quëwënanäni inänite püininqe iimäi angantapa. “Codatüi iñömö quëwëmini ëñëedäni. Betaida iñömö quëwëmini ëñëedäni. Minitö mïni wæwenguinque ëñënamäi cæte quëwëminidö angüënë. Edæ botö minitö weca tæi pïñænte botö cædi bai Tido nani quëwengaiñömö Tidöo nani quëwengaiñömö adobai cæbo bai mäniñömö quëwengainäni iñömö wënæ wënæ nani cægainö ante dobæ ñimpo cædinque gömæ ëmoncoo da wëñadinque gönaiboga tæ contadinque Ca ca wæcægadänimpa. ¹⁴ Ininque Wængongui nänö apænte anguiönæ iinque bayonte Tido iñömö tönö Tidöo iñömö quëwengainäni inänite nanguï pangä wæwënanäni incæte tömengä minitö iminite godömenque pangä wæwencëminimpa. ¹⁵ Ayæ Capënaömö iñömö quëwëmini ëñëedäni. Wængongui minitö iminite dicæ öönädë wo äæntodongä æi gote toquimüniyaa. Iñæmpa tadömengadænguiipo wææntodongä guii wæcëminimpa,” angantapa. ¹⁶ Äninqe Itota wæätë tetenta i doo inäni inänite apænedinque, “Minitö apæneyömini æcänö ëñengä tömengä iñömö edæ botö imote do ëñengä ingampa.

Wæætē mīnitō īmīnite nē Baa angā īñōmō tōmengā edæ botō īmote do Baa angā ingampa. Ayæ botō īmote nē Baa āningā inte tōmengā botō īmote nē da pōnōningā ingante do Baa angampa,” ante apænedinque tōmēnāni īnānite Itota angā godānitapa.

Tetenta i doo ināni do godināni inte ocæ ėmænte pōnāni

¹⁷ Angā godināni inte tetenta i doo ganca ināni adodō ocæ ėmænte pōninque watapæ todinque Itota ingante apænedinque,

—Awēnē, bitō ėmōwo apænedinque mōnitō wēnæidi īnānite āmōni ēñēninque bitō ėmōwo beyænque godānipa.

¹⁸ Ante todāni ēñēninque Itota wæætē,

—Nāinte quingæ cæ bai Tatāna īñōmō wēnæ awēnē incæ oōnædē īnō wæængā nē agaīmo inte botō adobo āmopa. ¹⁹ Botō pōnō āmo ate mīnitō īñōmō nē āmīni badinque edæ tæntæ tōnō emēñe ingante pīnā gāwadāni bai adobai tæi ėmōmīni inte tæntæ bai nē cædāni īnānite wido cæcæmīnīmpa. Ayæ mōnō īmonte nē piinte cædongā incæ tæi pīñænte cæcā incæte mīnitō īñōmō godōmenque tæi ėmōmīni inte māningā nānō tæi pīñænte cæpāmo ante tōmāmāmo ante edæ wido cæcæmīnīmpa. Edæ æcāmenque incæ mīnitō īmīnite æmæwo wido cædāmaī incæcāīmpa. ²⁰ Incæte mīnitō āmīni ēñēninque wēnæidi do ēñente cædāni beyænque todāmaī īedāni. Wæætē, Mōnitō ėmōwo oōnædē dobæ yewæmonte ongōmpa, ante adinque mīnitō mānōmaī beyænque watapæ toedāni, angacāīmpa.

Mæmpo Wængonguī ingante apænedinque Itota tocampa (Māateo 11.25-27, 13.16-17)

²¹ Āninque Wængonguī Tæiyæ Waēmō Ōnōwoca ingante ėwocadongā inte Itota māniñedē edæ watapæ

todisque Wængongui ingante iimaĩ ante apænecantapa. “Mæmpo eñëmi. Bitö, Wadäni nämä ocai encadäni tönö nanguĩ adinque nē eñënäni tönö mäninö bitö cægainö ante eñënämaĩ incädänimpa, ante cædinque bitö cægainö ante wë wodongabiimpa. Wæætë wëñänäni tæcæ eñadäni bai inäni inänite bitö edonque odömömi adinque do eñënänipa. Bitö öönæde Awënë ingaĩmi inte ingui-poga Awënë adobi inömi inte edæ mänömaĩ cæbipa, ante adinque botö bitö imite waa ate pönëninque apænebopa. Mæmpo, bitö tömëmi änö bai cædinque waa cæbi adinque botö Ao ämopa, ante apænebopa,” ante Wængongui ingante apænegacäimpa.

²² Ayä, “Botö Mæmpo incæ, Bitö Awënë inömi inte aacæbiimpa, ante tömäo iñömö ongoncoo botö nempo pædæ pönöninque tömäo iñömö quëwënäni tömänäni inänite adobaĩ botö nempo pædæ pönongä æninque botö iñömö edæ tömancoo ënempodisque tömäo iñömö quëwënäni inänite nē ënempobo imopa. Wængongui Wëmo iñömote, Æbodö imoo, ante Mæmpoque eñengä ingampa. Botö wæætë tömengä Wëmo inömo inte, Wængongui æcänö ingää, ante adoboque nē eñëmo imopa. Ayä, iñänique nē eñënäni incädänimpa, ante botö nē angainäni inänite odömonte botö apænebo eñëninque tömënäni wæætë, Wængongui æcänö ingää, ante nē eñënäni badäni ate mönitö adömönique aanque bai nē eñëmöni imönipa.”

²³ Ante apænedisque Itota dadi ëmäëninque tömengä miñä nē godänique inänite apænedisque, “Ñöwo mini adinö adinque nē ëmömüni inte münitö mini watapæ quëwenguinque impa. ²⁴ Iimaĩ impa, ante apænebo eñëedäni. Wængongui beyä nē apænegainäni nanguĩ inäni tönö imæca awënëidi nanguĩ inäni incæ mini adinö bai ante aĩnente wægainäni incæte edæ adämaĩ

ingadänimpa. Mini ëñëninö ante adobaï ëñëinente wægäinani incæte tömënanï ëñënämaï ingadänimpa,” ante mäninganca Itota apäñecä ëñengadänimpa.

Tämadiabæ quëwengä incæ në waa cæcä ingampa, ante

²⁵ Ayä ate adocanque idægoidi näni wææ angäinö ante në ate ëñengä iñömö, Itota æbänö wapiticæ apäñebaingäa, ante cædinque ængæ gantidique tömengä ingante iïmaï angantapa.

—Awënë në Odömömi ëñëmi. Botö æbänö cæte cöwë wänämaï wantæpiyæ quëwenguïmoo, ante wæbopa.

²⁶ Äñongante Itota,

—Möitee wodi, iïmaï cædäni, ante wææ yewæmöninque æbänö ante yewæmongä ongö abii.

²⁷ Äñongante në odömongä wæætë,

—iïmaï ante yewæmongacäimpa. Bitö mïmö entawëmi inte Wængonguï mönö Awënë ingante waadedinque bitö önöwoca ëwocadinque ædæmö waadete pönencæbiimpa. Bitö baö täï piñante ëñabi inte godö waadete cædinque bitö ocai encabi inte nö pönëninque waa waadete pönëe. Ayä adobaï bitö nämä bitö waadete waa cædö baï adobaï pönëninque godongämæ quëwënäni inänite adobaï waa waadete cæe.

²⁸ Ante apäñecä ëñëninque Itota tömengä ingante wæætë,

—Bitö nö ëñëmi inte nöingä apäñebitapa. Mäninö bitö äninö baï cæbi ininque bitö wänämaï quëwëmaïmipa.

²⁹ Angä ëñëninque guïñente wædinque në odömongä iñömö, Botö cæquënönö ante wïi cæbopa, ante Itota ëñënämaï incæcäimpa, ante nämanque ante wææ äninque,

—Iñæmpa wa. Godongämæ quëwënäni, ante bitö äninäni iñömö ædänidö inänii.

³⁰ Äñongante Itota wæætë, Mönö guuidengä æcänö ingää, ante odömoncæte ante iïmai apænegacäimpa.

—Onguïñengä adocanque Eedotadëë quëwente Eedicoo wæidö cægöñongante në ö ännäni tömengä ingante iñontobæ bæi ongonte weocoo gäni tadongadinque tæi tæi pännäni nangæ bacä ininque wadæ godäni. ³¹ Ate, Wængonguï qui, ante në godongä adocanque adodö wæidö godö godinque në nangæ bate öñongä ingante gomö adinque ee wodo pænta æmæ wedeca gocampa. ³² Ayæ ate Debiï wodi pæinäni nänï Wængonguï oncönë cæcabo incæ adocanque adobai adoyömö wææ pöninque në nangæ bate öñongä ingante gomö adinque ee wodo pænta gocampa. ³³ Ayæ ate wacä Tämadiabæ në quëwëngä incæ ado wæidö godinque në nangæ öñongä weca adoyömö ponte gomö adinque, Tömengä ædö cæte quëwëngüingää, ante tömengä wædö ante bai nangui pönente cæcantapa. ³⁴ Ìingä iñömö në nangæ bate öñongä weca pöninque tæi tæi pännäni nänö æbäadiñömö oginguipæ tönö yowepæ ti nämæ biñömæ nänï ämæ gao caadinque weococa wini caacampa. Ayæ, Tæ contate gocæcäimpa, ante adocä Tämadiabæ quëwëngä iñömö nämä nänö në mongænte goquëngä bodo önöñabæ në nangæ badingä ingante ængö cæcä tæ contayongante bodo ingante töö töö ænte gocampa. Ayæ taadö pönäni nänï cænte guite möincö ganca ænte mæo guidinque në nangæ badingä ingante waa cæcampa. ³⁵ Ìimö ate padata nänï godonte æinta mentaa tadöninque mänincönë në aacä ingante pædæ godöninque, Bitö në nangæ badingä ingante waa cæe. Quïëmë æinengä adinque bitö godömi ængä ate botö bitö weca adodö pöninque bitö godönimpo adopo wæætë pædæ pönömo æncæbiimpa, ante gocampa. Mänömai cæcampa. ³⁶ Äninque Itota tömengä ingante në äningä ingante godömenque angantapa. Bitö

imate ñöwo ämo ëñëninque bitö wæætë apænebi ëñëmoe. Në nangæ bate öñongä weca pönäni mengäa go adocanque inäni incæte æcänö tömengä tönö godongämæ quëwënäni bai inte waa cæcantawoo, ante pönëmi.

³⁷ Äñongante në odömongä wæætë,

—Tömengä ingante në waadete godö waa cædongä incæ tömengä guidengä bai cæcampa.

Ante apænecä ëñëninque Itota wæætë,

—Tömengä nänö cædö bai bitö adobai godinque cæbäwe, angacäimpa.

Mäadota tönö Mäadiya nana caya oncönë Itota ëñacampa

³⁸ Ayæ taadö goyönäni tömënäni quëwëñömö pongä adinque onquiyængä tömengä ëmöwo Mäadota inñömö Itota ingante angä tömengä oncönë pö guiite ëñacantapa. ³⁹ Mäadota töninñacä Mäadiya inñömö Itota önöwaca inö tæ contadinque tömengä apænecä ëñëë congantapa. ⁴⁰ Mäadota guiquënë në ëñadäni beyæ ante nangui cæte wædinque Itota weca pöninque,

—Awënë, botö töninñacä ëmö cæte gocä ate botö adoboque nangui cæbo ate wædämaï imitawo. Edæ ämi pö cæcæ.

⁴¹ Äñongante Itota,

—Mäadota, Mäadota, bitö wa wa wa cæcæte ante wæwëmi awædö. ⁴² Wæætë adoque pöni cædinque edæ eyepæ impa. Mäadiya do, Quinö waa cæquimoo, ante apænte pönëningä inte botö önöwaca inö pö tæ contate ëñëë congä adinque botö wæætë tömengä ingante, Goe, änämaï incæboimpa, angacäimpa.

11

Wængongui ingante æbänö apænequii, ante Itota apænecä (Mäateo 6.9-15, 7.7-11)

¹ Itota ayæ ate wayömö gote Wængongui ingante apænecantapa. İnque apænecä adinque tömengä nänö nē emiñængä adocanque tömengä ingante apænedinque,

—Awënë eñemi, Wäö tömengä nänö emiñænäni inänite odömonte, Wængongui ingante æbänö ante apænequii, ante nänö apænedö bai bitö mönitö imönite adobaï ante odömonte apænebi eñenguimönii.

² Ante wæyönäni Itota,

—Wængongui ingante apænecæte ante iimaï ante apæneedäni,

“Mönitö Mæmpo nē öönädë quëwënömi inte eñemi.

Mönitö bitö emöwo tæiyæ waëmö emömi adinque bitö emöwo ante waa adinque apænemönipa.

Bitö öönädë Awënë nē ingaïmi inte inguipoga Awënë Odeyebi bitö baquinque edæ quingæ pöe. Öönädë owodäni eñente cædäni bai inguipoga adobaï bitö änö bai eñente cæcæimpa.

³ Mönitö imönite bitö, Cængui, ante iimö iñö iimö iñö eyepæ pönömi ænte cæmönie.

⁴ Mönitö wænæ wænæ cæmöni incæte bitö nē panguënemi incæ pönö ñimpo cæbi quëwëmönie. Mönitö adobaï edæ wadäni mönitö imönite wænæ wænæ cædäni adinque ñimpo cæmöni quëwënäni ae.

Mönitö wænæ wænæ möni cæinënö godö gocæte ante cæmöni adinque bitö wææ cæbi ate mäninö godö godämaï inte mönitö wæætë wænæ wænæ cædämaï incæmönimpa, Wæætë edæ nē wīwa ewocadongä nempo ongöñömönite bitö gä pe æmpobi quëwëmönie.”

Mänömainö ante apænete Wængongui ingante apæneedäni, Itota angantapa.

⁵ Äninqe tömënäni inänite godömenque apænedinque Itota,

—Bitö iīmaī cæbi iīnque bitö æmigo æbänö cæbaingää, ante pönēedāni. Ayaönænēña incæ bitö æmigo weca godinque bitö, “Botö æmigo ēñēmi. Pāōmo bodogaa tānoque pönōmi ænīmo inte ayæ ate botö adopo pönōmo æncæbiimpa. ⁶ Edæ wacā botö æmigo incæ wayōmō gocæte ante botö weca pongampa cæbii. Botö, Quinō impa diyæ godōmo cænguingää, ante wædimō inte bitö imite ämopa.” ⁷ Äñōmi tōmengä guicōnē öñōninque, “Botö odemō ædæmō tee mönedinque botö wēñænāni tönō möīmoga öñōmō inte diyæ ædō cæte ængæ gantite godōmo ænguīmii. Ee ae.” ⁸ Änīnque bitö æmigo incæ bitö ämi beyænque ængæ gantite pönönāmaī ingampa. Incæte wæætē wæætē äñōmi tōmengä, Ancaa ēñente awædō, äninque ængæ gantidinque bitö imite do pönongä æmaīmipa. ⁹ Ante apænedinque botö iñōmō mīnitō imīnite iīmaī ämopa. Pönōmi æmoe, ante nē angä baī cædinque mīnitō mīni ænguīnō ante Wængonguī ingante apæneedāni. Æyömönō iī, ante nē diqui diqui mingä baī cædinque mīnitō, Æbänö iī, ante ædæmō ēñencæte ante Wængonguī ingante wede pönente apæneedāni. Odemō mönitō beyæ wi ænecäimpa, ante aa pecā baī cædinque mīnitō, Æbänö cæquīmoo, ante ēñencæte ante Wængonguī ingante nanguī apæneedāni. ¹⁰ Edæ, Pönōmi æmoe, ante nē änāni iñōmō edæ do ænānīpa. Nē diqui diqui mīnāni iñōmō do adānīpa. Ayæ odemō ponte nē aa pedāni tōmēnāni nāni guīquinque edæ do wi ænete baī bacäimpa.

¹¹ Ante apænedinque Itota godōmenque apænecan-tapa.

—Wēñæ mæmpobi iīmi, ēñēmi. Bitö wēñængä pāō ante angä ēñēninque bitö dicæ dicamō incæ godōmi ængäa. Gæyæ ante angä ēñēninque bitö tæntæbo incæ dicæ godōmi ængäa. ¹² Enquēmo angä ēñēninque bitö

emēne incæ dicæ godömi ængäa. ¹³ Ìninqe mīnitö nē wiwa cædömini incæ, Wēñængä beyæ quīnō waa ī, ante ēñēmīni inte do godömini ængampa. Mōnō Mæmpo ïñömō waa pōnī cædongä ïñongante änāni ēñēninqe tōmengä nē änāni ïnānite tōmengä Tæiyæ Waēmō Önōwoca ingante da pōnongä æncædānīmpa, ante Itota apænegacāīmpa.

*Wēnæ tönō cæcä ïmaingampa, ante wapiticæ änānīpa
(Mäateo 12.22-30; Mäadoco 3.20-27)*

¹⁴ Ayæ wēnæ nē babetadecä ïñömō waocä baō do guiite ongōñongante Itota tæcæ wido cæcantapa. Wēnæ tao gocä ate onguīñængä tededāmaī ïningä incæ do tedecä ate wædinqe godongāmæ ongōnāni wæætē guīñente wædinqe waa agadānīmpa. ¹⁵ Pancadāniya guiquēnē, “Ïñæmpa wēnæ awēnē Beedeboo tönō godongāmæ cædinqe Itota wēnæidi ïnānite wido cæcä ïmaingampa tōö,” ante tedewēnānitapa.

¹⁶ Wadāni guiquēnē, Æbānō cæmō ate Itota oda cæquingäa, ante cædinqe tōmengä ingante, Bitö öönædē nāni cæī bai mā odömōmi ate pōnēmāīmōnīpa, änānitapa. ¹⁷ Mänōmaī babæ cæcæte ante ānewēnānīpa, ante Itota do ēñēningä inte ïīmaī angantapa. “Awēnē odeye nempo quēwēnāni nāēmæ wæatedō wæætē cædāni ïninqe awēnē nānō ömædempote wæquinqe tōmēnāni nāmā ewente cædānīpa. Ayæ adocōnē owocabo incæ adoyömō godongāmæ quēwēnīnāni incæ nāēmæ wæatedō wæætē cædāni ïninqe tōmēnāni oncō woquinqe nāwæ gobāinānīpa. ¹⁸ Mīnitö, Wēnæ awēnē Beedeboo tönō cædinqe Itota wēnæidi ïnānite wido cæbaingampa, ante ānewēmīnīpa tōö. Ïñæmpa awēnē Tatāna nempo quēwēnāni ïñömō nāēmæ wæatedō wæætē pīināni ïninqe adocabodāni ïnāmaī ïñōnānite tōmengä dicæ tōmēnāni ïnānite ēnempobaingäa. ¹⁹ Mīnitö, Beedeboo

tönö cædinque Itota wënæidi inänite wido cæcampa, ante tedewëminipa. Mäninö mini änewënö näwangä i bai mīnitō miñæ nē godāni guiquënë æcänö tönö cæte wido cædānii. Īninqe mīnitō miñæ nē godāni incæ mīni änewënö beyænque ante näëmæ piīninqe mīnitō ĩmīnite wæætē apænte äninqe piīncædānimpa anguënë. ²⁰ Botō ĩñömō Wængonguī tönō godongämæ cædinque wënæidi inänite wido cæbo apa änewëmīni. Mänömaī ĩ ĩninqe botō Wængonguī Awënë Odeye ĩnōmo inte mīnitō weca do pōmo aedāni,” ante Itota apænecacāimpa.

²¹ Ayæ, “Īmaī impa. Nē tæi piñængä ĩñömō tæëmoncoo wëñate mongæninque, Wææ godō cæinca, ante tæëmonca næænte tōmengä oncō boyæ wææ godō wææ godō cæyongä tōmengä äadincoo ĩñömō edæ ee ongompa. Tatāna ĩñömō mänömaī ingampa. ²² Incæte wacä godōmenque tæi ëmongä inte pōninqe mäningä ingante edæ bæ tacampa. Ayæ tæëmonca, Wææ godō botō cæinca, ante mäningä nänö äninca ñowo pōningä ĩñömō gä pe æmpote ö æninque tōmengä nänö äadincoo adobaī gä pe æmpote ö ænte mäo nēnempocampa. Botō ĩñömō nē tæi ëmōmo pōni ĩnōmo inte edæ godōmenque tæi ëmongä nänö gänä cæbaī cæbopa,” angantapa.

²³ Ayæ, “Botō tönö æcänö wīi godongämæ cæcä ĩñömō tōmengä ĩñömō edæ botō ĩmote Baa ante piīnte cæcä ingampa. Ayæ botō, Waodāni botō miñæ poncædānimpa, ante cæyōmo waocä botō tönö wīi cæcä ĩñömō tōmengä wæætē botō miñæ poncæ cæyönänite tatodongä wadæ godānipa,” ante Itota apænecantapa.

Wënæ waodë owote godingä inte adodö pompa, ante (Mäateo 12.43-45)

²⁴ Ayæ apænedinque Itota ĩmaī ante apænecantapa. “Waocä baönë owote ate tao godinque wënæ wentamō

nänö ewocadingä iñömö edæ, Quingänö baönë go guidine edæ guëmante quëwenguimoo, ante diqui diqui minte ayongä önömæca to aminte i ate wædinqe edæ, ‘Botö tao godincönë adodö go guiite quëwencæboimpa,’ ante pönëninque adodö pongampa. ²⁵ Ponte ayongä waocä önonganque bayongante wacä önöwoca tömengäa owodämaï ingä adinqe wënæ wæætë, Æ waocä botö owodincö bai inongä inte ñöwo wadæ ñëmænte mäincoo cabo të gæte bai ömæwocacä ingä abopa. ²⁶ Ate adinqe tömengä wæætë godinqe wënæidi godömenque wentamö ewocadäni tiæte ganca mänimpodäni inänite ænte pongampa. Tömënanäni tömänäni waocä baönë godongämä pö guiite owodäni ate waocä iñömö wënæ yewæninqe godömenque wæwengampa,” ante Itota apænægacäimpa.

Æbänö cæte watapæ quëwenguï, ante

²⁷ Itota tæcæ apæneyongante onquiyängä iñömö godongämä ongönäni tönö ongöninque ogæ tededinqe, —Bitö imite në mangainä inte edæ tömënä nänä toquinque impa. Bitö imi goömä gänongainä inte edæ tömënä watapæ nänä quëwenguinque impa.

²⁸ Ante ogæ tedecä ëñëninque Itota wæætë,

—Iñæmpa Wængongui nänö änö ëñëninque në cædäni guiquënë tömënanäni wæætë nänäni watapæ quëwenguinque ëñente cædänipa, ante apænægacäimpa.

Öönædë nänäni cæi bai cædinqe mä cæbi amönie, änänipa

²⁹ Mänïñedë godömenque nanguï inäni pönäni adinqe Itota, iïmaï ante apænecantapa. “Minitö wiwa mïni cæcabo iminipa. Minitö edæ, Mä cæte odömömi adinqe pönëmaimönipa, ante ancaa ämïni awædö. Näwangä ämo ëñeedäni. Cönäö wodi beyæ cædinqe Wængongui bamö-nengä nänö cægainö ante mïnitö pönënämaï iñöminite edæ mäninqe mïni aquinque cæcäimpa änewëminii.

³⁰ Nīnebaidi pōnencædānimpa, ante Cōnāō wodi ingante Wængonguī angā quēwengacāimpa. Nōwomīni pōnencæmīnimpa, ante adobaī cædinque Wængonguī botō Waobo ēñagaīmo īñōmote adobaī angā quēwēmo acæmīnimpa. ³¹ Doyedē īñōmō betamonca gāmænō ōmæ awēnē īnongā inte onquiyængā incæ awēnē Tadōmōō wodi nanguī ēñente nānō apænedō ante ēñencæte ante doōnæ quēwēninque pongacāimpa. Tadōmōō wædænque ēñengā īñongante botō godōmenque nanguī ēñēmo inte mīnitō weca ongōñōmote mīnitō īñæmpa wīī ēñēmīnīpa tōō. Īnīnque māningā onquiyængā incæ Wængonguī nē apænte angā weca pōninque mīni nōwo quēwencabo tōnō godongāmæ ongōninque, Mīni pante wæquinque ēñēnāmaī ingamīnīpa tōō, ante apænte pīinguingā ingampa. ³² Cōnāō wodi Wængonguī beyæ apæncæ ēñēninque Nīnebaidi wēnæ wēnæ nāni cægāinō ante wæwente pōnēninque nīmpo cægadānimpa. Cōnāō wodi wædangā īñongante botō wæætē nē nānæmo inte apænebo ēñēninque mīnitō īñōmō ēñēnāmaī imīnīpa. Īnīnque Nīnebaidi incæ Wængonguī nē apænte angā weca pōninque mīni nōwo quēwencabo tōnō godongāmæ gongænte ongōninque, Mīni pante wæquinque ēñēnāmaī ingamīnīpa tōō, ante apænte pīinānidō anguēnē,” angantapa.

*Mōnō awinca gomō aquīnemō baī ēmōmpa, ante
(Māateo 5.15, 6.22-23)*

³³ Ayæ godōmenque apæncantapa. “Gongapæncade tī wodōnodinque waodāni dicæ awēmō īñōmō wē wodōnāniyaa. Owæta boo cæcadāniyaa. Wæætē, Mānīñōmō nē pō guīdāni acædānimpa, ante cædinque gongapæncade awæmpa æmongapaa cō cædāni nāō bæco adānīpa. ³⁴ Mōnō baō tōmāo beyæ mōnō awinca tīca ēnente baī ēmōmōmpa. Mōnō nō pōnēninque amō

īnīnque mōnō ñāō tīcā ēnente cægonte bāi wāā cæte quēwēmōmpā. Wæætē wīwā pōnente amō īnīnque mōnō wēmō īñōmō cægonte bāi īnte wīwā cæte quēwēmōmpā. ³⁵ Mānōmāi beyæ bitō, Wēmō ēwocādāmāi incæboīmpā, ante bitō ōnōwocā cōwā adīnque nāmā wææ cæe. ³⁶ Īnīnque bitō bāō tōmāō ñāō entawēnīnque bitō ōnōwocā adobāi ñāō ēwocābī īnīnque quīomenque incæ wēmō entawēnāmāi īmāīmīpā. Gongapæncade ñāō bæco edonque abī bāi edæ ñāō ædæmō entawēnīnque edonque adīnque wāā quēwēmāīmīpā,” ante Itotā apænegacāīmīpā.

*Paditeoidi tōnō nē wææ odōmōnāni īnānite Itotā pīngā
(Māateo 23.1-36; Māadoco 12.38-40; Odoca 20.45-47)*

³⁷ Īnīnque apænecā ate adocānque Paditeocā tōmengā īngante, Pō cæe, angā ēñente pō guīte cæncæte ante ongongā. ³⁸ Adīnque Paditeocā īñōmō, Itotā quīnante mempodāmāi īnte cængāā, ante guīñente wæcā. ³⁹ Īnīnque mōnō Awēnē tōmengā īngante,

—Mīnitō Paditeoidi īñōmō edæ owæta tōnō podato cæncadē īnō wentāmō ēnencōo ee adīnque yabæque mēnongate bāi cæmīni īmīnīpææ. Māīncooque æīnente mīni wædō beyæ ayæ wīwā mīni cædō beyæ edæ mīmōno wentāmō entawēmīni īmīnīpā. ⁴⁰ Mīni ēñēegadē. Nē badongā īñōmō yabæque badōnīnque cæncadē īnō badōnāmāi īngantawogāā. Īñæmpā mōnō bāō nē badongāīngā īñōmō adocā mōnō ōnōwocā badongacāī apa quēwēmīnīi. ⁴¹ Īnīnque mīnitō wæætē wādāni īnānite ædæmō wāadedīnque mīnitō māīncoo pædæ godō pædæ godō cæmīni īnīnque tōmāncōo edæ ñā mēnongate bāi bā adīnque mīnitō wæætē edæ ñāō bāi entawencæmīnīmpā.

⁴² Paditeoidi mīni wæquīnque īīmāi cæmīnīpā. Māīncoo diete ganca māīmīpocōo ænte cō cædīnque, Adocōoque Wængonguī quī īmpā, ante mōnō godongæīmīpā, ante cæmīnīpā. Mīnitō mānōmāi

cædinque edæ õñabo mīni minte pæyabo, Oguī waa cænguī, ante mīni tā pete æñabo incæ edæ, Wængonguī quī impa, ante pancayaboga godōmīnīpa. Māninganca cædinque mīnitō waa cæmīni incæte wadāni inānite nō cædāmaī imīni inte Wængonguī ingante waadete pönēnāmaī imīnīpa tōō. Īñæmpa mānīnō õñabo godonguēnēmīni inte mīnitō godōmenque waadete pönēnīnque nō cæquēnēmīni imīnīpa.

⁴³ Ayæ Paditeoidi mīni wæquinque impa. Mīnitō odömōincōnē go guīdinque nāmanque ante pönēnīnque waēmompaa pōnī tæ contate tomīni awædō. Ayæ waodāni nāni godonte æīmancadē godinque mīnitō nāmanque pönēnīnque, Wadāni, Waa quēwēedāni, ante apænedīnque mōnitō imōnite waa acædānīmpa, ante mīni wæquinque edæ ānewēmīnīpa tōō.

⁴⁴ Ayæ waocā wodido ñōmæī ongō baī mīnitō ĩñōmō mīni wæquinque edæ wentamō entawēmīnīpa. Mānōmaī entawēmīnīpa, ante ēñēnāmaī inte wadāni edæ mīni ānō ante ēñente cædinque edæ oda cædānīpa, ante Itota pīngantapa.

⁴⁵ Īnīnque adocanque idægoidi nāni wææ angāinō ante nē ate ēñēngā ĩñōmō Itota ingante apænedīnque,

—Awēnē, mānōmaī ānīnque bitō mōnitō imōnite adobaī pīinte ānewēmi awædō.

⁴⁶ Āñongante,

—Mīnitō dodāni nāni wææ angāinō ante nē adīmīni inte edæ mīni adobaī wæquinque impa. Edæ, Cædāmaī cædāmaī, ante ancaa wææ ānīnque mīnitō ĩñōmō edæ māincoo teēmencoo mō paate wadāni önōnancapæ cō cædancapænāni baī cæmīnīpa tōō. Ayæ wæætē önompogonca adopogoncaque incæ gā ānancapænāmaī cæte baī cædinque mīnitō mīni wæquinque edæ, Æbānō cæte

waa quëwenguii, ante odömonte apänedämaï iiminipa töö, ante Itota apäñecantapa.

⁴⁷ Ayä godömenque apänedinque, “Wængongui beyä nē apänegainäni inänite minitö mämäidi incæ nē wänönäni ingadänimpa. Minitö iñömö, Nē wänongainäni nänömoidi imönipa, ante bai cædinque, Wængongui beyä nē apänegainänido, ante mänönominipa töö. Mini wæquinque edæ mänömaï cæminipa. ⁴⁸ Inique, Mönitö mämäidi wänongadänimpa, ante ëñënimöni inte tömënäni wodido ante mänönomönipa, äinique minitö mämäidi näni cægainö ante Ao äinique cæminipa töö,” ante Itota piingantapa.

⁴⁹ Ayä iimaï ante apäñecantapa. “Mänömaï beyä Wængongui mönö nē ëñengaingä inongä incæ iimaï ante apänegacäimpa. ‘Botö beyä nē apänedäni tönö botö nē da godönäni inänite botö, Idægoidi weca gote apäneedäni, ämo gocädänimpa. Ämo gote pönäni adinque idægoidi wæätë pancadäniya inänite wänönäni wæncädänimpa. Ayä pancadäniya inänite togænte pänäni wæcädänimpa,’ ante Wængongui do apänegacäimpa. ⁵⁰ Inique ñöwo quëwëmini iñöminite, Quiñante wänöminii, ante Wængongui edæ minitö iminute ancæcäimpa. Wængongui beyä nē apänegainäni inänite tömengä nänö badongaiñedë dodäni mä pönï wänönäni beyä ayä iincayä ate ñöwo ganca wänönäni beyä inique edæ nē wänäni tömänäni wepä näni näagainö ante, Ñöwo quëwëmini mäninäni tömänäni wepä näte bai iminipa. ⁵¹ Edæ tömänäni näni wänongainö ante edæ ñöwomini mini pante wæquinque impa. Edæ mä pönï wänöninque docä Abedo wodi ingante adocanque wänongä wængacäimpa. Iincayä ate Wængongui oncö ñænæncö boyä näni iya täimpaa gäänë ongöñongante

Tacadiya wodi ingante wænönäni nänö wænganca wadäni nangui inäni inänite wænönäni wængadänimpa. Incæte Wængongui, Minitö mæmæidi nänömoidi ingaimini inte tömënäni nani wængongi beyænque wepæ näate bai wentamö entawëñöminite botö wæætë ñöwomini iminite pämo wæcæminimpa, ante Wængongui angampa,” ante Itota apænegacäimpa.

⁵² Ayæ apænedinque, “Dodäni nani wææ angainö ante në adimini inñömö minitö në ëñenguënëmini inte edæ mini wæquinque nö pönente ëñënamai iminipa. Ayæ wadäni, Nö pönente ëñengäimpa, ante odemö guite bai tæcæ cædäni adinque minitö odemö tee mönete yabæ wido cæte bai cædinque tömënäni inänite edæ wææ cæminipa töö,” ante Itota apænegacäimpa.

⁵³ Inque apænete tao goyongä në odömönäni tönö Paditeoidi tömengä ingante nangui piinte badinque, Ämöni ëñëninque apænebi ëñëmönii, apænebi ëñëmönii, ante anca äänitapa. ⁵⁴ Ayæ, Tömengä wabänö oda cæte tedecä ininque mönö wæætë pämo wæbaingampa, ante wææ wänonte bai cægadänimpa.

12

Wadö tedete wadö nani cædönö ante

¹ Mäniñedë nangui inäni æpodö miido ganca inäni adoyömö pö bee të bee të cædinque goto gongäñönäni Itota tömengä miñæ në godäni inänite täno apænedinque, “Paditeoidi inñömö wadö tedete wadö cæyönäni minitö wæætë wadö nani cædö ante, Pöö yedæ æmpoqui bai wodö wodö cæpa, ante gomö adinque tömënäni nani cæinö bai cædamai iedäni. ² Adämai incädänimpa, ante quiëmë wë wodonte i incæ iincayæ ate tömää wi ænete bayonte edonque pönii bacäimpa. Ayæ quiëmë

awēmō cæte ï incæ iincayæ ate edonque pōni acādān-
 impa. ³ Wēmō iñōmō mini tededō incæ edæ ñāō iñōmō
 edonque pōni ēñengæimpa. Ayæ guicōnē mīnitō wæntæ
 apænedō incæ iincayæ ate oncōmanca ïnō æi edæ ogæ
 tedete edonque ēñengæimpa,” ante Itota apænecantapa.

*Æcānō ingante guiñente wæquiï, ante
 (Mäateo 10.26-31)*

⁴ Ayæ, “Botō æmigoidi ämo ēñeedāni. Waocä baonque
 wænōnāni ate tōmengä ingante ædō cæte godōmenque
 cæquināni. Ìninqe mīnitō iñōmō, Baonque wænōnāni
 wæncæ wæ, äninqe edæ guiñēnāmaï ïedāni. ⁵ Wæætē
 edæ, Æcānō ingante guiñente wæquēnēmīni ïmīni, ante
 botō odōmonte apænebo ēñeedāni. Waomīni ïmīnite
 wænonte ate nē angä ïnongä inte tadōmengadænguipo nē
 wido cæcä ingante iñōmō mīnitō tōmengä ingante edæ
 guiñeedāni. Ao. Māningä ingante guiñente wæedāni,”
 ante Itota apænecantapa.

⁶ Ayæ, “Wadāni ayamōidi önompo æmæmpoque
 mānimpodāni beyæ tigitamō mentamonga ante pædæ
 godonte ænāni amīnitawo. Incæte ayamō adocanque
 ingante edæ Wængongui cōwē wææ aacampa. ⁷ Edæ,
 Ayamōidi bacoo pōni ïnāni incæte önōnānique ïnānipa,
 ante nē äningä inte mönō Mæmpo iñōmō mīnitō ïmīnite
 wæætē godōmenque waa acampa. Ìñæmpa mönō ocagui
 incæ æpoguñō encamōö, ante Wængongui iñōmō edæ do
 ēñente aacä apa guiñewēmīni,” ante Itota angantapa.

*Wadāni ēñēñōnāni mönō Itota ingante Ao angæimpa, ante
 (Mäateo 10.32-33, 12.32; Mäadoco 10.19-20)*

⁸ Ayæ apænedinque, “Nāwangä ämopa, angantapa.
 Æcānō wadāni ēñēñōnāni botō ïmote Ao äninqe, Bitō
 botō Awēnē ïnōmi ïmīpa, ante äna botō Waobo nē ēña-
 gaimo inte tōmengä ingante wæætē Ao äninqe, Bitō

iñömö botö miñæ nē gogaïmi inömi imipa, ante Wængonguï anquedoidi eñeñönäni ancæboimpa. ⁹ Wæætē edæ waodäni eñeñönäni botö imote nē Baa angaingä ingante botö wæætē Wængonguï anquedoidi eñeñönäni tömengä ingante edæ Baa ancæboimpa,” angantapa.

¹⁰ Äninqe, “Botö Waobo eñagaïmö iñömote waocä babæ ante wīwa angä incæte Wængonguï wæætē edæ pönö ñimpo cæcä quēwencæcäimpa. Wæætē Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante godö babæ ante nē änewengä ingante Wængonguï wæætē edæ ñimpo cädämaï inte cöwē pancæcäimpa,” ante Itota apænecantapa.

¹¹ Ayæ, “Minitö iminite bæi ongonte tömēnāni odömöincönē ænte godinque gö cädäni incæte minitö mänñedē, Æbänö ante apænequimoo, ante wädämaï iedäni. Awēnēidi weca incæ nē änāni weca incæ minitö iminite ænte mäo goncädäni incæte minitö mänñedē, Piināni eñente wædinque æbänö ante nämä wææ anguimoo, ante ayæ, Æbänö ante apænequimoo, ante guñente wädämaï iedäni. ¹² Ìñæmpa Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca mänñedē incæ, Æbänö wææ anguïi, ante odömonte angä eñēninqe minitö wæætē mänñö ante wææ ancæminimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Mäincoo näni äinēmāmo ante

¹³ Tæcæ apæneyongä godongämæ ongönāni ongöninque adocanque Itota ingante,

—Awēnē, botö wæmpo wodi mangaincoo incæ mæmpo wodi ömæ ingaïmæ incæ botö mēmö ingante tæcæguedē äni pä cæcä æmöe.

¹⁴ Äñongante Itota,

—Botö nē apænte ämo imopa diyæ ämo pä cæquingäa.

¹⁵ Äninqe godongämæ ongönāni inānite apænedinque,

—Wii mǎincoo nanguī ænte beyænque mönō quēwengǣimpa cæminīl. Mīni mǎincoo æinēmāmo ante edæ ñimpo cædinque ee aedāni.

¹⁶ Äninqe Itota, Wængonguī Awēnē æbānō cæquingǣä, ante ēñencædānimpa, ante imæca quēwēnāni nāni cæinō ante odömöninqe iīmaī apænecantapa.

—Adocanque nē nanguī ēacā inte tömengä ömæ wainguipoga nanguī pönī pæ. ¹⁷ Adinque tömengä iñömō, “Æbānō cæquimoo. Botō cænguī da wenguincō ñænæncō impa diyæ da wente manguimoo.” ¹⁸ Äninqe, “Iīmaī cæcæboimpa. Guiyancō oncō bæ tate ñænæncō wæætē mænoncæboimpa. Mænöninqe tömemoncoo tönō mǎincoo wæætē mänincönē tömancoo da wencæboimpa. ¹⁹ Ayæ nāmanque apænedinque botō, Botō cænguī tönō mǎincoo nanguī wadepo ba beyæ eyepæ mänimo inte botō guëmancæboimpa. Önonque cænguī nanguī cænte nanguī bete tocæboimpa,” ²⁰ Ante nāmanque pönēñongä wæætē nē mäningä ingante Wængonguī, “Eñēnāmaī cæbipa töö. Ñōwo woyowotæ incæ edæ, Idæwaa quēwēmipa, ämo wæncæbiimpa. Wæmi adinque edæ bitō mǎincoo iini edæ æcānō mǎincoo baquīi,” ante Wængonguī angampa, ante Itota, Mäninqe ante apænebopa, angacäimpa. ²¹ Ayæ tömēnāni inänite wæætē, “Wængonguī mänömaī angä ēñente wædinque mīnitō wæætē iīmaī ante pönencæminimpa. Æcānō, Tömëmoque quī, ante da da wente mäna iñömō tömengä Wængonguī ayongä nē ömæpocā bai inte ömæwocacā ingampa. Nē ēacā wodi nānō wænō bai tömengä adobai bate wæquīnō anguēnē,” ante Itota apænecäimpa.

Tömengä wēñænāni inänite Wængonguī aacampa, ante (Mäateo 6.25-34)

²² Itota mäniñedē tömengä miñæ nē godāni inänite, “Iininqe botō mīnitō iminite ämopa. Inguipoga mīni

quëwenguimämo ante wädämaï iedäni. Quimönö impa cænguimoo, ante, Quincodö impa wëñaquimoo, ante wädämaï iedäni. ²³ Cænguinque cæninqe dicæ quëwëmongaa. Weocooque wëñadinque dicæ quëwëmongaa. Mönö quëwenguimämo iñömö godömenque impa. ²⁴ Gapatai iñömö cænguï ante dicæ minte pæ ate tä pete mänaniyaa. Incæte Wængonguï eyepæ godongä cænäni aedäni. Minitö guiquënë öömä ëadäni bai inämaï iñöminite Wængonguï minitö iminite godömenque waa adinqe eyepæ pönongä cæminipa. ²⁵ Wængonguï nänö anganca quëwëninque minitö nanguï cædinque wantæ iñö incæ ædö cæte godömenque quëwenguimäni. ²⁶ Mäninö wädænque cæqui incæte wii eyepæ cæmini ininque minitö, Botö quëwenguinö ante wadö wadö cæcæboimpa, ante quïnante wæminii,” ante Itota angantapa.

²⁷ Ayæ, “Ongai guiquënë weocoo ante daque daque dadämaï inte wodonte tinämaï iñönänite Wængonguï weocoo waëmoncoo bai godongä waa pönï ënopa. Awënë Tadömöö wodi waëmoncoo ëgainingä incæ wii ongai bai ëñagacäimpa. Ongai iñömö godömenque waëmö pönï ënopa. ²⁸ Gaguimæ iñömö iimö ate edæ gongapamö në tanguinque ñöwoönæ pæ incæte Wængonguï waëmö pönongä ënopa. Ininque, Waëmö ënodö në pönongä inte mönö imonte godömenque eyepæ pönï pönongä ænte ëñacäimpa, ante pönëminiyaa. ²⁹ Minitö cænguï ante bequi ante æinente wädämaï iedäni. Edæ, Æbanö cæte ænguimöö, ante wädämaï iedäni. ³⁰ Inguipoga wayömö nani ëñënämaï incabo wayömö nani ëñënämaï incabo mäninö ante wæyönäni minitö guiquënë, Mönö ænguënëno ante mönö Mæmpo iñömö edæ do ëñengampa, ante pönëninque guïñente wädämaï iedäni. ³¹ Wæætë Awënë Odeye nempo quëwencæte ante nanguï

cæyöminite tömengä wæætë mīnitō ænguēnēnō ante do edæ eyepæ pōni pōnongä æncæminīmpa,” ante Itota apænecantapa.

*Mönö ëaquincoo öönædë do ëamompa, ante
(Mäateo 6.19-21)*

³² Godömenque apænedinque Itota, “Botō nē aabo iñōmote mīnitō botō miñæ mīni gocabo iñōmō wædænque pōni imīni incæte edæ guiñente wædāmaï iedāni. Iñæmpa mīnitō Mæmpo iñōmō, Awēnē Odeye nempo quēwencæminīmpa, ante pōnō cædinque waa tocampa cæminii. ³³ Mīnitō iñōmō, Ö ænāni dæ añōmō cayæ cænāmaï iñōmō botō mæincoo wodāmaï inguincoo inte edæ cōwē mæ ongongæīmpa, ante cædinque öönædë iñōmō wo ææntodonte bai cæedāni. Wodāmāincadedë da wente bai cædinque mīnitō mæincoo godonte æninque ömæpodāni wæwēnāni inānite wæætë godōmīni æncædānīmpa. ³⁴ Mīni waocabo iñōmō mīnitō mæincoo ongōñōmō māniñōmō quēwencæte ante wæmīni imīnīpa, ante adinque botō, Öönædë iñōmō wo ææntodonte bai cæte mæedāni, antabopa,” ante Itota apænecantapa.

Tömää eyepæ cædinque wänö cöedāni, ante

³⁵ Ayæ apænedinque, “Waadāni, Awēnē beyæ ante cæcæīmpa, ante weocoo eyepæ wēñadinque, Gongapæncade waēmō bæcocæīmpa, ante eyepæ pōni cædāni bai mīnitō adobāi eyepæ pōni cædinque, Awēnē poncæcāīmpa, ante wänö cöedāni. ³⁶ Edæ waodāni tömēnāni awēnē wayōmō gote ææmæ bete ocæ emænte ponte aa pecā ëñēninque quingæ wi ænecæte ante wänö cōnāni bai cædinque mīnitō adobāi, Awēnē poncæcāīmpa, ante wänö cöedāni. ³⁷ Edæ awēnē ponte ayongä tömengä ingante nē cædāni wänö cōnāni adinque tömengä wæætë edæ pōnō waa cæcā æninque tömēnāni iñōmō tocædānīmpa. Mīnitō imīnite nāwangä ämopa. Nē wänö cōnināni

inänite awënë pönö angä ate tæ contadäni ate tömengä nē awënë inongä incæ, Nangui cæcæimpa, ante weocoo wēñadinque tömēnāni weca pōninque edæ pönö cæcä æncædānimpa. ³⁸ Edæ woyowotæ tæcæ bæcä incæ ay-atadāa wæicä incæ pōninque tömengä nē wänö cōnīnāni inänite waa adinque pönö waa cæcä adinque tömēnāni iñōmō watapæ edæ tocædānimpa. ³⁹ Wæætē oncö nē éacä guiquēnē, Nē awēmō æncæ cædongä æyedēnō ponguingää, ante ēñēninque do wææ cæcä bai nē awēmō æncæ cædongä wæætē edæ pō guite ænāmaī incædongäimpa, ante apænebo ēñente pōnēedāni. ⁴⁰ Mīnitō adobaī, Waocä nē ēñagaingä æyedēnō ponguingää, ante ēñēnāmaī imīni inte edæ tömānō eyepæ cædinque edæ wänö cōedāni,” ante Itota angacäimpa.

*Awënë ingante nē cæda, ante
(Mäateo 24.45-51)*

⁴¹ Mänōmaī angä ēñēninque Pegodo,

—Mäninö odōmonte bitō apænedō ante mönitō adomōnique ēñencæmōnimpa, ante apænebitawo. Wæætē edæ, Wadāni tömānāni ēñencædānimpa, ante apænebitawo.

⁴² Äñongante mönō Awënë wæætē odōmoncæte ante apænedinque, “Inguipoga awënë iñōmō, Æcänö nē ēñengä inongä inte botō quincoo ante ædæmō aacä inguingää, äninque, Mänōmaī inte cæcä ingante adinque botō ämo ate tömengä nē angä badinque botō oncönē nē cædāni inänite ædæmō aadinque cængui eyepæ iñonte godongä cæncædānimpa, angampa. ⁴³ İninque awënë wayömō gote ponte ayongä, Nē cæcä botō änö ante ēñente cæcampa, ante adinque awënë wæætē tömengä ingante godö waa cæcä ate nē waa cæcä iñōmō edæ waa tocæcäimpa. ⁴⁴ Mīnitō imīnite näwangä ante apænebopa.

Nē ēñente cædingä ingante awënë, Bitö botö mäincoo tömancoo edæ nē aabi bacæbiimpa, ancæcäimpa.”

⁴⁵ “Incæte nē cæcä wæætë, Botö awënë æiquedö ponguingää, ante pönëninque tömengä tönö awënë ingante nãni godongämæ cæcabo onguĩñænãni incæ onquiyænãni incæ tömënãni ïñãnite tæi tæi pãninque cænguĩ nanguĩ cæninque tĩ nãmæ nanguĩ bete quidi quidi dowænte bacä. ⁴⁶ ïninque tömengä, Æönädö ponguingää, ante wædãmaĩ ïñongante, Æyedënö ponguingää, ante ēñënãmaĩ ïñongante edæ awënë ïñontobæ pongä wæbaingampa. Ponte adinque awënë wæætë mäningä nē ēñënãmaĩ cædingä ingante wido wido todinque nē pönënãmaĩ ïñãni weca mão wido cæbaingampa,” ante Itota apænecantapa.

⁴⁷ Ayæ, “Awënë ingante nē cæcä incæ awënë nãnö änö ante önömoncaque ēñëninque wĩi eyepæ cædinque ēñënãmaĩ cæcä ïninque awënë ïñömö tömengä ingante nanguĩ tæi tæi pancæcäimpa. ⁴⁸ Ayæ wæætë edæ, Awënë æbãnö angää, ante ēñënãmaĩ inte ëmoncacä guiquënë tömengä nãnö panguinque wënæ wënæ cæcä incæte tömengä ingante wædænque tæi tæi pancæcäimpa, ante Itota apænegacäimpa. Edæ awënë æcãnö nempo nanguĩ pönongä ænte næængä ïñömö tömengä ingante Awënë wæætë, Bitö adodö nanguĩ pönömi æmoe, ancæcäimpa. Ayæ, Botö mäincoo nanguĩ ongoncoo ïñonte bitö aacæbiimpa, ante æcãnö ingante awënë angää tömengä ingante, Bitö godömenque nanguĩ cæcæbiimpa, ante awënë ancæcäimpa,” ante odömöninque Itota apænegacäimpa.

*Näwæ gocædänimpa, ante cæcæte ante pömopa, angampa
(Mäateo 10.34-36)*

⁴⁹ Äninque Itota godömenque apænedinque, “Botö inguipoga gonga baĩ tänoncæte ante pongaĩmo inte edæ, Do tänonte baĩ edæ waa tocædömoimpa. ⁵⁰ Ayæ botö

nantate wæwencæte ante pongaimo inte botö nantate wæganca nantate botö wæquënenö ante iinque cæcæte ante wæbopa. ⁵¹ Minitö, Inguipoga quëwënanî piyænë cæte wæætedö wæætë cædämaî inte quëwencædän-impä, ante cæcæte ante Itota pongaingä ingampa, ante pönëminîtawo. Ænæmpa wadö ämo ëñëedäni. Botö inguipoga pömo beyænque wæætedö wæætë piincædänimpä. ⁵² Æincayæ ate önompo æmæmpoque näni owocabo män-impodäni iñönänite mengäa go adocanque inäni iñömö botö beyænque mënaa inate näëmæ piinte bacædän-impä. Ayæ wæætë mënaa ina incæ mengäa go adocanque inäni inänite wæætë näëmæ piinte bacædäimpä. ⁵³ Botö ëmowo beyæ mæmpocä tömengä wengä onguiñængä ingante näëmæ piinte bacæcäimpä. Wëñængä wæætë mæmpocä ingante näëmæ piinte bacæcäimpä. Wäänä tömënä wengä onquiyængä ingante wæætë näëmæ piinte bacædäimpä. Wæætë wäänä ingante wëñængä incæ näëmæ piinte bacæcäimpä. Biyongä ingante nänö wæntedä incæ näëmæ piinte bacædäimpä. Nänö wæntedä inante biyongä ingante näëmæ wæætë piinte bacæcäimpä,” ante Itota tömengä miñæ në godäni inänite apænegacäimpä.

Æbänö oo baquimpä, ante ëñengæimpä, ante

(Mäateo 16.1-4, 8.11-13)

⁵⁴ Ayæ godongämæ ongönäni inänite apænedinque, “Nænque guiidö gämænö boguimä wentamö pö adinque minitö, Cöönæ wentamö wocæmpa, äñömiini edæ do cæpa. ⁵⁵ Ayæ wæætë woboyæ betamonca inö pämmæ pö adinque, Ocoi näwanca cæpa, ante tedeyömiini dobæ ocoi näwampa. ⁵⁶ Inguipoga gomö adinque öönæde æmö adinque minitö, Æbänö cæcæte ante ëmöö, ante edæ do ëñëminîpa. Wæætë, Inguipoga wayömö wayömö æbänö cædänii, ante adinque minitö, Wængongui oo

pöni cæquingänö anguënë, ante quinante wii ëñëminii. Edæ wadö tedete wadö cæmini iminipa töö,” ante Itota tömënäni inänite piingacäimpa.

*Në piingä ingante waadete apäenecäimpa, ante
(Mäateo 5.25-26)*

⁵⁷ Ayæ edæ, “Æbänö cæte nö cæquiï, ante mïnitö tömëmïnique apænte ante cæquënëmïni iminipa. ⁵⁸ Në piïnte angä iñömö bitö imite edæ, Wiwa cæbipa, ante awënë weca ænte mäocä idömæ godinque bitö guiquënë tömengä ingante waadete apänebi ëñëninque tömengä wæätë piyænë cædinque ee abaingampa. Wæätë edæ wii waadete apänebi ininque tömengä në apænte angä weca godömenque ænte gobaingampa. Në apænte angä wæätë bitö imite wææ wänongä ingante pædæ godongä æninque wææ wänongä wæätë tee mönebaingampa. ⁵⁹ Tee mönecä ininque bitö quiëmë beyæ debe imi ininque edæ tömanta pöni di godonte ate tabaïmipa, ante ämo ëñëmaïmipa,” ante Itota apänegacäimpa.

13

Ocæ ëmænte Wængonguï gämænö ponguënëmïni iminipa

¹ Mäniñedë wadäni Itota weca pöninque iïmaï ante apænedäni ëñengantapa. Gadideabæ quëwënäni, Wængonguï qui, ante cæningä ingante tæcæ wänöñönänite Pidato guiquënë tömënäni inänite iñontobæ wänöninque tömënäni wepæ cæningä wepæ tönö dibæ cæcantapa. ² Ante tedeyönäni Itota wæätë, “Gadideabæ quëwënäni wadäni pönömenque wënæ wënæ cædäni iñönäni mänimpodänique godömenque wënæ wënæ cædäni inte mänömaï wänänipa, ante mïnitö pönëmïni awædö. Iñæmpa Gadideabæ quëwënäni tömänäni adobaï wënæ wënæ cædäni iñönäni mäninänique edæ wänänipa. ³ Wii mänömaï impa, ämo

ēñēmaimīnīpa. Tömēnāni wīi godōmenque wēnæ wēnæ cædināni inte wēnānitapa. Minitō guiquēnē wēnæ wēnæ mīni cædinō ante wæwente pōnēninque ñimpo cædāmaī imīni ininque mīnitō tōmāmīni adobaī wæmaimīnīpa,” āngantapa.

⁴ “Ayæ Eedotadēē iñōmō tōmēnāni nāni gomō aquincō Tidoeē nāni ānoncō tæ wææñonte waodāni dietiocho ganca ināni capo wēnāni ininque mīnitō, Tömēnāni godōmenque wēnæ wēnæ cædāni inte wēnānīpa, ante pōnēmīni awædō. Iñæmpa Eedotadēē quēwēnāni tōmānāni adobaī wēnæ wēnæ cædāni iñōnāni mānimpodānique edæ wēnānīpa. ⁵ Wīi mīnitō pōnēnō baī impa, āmo ēñēmaimīnīpa. Tömēnāni wīi godōmenque wēnæ wēnæ cædināni inte wēnānitapa. Minitō guiquēnē wēnæ wēnæ mīni cædinō ante wæwente pōnēninque ñimpo cædāmaī imīni ininque mīnitō tōmāmīni adobaī wæmaimīnīpa,” ante Itota apænecantapa.

Iigowæ òmæca ongompa, ante odòmante apænecampa

⁶ Ayæ Itota, Wængonguī Awēnē æbānō cæcāā, ante ēñencædānīmpa, ante imæca quēwēnāni nāni cæinō ante odōmōninque iīmaī apænecantapa. “Wacā tōmencodē iigowæ minte pæ ate tōmenca ante ponte ayongā edæ dæ òmæcawæ ongompa. ⁷ Ate wædinque tōmengā ocæ ēmænte godinque tōmencawæncōo nē aacā ingante apænedinque, ‘Edæ mēa go adoque wadepo tōmenca ante gote ayōmo edæ māniī iigowæ cōwē òmæcawæ ònonque wææ ongompa cæbii. Òmæcawæ wææ ongōwæ adinque wido tate æmæwo wido cæe.’ ⁸ Åñongā tōmencawæncōo nē aacā wæætē, ‘Awēnē, ee ongōe. Botō iigowæ ònōwa gāānē ææ wodinque māmō wagada goi ænte wempo cædente tee moncabo ate wadepo ate bitō ongōñōmi edæ, ⁹ do incabaimpa. Wæætē wadepo ate ayōmite òmæcawæ ate wædinque edæ æmæwo wido tate wido cæbaimīpa,’

ante nē cæcā angampa.” Māninque ante odömönte apænebopa, ante Itota apænegacäimpa.

Itota bocæ bocæ wædingä ingante cæcä ate waa bacampa

¹⁰ Guëmanguiönæ iñönte Itota oodeoidi odömöincönë go guidinque odömönte apænecantapa. ¹¹ Onquiyængä mäniiñömö ongongä iñömö tömengä dietiocho wadepo iñönte wënæ guicä ate bocæ bocæ wæwëningä inte ædö cæte adiyæ ængæ gantiquingää. ¹² Tömengä ingante adinque Itota aa pecä pongä ate,

—Onquiyæmi, bitö bocæ bocæ wædö ante ñöwo botö ñimæncæpote bai cæbo ate bitö waa babipa.

¹³ Äninque tömengä ingante gampocä ate ñimæncæpote bai badinque onquiyængä iñömö adiyæ gantidique wæætë, Wængongui bitö ñäö bai ëmömi inte waa pönï pönö cæbi æmopa, ante watapæ apænecantapa.

¹⁴ Guëmanguiönæ iñönte Itota mänömaï cæcä waa bacä adinque tömënäni odömöincö awënë quiquënë piinte badinque godongämæ ongönäni inänite,

—Quiimæ quëwëminii. Önompo æmæmpoque go adoönæque mönö cæönæ iñönte minitö waa bacæte ante ponguënëmini iminipa. Guëmanguiönæ iñönte edæ cædämaï inguënë quëwëminii.

¹⁵ Ante püñongante mönö Awënë wæætë,

—Minitö wadö tedete nē wadö cædömini inte ëñëedäni. Minitö cæningä iñömö wagada incæ bodo incæ gue ænente wæyongante minitö guëmanguiönæ i incæte cöwë ñi cæyænte æpæ wedeca ænte mäo gönömüni gongænte becampa. ¹⁶ Wæætë mäningä onquiyængä iñömö Abadäo wodi päingä iñongante Tatäna dietiocho wadepo iñönte goti winte bai cæcä wædingä iñongante minitö iñæmpa guëmanguiönæ i beyænque edæ, Tömengä ñimæncæpodämaï incæcäimpa, ante quänante wææ äminii.

¹⁷ Angä eñente wædinqe nē piinte änāni guingo imonte wæyönāni godongämæ ongönāni guiquënë, Bamönengæ pönī Itota waa pönī cæcampa, ante adinqe nanguī togadānimpa.

*Möotatamö guidimö ante odömonte apænecampa
(Mäateo 13.31-32; Mäadoco 4.30-32)*

¹⁸ İninqe Itota tömēnāni inānite, “Wængonguī Awënë Odeye nempo nāni quēwencabo iñömö quinö bai inānī. Edæ, Æbänö nanguī yebænte badānī, ante botö inguipoga quinö pæte yebænte bai i adinqe, Mānināni adobai yebänānīpa, ante eñenguī. ¹⁹ İmaī impa. Waocä möotatamö tömēmö ænte mao tömēmoncodē quiyacä bocate pæ ininqe ñænæñeque bayonte ayamōidi pōninqe awænēmæ ongönānīpa. Möotatamö guidimö incæ mänōmaī pæ bai Wængonguī Awënë nempo quēwēnāni iñömö wædænque inināni incæ nanguī yebænguīnāni inānīpa,” ante Itota odömonte apænecacāimpa.

*Päo yedæ æmpoquī da wenguī ante odömonte apænecampa
(Mäateo 13.33)*

²⁰ Itota ayæ angantapa. “Wængonguī Awënë iñömö tömengä nempo quēwēnāni inānite æbänö cæcää, ante odömoncæte ante botö, İmaī cæcampa, ante odömonte apænebo eñenguīmīnī. ²¹ Edæ iīmaī impa. Onquiyængä ñænængade tee manguincade ænte tee māninqe ædīna nāni ämō ænte mempoga go adopoque da wēninqe ayæ, Päo yedæ æmpocæimpa, ante adoyömö pönö da wēninqe wempo wempo ædæmō cædengä ate päömo yedæ æmpote tömäo näämænta bapa. Yedæ æmpote ate päömo tömäo näämænta ba bai öönædē Awënë nempo mīni quēwencabo iñömö tömämīni nö eñente bamīnīpa,” ante Itota odömonte apænecantapa.

*Odemö guiyänemö, ante
(Mäateo 7.13-14, 21-23)*

²² Itota mänĩñedë Eedotadëë taadö godinque nanguĩ nãni quëwëñömö wodo pænta godinque wædænque nãni quëwëñömö wodo pænta godinque wayömö wayömö gote odömonte apænegacäimpa. ²³ Goyongante adocanque,

—Awënë, bitö ämi beyænque në quëwenguinãni iñömö wædænque inãnipa, ämitawo.

Äñongante Itota,

²⁴ —Odemö guiyänemö guicæte ante edæ nanguĩ cæedãni. Edæ nanguĩ inãni incæ guicæte ante cædinque guiidãmaĩ incædãnimpa, ämo ëñëmaimĩnipa. ²⁵ İĩmaĩ impa. Oncö në ëacä ængæ gantidique odemö tee mönecä adinque mĩnitö iñömö tömengä oncö boyæ gote ongöninque aa pedinque, “Awënë, wi änebi guiquimöni.” Ante wæyöminite tömengä, “Æminidö imĩnii, ante ayæ, Ædönö gãmænö quëwente pömĩni imĩnii, ante botö adãmaĩ imopa,” ancæcäimpa. ²⁶ Angä ëñëninque mĩnitö wæætë, “İñæmpa mönitö bitö tönö godongämæ cænte becongãmönimpa. Ayæ bitö mönitö taadö ponte cægöninque odömonte apænebi ëñengãmöni ae,” ancæminimpa. ²⁷ Äñömĩni tömengä iñömö, “Æminidö imĩnii, ante, Ædönö gãmænö pömĩni imĩnii, ante botö ëñënamãĩ imopa. Edæ do antabopa. Nöwo në wiwa cægaĩmini inte edæ botö weca ongönãmaĩ. Edæ wadæ goedãni, ämopa,” ancæcäimpa, ante Itota apænecantapa.

²⁸ “İninque mĩnitö gomö ayöminĩ Wængonguĩ beyæ në apænegainãni tönö dodãni Abadäo wodi Itæca wodi Aacobo wodi tönö tömänãni Wængonguĩ Awënë Odeye ömæ godongämæ ongöñönãni mĩnitö imĩnite edæ yabæque wido cæcä ate wædinque mĩnitö wæætë guingo imonte piinte wædinque edæ Ca ca wæcæminimpa. ²⁹ Wadãni

wæætē edæ nænque tamönö pönäni tönö nænque guidö pönäni ayæ betamonca æmatæ æmatæ pönäni tönö Wængongui Awënë Odeye oncönē ponte tæ contadinque ææmæ bete cængoncædänimpa. ³⁰ İninque ayæ ate ëñänäni incæ pancadäniya yæcado ongönäni bate toyönäni minitö guiquënë do ëñënimini inte yæcado ongömïni incæte pancaminiya wæætē yæmiñæ gote ongonte wæcæminimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Eedotadëë quëwënäni beyæ ante Itota wæcampa
(Mäateo 23.37-39)

³¹ Mäniñedē Paditeoidi pancadäniya tömengä weca pöninque,

—Awënë Edode bitö ïmite wænoncæ angantaye. Bitö ongönämaï wayömö wadæ goe.

³² Änäni ëñëninque Itota,

—Edode congäñe bai babæ cædongä iñongante minitö tömengä weca godinque, Itota iïmaï angampa, ante apænemini ëñengäedäni. “Edode ëñëmi. Botö ñöwoönæque baönæque wënæidi inänite iinque wido cædinque iinque godö cæbo waa badäni ate iñabæ guingä iñonte botö edæ mäniñedē edæ idæwaa cægäimo bacæboimpa, ante Itota apænecampa,” ante apænemini ëñengäedäni, ämopa. ³³ Incæte botö ñöwoönæ godinque baönæ godömenque godinque edæ waönæ godömenque botö goquënëno godinque Eedotadëë gocæboimpa. Edæ Wængongui beyæ nē apænegainäni incæ Eedotadëë iñömö tömënäni näni wængaiñömö iñonte botö Wængongui beyæ nē apænebo adobo inömo inte edæ ædö cæte wayömö ongonte wænguïmo.

³⁴ Ante apænedinque Itota Eedotadëë iñömö quëwënäni beyæ ante pönente wædinque, “Eedotadëë quëwëmini ëñëedäni, angantapa. Wængongui beyæ nē apænedäni inänite mini wænongaincabo inte ayæ

Wængongui nänö da pönönäni inänite dicaca tacamini iñöminite botö iñömö minitö iminite waadete pönö cæinente nanguï wæbopa. Tawadiya wæmönä iñömö, Botö wënäni, ante gompodinque tæcæenëmæ wëä pönö ö ænä bai botö adobai, Botö wënäni pöedäni, ante æpogadö äñömote minitö, Wii pöinente awädö, ante Baa ämini wætabopa. ³⁵ Nöwo iñömö minitö onconcoo edæ önonconcooque baconcoo tamëñedäni. Nöwo edæ botö dæ äñömo minitö, 'Awënë Wængongui ëmöwo beyænque pöinque bitö toquinque edæ waa cæcæbiimpa,' ante mini anguinganca minitö edæ botö imote adämai incæminimpa ante ämo ëñëedäni," ante Itota apænegacäimpa.

14

Æpæ ëñate në wædongä ingante Itota cæcä waa bacä

¹ Itota guëmanguïönæ iñonte Paditeoidi awënë oncönë cæncæte ante go guiyongante godongämæ ponte ongönäni guiquënë, Itota æbänö cæquingää, ante waa agönänitapa. ² Tömengä weca adocanque æpæ ëñate në wædongä inte a ongongä. ³ Adinque idægoidi nani wææ angainö ante në ate ëñänäni tönö Paditeoidi inänite apænedinque Itota iïmai angantapa.

—Wængongui æbänö ante wææ angacäi. Waa bacædänimpa, ante guëmanguïönæ iñonte mönö waa cæquënëmö imöö, ante pönëmini. Wæætë edæ, Guëmanguïönæ iñonte cædämai inguënëmö imöö, ante pönëmini.

⁴ Äñongä edæ pæ wëenedänitapa. Itota iñömö edæ në æpæ ëñate wædongä ingante gam pocä waa bacantapa. Ayæ, Goe, angä gocantapa. ⁵ Angä gocä ate Itota wæætë tömënäni inänite iïmai angantapa.

—Minitö waocabo iñöminite adocanque tömengä wëñængä onguiñængä incæ tömengä wagada onguiñængä incæ æpæ ante nãni ææ wodiñömö goyæ guicä iñinque mæmpocä iñömö guëmanguïönæ iñonte edæ dicæ töö tadönämaï inguingää. Mänömaï goyæ guicä wædinque minitö tömämini guëmanguïönæ i incæte do gote nãwæ gongæninque edæ quingæ töö tadömaïminipa.

⁶ Ante Itota añongante tömënäni ædö cæte wæætë anguiñäni. Edæ pæ wëenedänitapa.

Monguïmäno ante awënë beyæ gote nê wente ænãni, ante

⁷ Ayæ Paditeo awënë nãnö në añedinäni pöninque nämanque ante pönëninque, Yæcado ongöñömote botö imote waa acædänimpa, ante cædinque waa pönï tæ contaï iñömö tæ contadäni Itota acantapa. Iñinque tömengä, Wængonguï Awënë nempo quëwëninque æbãnö cæquïi, ante ëñencædänimpa, ante imæca quëwënäni nãni cæinö ante odömöninque iïmaï apænecantapa.

⁸ —Bitö imite, Monguïmäno pö bee, ante nê wente ængä ëñëninque bitö pöninque yæcado inö waëmö iñömö tæ contadämaï incæbiimpa. Iñæmpa wacä tömengä nãnö nê waadecä pongä iñinque ⁹ minatö iminate nê wente ængä iñömö bitö weca pöninque, “Bitö gä goyömi botö nê waadecä wæætë tæ contaquingä,” ante ämaingampa. Iñinque bitö gä godinque wïi waëmö iñömö wæætë tæ contadinque guingo imonte wæbaïmipa. ¹⁰ Wæætë nê wente ængä ëñëninque bitö monguïmäno pöninque yæmiñæ pönï wënæ wënæ iñömö tæ contæ. Edæ nê wente ængä ponte ayongä bitö wënæ wënæ iñömö tæ contabi adinque tömengä wæætë bitö imite, “Botö nê waadebi inömi inte bitö ñowo yæcado pönï pö tæ contaë, ämopa,” ämaingampa. Mänömaï angä ëñëninque

godongämæ cæ cönäni iñömö, Nē äacä nänö nē waadebi bitö imi amönipa, ante bitö imite waa abainänipa. ¹¹ Edæ, Botö nämä nē waa cæbo inömo inte edæ yæcado on-gonguënemo imopa, ante nē cæcä iñömö tömengä iñömö wæantodonte bai guingo imonte wæcæcäimpa. Wæætē edæ, Botö önömoque imopa, ante yæmiñæ nē ongongä iñömö tömengä guiquënë ængö cæte tocæcäimpa, ante Itota apæñecantapa.

¹² Tömënäni inänite iinque apænedinque nē wente æningä ingante Itota godömenque angantapa.

—Bitö, Pö cæe, ante ææmænoca wente æninque bitö æmigoidi inänite wente ænämaï ie. Bitö tönñadäni inänite wente ænämaï ie. Bitö guidänäni inänite wente ænämaï ie. Eyequeï owote mäincoo nē eadäni inänite wente ænämaï ie. Edæ bitö tömënäni inänite wente æmi ininque tömënäni wæætē bitö imite wente æmainänipa, ante wææ cædinque bitö iñömö, Botö godönö wæætē eyepæ pönönäni mäninque æninque öönæde wæætē ænämaï imaimopa, ante wædinque edæ tömënäni inänite wente ænämaï ie. ¹³ Wæætē ææmæno ante wente æninque ömæpodäni inte wæwënäni inänite cōmante wæwënäni inänite bee ñante wæwënäni inänite babetamönäni inänite wente æe. ¹⁴ Mäninäni inänite wente æninque edæ bitö toquinque ingæimpa. Tömënäni wæætē ædö cæte adopo pönönäni ænguimii. Edæ nē nö cædäni nani ñäni ömæmonguïönæ iinque bayonte edæ mönö Mæmpo Wængonguï incæ bitö imite adopo pönongä æncæbiimpa, ante Itota apænegacäimpa.

*Ææmæ ante Itota odömoncæte ante apæñecampa
(Mäateo 22.1-10)*

¹⁵ Angä ëñëninque Itota tönö nē cængongä adocanque tömengä ingante apæñecantapa.

—Wængonguī Awënë Odeye pongä ate tömengä tönö godongämä në cængä iñömö edæ tömengä nänö watapæ toquinque cænguingä.

¹⁶ Apænecä ëñëninque Itota wæætë tömengä ingante odömoncæte ante apænecantapa.

—Waocä æämæno ante cædinque nanguī inäni inänite mäo apænedinque, İncayæ ate ämo ate pö bete cæedäni, ante cæcantapa. ¹⁷ Æämæno beyedë iinque bayonte tömengä ingante në cæcä ingante äninque, “İiönæ æämæno iinque cætimpa. Pöedäni,” ante bitö tē tē wente ænte pöe, ante da godongä. ¹⁸ Godinque wente ængä ëñëninque do nänö në äñedinäni wæætë, Ædö cæte ponguimöni, ante tömänäni adoyömö wædänipa. Tānocä iñömö, “Botö ömæ ante tæcæ godonte æninque botö acæ goquimo inte botö æämæ becæ godämaī imopa. Incæte në wente æningä weca adodö gote bitö botö beyæ apænebi ëñëninque tömengä wæætë botö imote pīināmaī incæcäimpa,” angampa. ¹⁹ Wacä guiquënë, “Wagada onguīñæna nāna goti wimencacaya nāna goti wimencacaya önompo æmæmpoque ganca mänimpodäni inäni inänite godonte ænimö inte botö, Æbänö cædänii, ante acæ gocæ cæbopa. İninque botö æämæ becæ pönāmaī imö incæte awënë ingante ämi botö imote pīināmaī incæcäimpa,” angampa. ²⁰ Wacä guiquënë, “Botö tæcæ mönimö inte ædö cæte ponguimoo,” angä. ²¹ Æñëninque në cæcä iñömö awënë weca adodö pöninque tömënäni nāni cædönö ante tömää apænecä ëñente wædinque në ëacä iñömö ænguī badinque tömengä ingante në cæcä ingante, “Bitö mönö quëwëñömö wacä taadö wacä taadö ñænänö incæ guiyänö incæ tömäo gote adinque në ömæpodäni inänite, në cömäinäni inänite, në biyaate inäni inänite, në babetamönäni inänite adinque ænte pöe.” ²² Angä ëñente cædinque në cæcä wæætë awënë

ingante, “Awënë, bitö äninö ante do cæbo incæte bitö oncö wii eyede impa.” ²³ Ante apæneçä ëñente wædinque awënë wæætë, “Önömæca iñömö ñænænö incæ guiyänö incæ gote diqui diqui minte wadäni inänite ate ämi pönäni ininque botö oncö eyede ponte cæncædänimpa. ²⁴ Edæ bitö imite ämopa, Wëenëñedë botö wente äninäni incæ bedämaï incædänimpa,” ante në ëaçä angampa. Mäninque ante apænebopa, ante Itota apænegacäimpa.

*Itota miñæ gocæte ante æbänö cæquiï, ante
(Mäateo 10.37-38)*

²⁵ Itota tönö nanguï inäni godongämæ godänitapa. Tömënäni inänite apæneçæte ante tömengä dadi ëmænte adinque apæneçantapa.

²⁶ “Minitö iñömö, Itota gämænö ponguïmo, äminitawo. Iñæmpa botö weca pöinque waocä mæmpo tönö wäänä inate ante wædämaï incæcäimpa. Tömengä nänöogængä ingante ante wædämaï inte tömengä wëñænäni tönö tömengä nänö töninädäni inänite ante wædämaï incæcäimpa. Mänimpodäni inänite piinte bai pönëninque tömengä, Nämanque ante quëwencæboimpa, ante wædämaï inte piinte bai pönëninque botö imote wæætë godömenque nanguï waadete pönenguëngä ingampa. Mänömaï ante pönënäni iñömö tömënanique edæ botö miñæ në godäni badänipa. ²⁷ Ayæ botö miñæ poncæ cæd-
inque waocä, Awæ botö wænguiwæ, ante näænte ponte bai cædinque, Wænönäni wæmo incæte Itota miñæ cöwë gocæboimpa, ante poncæcäimpa. Mänömainö ante wii cæcä iñömö tömengä iñömö edæ botö në ëmiñængä ædö cæte baquingä. ²⁸ Æi gomö aquincö mænoncæ cædinque bitö, Æpodö godonte æninque iinque mænonguïmo. Botö eyepæ mantawo, ante täno pönënämaï inte edæ ædö cæte mænonguïmi. ²⁹ Täno pönëë cönämaï imi

īninqe bitō ongonto ontowæ do nāñe ñongæninque godōmenque ængui ante ömæpobi badinque iinque edæ mænönāmaī īmaīmipa. Ayæ edæ mænönāmaī īmi adinque godongāmæ ongönāni wæætē,³⁰ Æ bitō mænoncæ cædīmi incæ iinque mænönāmaī īmipa tōö, ante badete tobainānipa,” angantapa.

³¹ Ayæ, “Īmæca awënë wabæca awënë ingante guädö guëa piinte cæcæte ante cædinque ædö cæte tāno pönēnāmaī inte cæquingää. Īmaī pönente cæquēnengä ingampa. Botō tontadoidi guiquënë diete miido ganca iñönānite wabæca awënë tömengä tontadoidi guiquënë bæinte miido ganca ināni awädö. Tömengä tontadoidi nanguī ināni tönö piincæte ante pōñongante botō æbänö cæte edæ wææ cæquimoo, ante tāno pönēē congüënë ingampa. ³² Ayæ, Botō iñömö tæī piñæmo īmopa diyæ tömēnāni inānite wido cæquimoo, ante pönengä iinque tömengä edæ wabæca awënë gobæ ongōñongante mao wææ anguēnengä ingampa. Edæ, Botō æbänö cæbo ate bitō wæætē piyænē cæte ee ate gobi quëwēmoe, ante wææ anguēnengä ingampa. ³³ Mini cabo adobai īminipa. Mäincooque impa, ante godonte bai cædinque mīnitö tömancoo emö cædinque tömānāni inānite emö cædinque botō miñæ poncæminimpa. Īñæmpa emö cædāmaī īmīni iinque mīnitö botō nē emiñæmīni ædö cæte baquimīni,” ante Itota angacäimpa.

*Cati incæ nongæ bapa, ante
(Mäateo 5.13; Mäadoco 9.50)*

³⁴ Ayæ apænedinque Itota, “Cati quimonte cæī iñömö waëme inte gæpæ emompa, angacäimpa. Incæte nongæmonte ba adinque mīnitö wæætē æbänö nö cæmīni wæætē gæpæ emonguii. ³⁵ Īñæmpa gönea inguipoga cati wāne cædāni iinque tömēmö cati beyæ pædāmaī

ingæimpa. Ayæ wagada goi tönö wempodente wäne cædäni ininque tömëmö cati beyæ pædämaï ingæimpa. Ininque edæ cati nongæ ba ate wido cædänipa. Mänömaï apænebo ëñëninque ëamonca ongonte ëñëedäni,” ante Itota apænegacäimpa.

15

Cæningä wë womönimpa, ante odömöninque apænecampa (Mäateo 18.10-14)

¹ Odömäno awënë beyæ në ænäni tönö Wængonguï ingante ëñënämaï inte në cædäni tönö tömänäni Itota apænecä ëñencæte ante godongämæ pönäni inönänimpa.

² Adinque Paditeoidi tönö në odömönäni guiquënë Itota ingante ante piinque,

—İngä iñömö, Pöedäni, äninque në ëñënämaï cædäni tönö cæ congä awædo.

³ Ante piinte tededäni wædinque Itota, Wængonguï Awënë nempo quëwëninque æbänö cæquï, ante ëñencædänimpa, ante imæca quëwënäni näni cæinö ante odömöninque iïmaï apænecantapa. ⁴ “Minitö iñæmpa. Mïni waocabo iñöminite adobi iñömö bitö obegaidi tiëë ganca ëabi iñömi obega adocanque incæ wë womonte edæ dæ bacä ininque bitö iñömö æbänö cæbaimii. Edæ nöobenta i nöebe inäni ayæ ongoncoo inänite yabæque emö cæte godinque önömæca gote wë womöningä ingante bitö ædö cæte diqui diqui minämaï iïmii. Bitö aganca cöwë edæ diqui diqui mïmaïmipa. ⁵ Ayæ diqui diqui minte ëadente ate, Ñöwo ëadëmopa, ante todinque önönancapæ wo ææntodöninque, ⁶ oncönë mongænte pöninque bitö guidënäni tönö bitö æmigoidi tönö äñete pönäni ate, ‘Badogaa, botö wë womö wædo dobæ ëadente i abopa. Edæ mönö watapæ toquinque impa,’ ante në ëabi iñömö ämaïmipa. ⁷ Öönæde quëwënäni iñömö adobai

cædānipa, ante apænebo ēñeedāni. Waodāni nöobenta i nöebe ganca ināni nē nō cædōnāni inte wē womōnāmai inte ayæ ongōnāni adinque öönædē quēwēnāni wædænque todānipa. Wæætē waocā adocanque incæ nē womōningā iñōmō tōmengā edæ wēnæ wēnæ nānō cædinō ante wæwente pōnēninque ñimpo cæte pongā adinque öönædē quēwēnāni iñōmō godōmenque watapæ todānipa,” ante Itota apænegacāimpa.

Onquiyængä tiguitamō nānō wē wodōnintamō ante

⁸ Godōmenque apænedinque Itota odōmongantapa. “Ayæ wæætē onquiyængä tiguitamō diete ganca māñongā adotamonque wē wodonte ba adinque, Ñäö gongængäïmpa, ante tica wodōnodinque tōmengā oncō tōmāo wadæ ñēmæ wadæ ñēmæ cæte diqui diqui minte ængampa. ⁹ Do æninque tōmengā guidēnāni tōnō tōmengā æmigoidi tōnō āñete pōñōnānite, ‘Botō wē womontamō wædō dobæ ēadente abopa. Mōnō edæ watapæ toquinque impa,’ angampa. ¹⁰ Ìninque mīnitō iñīnite apænebopa. Adocanque incæ wēnæ wēnæ nānō cædinō wæwente pōnēninque ñimpo cædinque pongā adinque Wængonguī anquedoidi incæ watapæ todānipa,” ante Itota apænegacāimpa.

Mäincoo nē ewengä ingante mæmpocā waadete pōnō cæcā

¹¹ Ayæ godōmenque apænedinque Itota, “Mæmpocā tōmengā wēñæna mēnaa iñōnate, ¹² ayæmengā iñōmō wæmpocā ingante apænedinque, ‘Mæmpo, bitō ēa-coo incæ æmæncooque pä cæte botō ænguēnencooque pōnōmi æmoe.’ Angä Ao æninque wæmpocā pä cædinque wacā ingā pædæ wacā ingā pædæ godongā æna. ¹³ Ate wantæ ate ayæmengā iñōmō ænte næænte wabæca godinque quingämē bai önonque towente quēwēninque wæmpocā nānō pōnōnincoo incæ eye cæpote ba. ¹⁴ Ate

māniōmæ cænguī dæ ba ate nāni gæwænte wæpāmo pō īnīnque tōmengā māincoo ænguēnengā inte wæwengā. ¹⁵ Īnīnque tōmengā māniñōmō quēwengā weca gote ānīnque, Bitō īmi nē cæbo bacæboimpa, āñongante Ao ānīnque, Botō ōmæ odæ wængānāidi nāni cæmancadē gote nē aabi bacæbiimpa, ante da godongā. ¹⁶ Gote aadinque tōmengā gue ænente ōmædengā inte odæ wængānāidi nāni cæntapodē incæ cæīnente wæyongante cænguī dicæ pōnōnāniyaa.”

¹⁷ “Ante wædinque tōmengā nāmanque pōnēē cōnīnque, ‘Īñæmpa botō wæmpo ingante nē cædāni īñōmō ōnōnānīque incæ eyepæ pōnī cæñōnāni botō īñōmō edæ gæwænte wænguī wæ. ¹⁸ Botō mæmpo weca edæ wadæ gocæboimpa. Gote pōnīnque botō tōmengā ingante, Mæmpo ēñēmi. Ōñædē quēwengā ingante botō godō ēñēnāmaī cædinque bitō ayōmite pōnō wēnæ wēnæ cæbo īñōmote, ¹⁹ bitō ñōwo edæ, Botō wēmi, ante ædō cæte anguīmīi. Wæætē edæ, Bitō botō īmote, Nē cæbi bae, āmi ate botō bitō īmite nē cæbo bacæboimpa, ancæboimpa.’ ²⁰ Ante pōnēnīnque wadæ godinque wæmpocā weca gocantapa,” ante apænedinque Itota godōmenque odōmonte apænecantapa.

“Ayæmengā mænōmaī gote gobæ pōnī dibæ pōñongante wæmpocā īñōmō gomō adinque īñontobæ pōnō waadete wæcampa. Pogodo pōnī godinque tōmengā wengā ingante waa waadedinque bæi ongonte queē be-mongampa. ²¹ Tōmengā wengā īñōmō, ‘Mæmpo ēñēmi. Ōñædē nē quēwengā ingante botō godō ēñēnāmaī cædinque bitō ayōmite pōnō wēnæ wēnæ cæbo īñōmote bitō ñōwo edæ, Botō wēmi, ante ædō cæte anguīmīi.’ ²² Ante tæcæ apæneyongante mæmpocā īñōmō nē cædāni īnānite ānīnque, ‘Weocoo waëmoncoo quingæ ō ænte māmō daga wēñaquīmīni. Ōnōmpo timpoi ænte pōn-

inque godö da timpodinque awæncata ö ænte godö da wëwædäni. ²³ Ayæ wagada wëñængä nanguï cænte oguïmo pöni ïnongä inte wænonte æñömini ate mönö cænte tocæimpa. ²⁴ Edæ botö wengä ïñömö do wænte bai ïnongä incæte ñöwo mïingä pongä aedäni. Botö në wë womongä wædongä incæ edæ ñöwo dobæ ëadente tobopa.' Ante wæmpocä angä ëñëninque ææmæ cædinque nanguï todänitapa," ante Itota godömenque odömonte apæñecantapa.

²⁵ "Ææmæ cæte toyönäni bamoncadengä guiquënë gönea ayæ cædongäimpa. ïinque cæte ate obo ponte ëñëñongä ämotamini ante äwadäni. ²⁶ Ëñente wædinque në cæcä ingante äñecä pöñongante, Æbänö cædänii, ante wæcampa. ²⁷ Äñongante, 'Bitö biwï incæ do pongä adinque bitö wæmpo, Botö wengä mïingä ëñadente tobopa, ante adinque wagada wengä oguïmo pöni ïnongä ingante do angä wænonte ææmæ cæte todänipa.' ²⁸ Ante apæñecä ëñëninque bamoncadengä ïñömö edæ ænguï badinque oncönë guidämai, Baa angä. Wædinque wæmpocä ïñömö oncodo taodinque tömengä ingante waadete apæñedinque, Oncönë pö guie, angampa. ²⁹ Bamoncadengä wæætë, 'Ïñæmpa bitö beyæ ante wadepo ïñö wadepo ïñö botö ancaa cædinque bitö änö tömänö ante do cæbo ïñömete bitö wæætë, Bitö æmigoidi tönö cænte tocæmïin-impä, ante dicæ ämiyaa. Caboda wengä incæ dicæ pönömi æmogaa. ³⁰ Wæætë mäningä bitö wengä guiquënë onquiyænäni mäincoo beyæ ante në towente quëwënäni tönö quëwëninque bitö ëadincoo incæ në ëwënenngä inte pongä adinque bitö wæætë wagada wë oguïmo pöni ïnongä incæ mäningä beyæ do wænömpä, ante awædö,' angantapa."

³¹ "Ante pïñongante wæmpocä, 'Botö wëmi ëñëmi. Bitö ïñömö cöwë edæ botö weca ongömi ïmpä. Botö

mäincoo ini edæ bitö mäincoo cöwë impa. ³² Incæte mäningä bitö biwi, Do wæmaï ingampa, ante mönö nē pönëningä inte ñöwo miingä ingä pongä ae. Nē wē womöningä ingante do ëadente ate edæ ææmäæ cæte toquënë inimpa, ante bamoncadengä ingante mæmpocä angampa.” Mäinque ante apænebopa, ante Itota apænegacäimpa.

16

Nē aaquënegä incæ nö cædämaï ingampa, ante

¹ Itota tömengä miñæ nē godäni inänite godömenque apænedinque, “Wacä adocanque mäincoo nanguï ëacä iñongante wadäni, Bitö mäincoo nē aaquënegä incæ önonque pönï wido cæcä ae. ² Änäni ëñëninque nē ëacä iñömö nē aaquënegä ingante äñecä pongä ate iïmaï angampa. ‘Bitö quïmä cæbii, ante adinque tededäni edæ ëñëmopa. Ñöwo idæwaa botö mäincoo inte nē aadimi inte edæ abæ tawæ gocæbiimpa. Ämo ate ëñente wædinque bitö botö mäincoo ini ante edæ, Æbänö aadinque cæboo, ante apænebi ëñëmoe.”

³ “Ante piïnte angä ëñente wædinque nē aadingä iñömö nämäneque tededinque, ‘Botö awënë, Gobäwe, angä ëñëninque botö abæ tawænte gote awædö. Botö cæte ænguënenta ñöwo äenämaï ininque æbänö cæte ænte quëwenguïmo. Botö, Wadäni beyæ onguipoi ææ wobo ate pönönäni ænte quëwencæboimpa, ante pönëmo bai edæ täï piñämopa diyæ ææ woquïmo. Ayæ, Önonque pönömini æmoedäni, ante ædö cæte angüïmo. Guïñënete awædö. ⁴ Æ. Tæcæ pönëmopa. Botö awënë angä botö abæ tawænte goyömote wadäni wæætë, Botö oncönë pö guiie, ancädänimpa, ante cædinque botö ñöwo iïmaï cæcæboimpa, ante iïmaï cæcampa,” ante apænedinque Itota godömenque apænecantapa.

⁵ “Wadāni iñōmō iingā awēnē pōnongā æninqe adodō pōnōnāmaī ināni inte debe inōnānipa. Iñāni inānite adocanque adocanque tōmānāni inānite angā pōñōnānite nē aadingā iñōmō tāno pōningā ingante apænedinque, ‘Botō awēnē ingante bitō ayæ æpodō pōnōnāmaī imii.’
⁶ Añongante, ‘Oguingupæ incæ botō tiēē ganca tanquebo encadedē awēnē ingante pōnōnāmaī inte debe imopa.’ Ante apænecā ēñēninque ‘Mānimpocadedē debe imipa,’ ante awēnē nānō yewæmōninta pædæ godōninque nē aadingā iñōmō, ‘Bado, bitō iinta ænte pōnōmenque ante yewæmōninque edæ, Botō tincoenta ganca encadedē debe imopa, ante edæ quingæ tæ contate yewæmōe,’ angā ēñente cæcampa. ⁷ Ayæ pōningā ingante nē aadingā angantapa. ‘Bitō guiquēnē æpodō pōnōnāmaī imii.’ Añongante, ‘Todigo incæ tee manguincade ñænængade pōnī tiēē ganca encadedē botō debe imopa.’ Ante apænecā ēñēninque awēnē nānō yewæmōninta pædæ godinque nē aadingā, ‘Bado bitō iinta ænte pōnōmenque ante yewæmōninque, Otenta ganca debe imopa, ante yewæmōe,’ angā cæcampa.”

⁸ “Iñinque nē aaquēnengā mānōmaī ōnonque wīwa cæcā wædinque awēnē tōmengā ingante, Bitō ocai nanguī encabi inte nāmanque ante pōnēwēninque cæbitapa, angampa, ante Itota nē aaquēnengā ingante ante māninque apænecantapa. Ayæ godongāmæ ongōnāni inānite godōmenque apænedinque, Inguipogaque ante quēwēnāni iñōmō nāni caboque nanguī ēñente cæyōnāni botō ñāō iñōmō nē quēwēnāni nāni cabo guiquēnē wīi nanguī ēñente cædānipa,” ante Itota odōmoncæte ante apænecantapa.

⁹ Ayæ, “Mīnitō imīnite ñōwo āmo ēñēedāni. Māningā nē aacā ocai encate cæcā baī mīnitō iñōmō adobaī inguipogaque wīwa cæcæte ante nāni godonte æinta māmiini

īnīnque ocai encate tōingā pōnente cædāni. Inguipoga īnīnque bayedē mānīnta īñōmō edæ dæ bacæīmpa, ante pōnente wædīnque, wadāni beyænque ante godō waa cædāni. Mānōmaī cæmīni īnīnque mīnitō ōmæpomīni inte ōönædē nāni cōwē wantæpiyæ quēwencōnē æite godīnque pōñōmīnite, Oncōnē pōedāni, āmaīnānīpa,” ante Itota apæñecantapa.

¹⁰ Ayæ, “Waoçā māīncoo wædænque pōnī ænīnque ædæmō aacā īnīnque tōmengā wæætē nanguī māīncoo ænīnque adobaī ædæmō aaquīngā īngampa. Wæætē edæ māīncoo wædænque pōnī aaquēnengā incæ babæ cæcā īnīnque tōmengā wæætē nanguī ænīnque cōwē babæ cæquīngā īmaīngampa. ¹¹ Īnīnque māīncooque ante mīni wædoncoo ænīnque mīnitō ædæmō aadāmaī īmīni adīnque mīnitō īmīnite, Wo ēwēnāmāīncoo aacæbīīmpa, ante dicæ pōñōnāni ænguīmīniyaa. ¹² Ayæ wacā mīnitō īmīnite, Botō quī ædæmō aadāni, ante pōnongā ænīmīni inte mīnitō ædæmō aadāmaī īmīni adīnque, Tōmēmīni quī, ante mīnitō īmīnite pōñōnāmaī incædānīmpa,” ante Itota apæñegacāīmpa.

¹³ Ante apæñedinque Itota godōmenque apæñecantapa. “Mēnaa awēnēna īna beyæ waoçā ædō cæte cæquīngāā. Adocanque awēnē īngante pīīnīnque wacā īngante waadebaīngampa. Wæætē adocanque mīñæ godīnque wacā īngante wīī waa abāīngampa. Mīnitō adobaī īmīni inte Wængonguī īngante nē cæmīni īnīnque māīncooque ante ædō cæte cæquīmīnīi,” ante Itota an-gacāīmpa.

¹⁴ Itota apæñecā ēñēnīnque Paditeoidi guīquēnē māīn-cooque ante nē wæwēnāni īnōnāni inte, Quīmæ ānewēē, ante badete togadānīmpa. ¹⁵ Adīnque Itota wæætē tōmēnāni īnānite, “Mīnitō īñæmpa, Mōnitō īmōnite adīnque woadāni, Nē nō cædāni īnānīpa, ante pōnencædānīmpa, ante nē babæ cæmīni īmīnīpa. Incæte Wæn-

gonguī mīnitō mīmōnē mīni entawēnō ante edæ do acampa. Waodāni nāni waa adō ante Wængonguī wæætē, Wentamō pōnī ī awædō, ante pīngampa,” ante Itota apæ necantapa.

Wængonguī Awēnē nānō wææ angainō cōwē ongompa

¹⁶ Änīnque Itota, “Wēēnēñedē iñōmō Wäō nānō ponganca dodāni Mōitee wodi nānō wææ angainō ante ayæ Wængonguī beyæ nē apænedāni nāni angainō ante apænete quēwengadānīmpa. Ñōwo guiquēnē, Wængonguī Awēnē Odeye nempo guīte quēwengæīmpa, ante watapæ apænete impa. Īīne ante ēñēnīnque tōmānāni Awēnē nempo guīcæte ante edæ pæ pagænte cædinque da godō guīdānīpa,” ante apæ necantapa.

¹⁷ Ayæ apænedīnque, “Incæte öönæ tönō inguipo æmæwo edæ dæ nāni baganca edæ Wængonguī nānō wææ angainō iñōmō edæ cōwē mæ ongongæīmpa. Mānīne ante yewæmōnīnque dodāni nāni tænoncagāi iñōmō edæ guiyā pōnī incæ cōwē wadæ cædāmaī ingæīmpa,” ante Itota apæ negacāīmpa.

Nāni pāmænte wædō ante Itota apæ necampa

(Māateo 19,1-12; Mäadoco 10,1-12)

¹⁸ Ayæ godōmenque apænedīnque Itota, “Æcānō nāwā nānōogængā ingante pāmænīnque wacā onquiyængā ingante godō mōna iñōmō tōmengā edæ wīwa towengā do bacampa. Adobāi, tōmengā nānōogængā īningā iñongante wacā mōnīnque edæ do towente bacampa,” ante apæ necantapa.

Tæcæ wodi tönō Datado, ante Itota odōmonte apæ necā

¹⁹ Godōmenque odōmonte apæ necæte ante Itota īīmaī ante apæ negacāīmpa. “Onguīñængā adocanque nē ēacā inte cæncadencoo waëmoncoo wēñadīnque awēnēidi nāni opatawæ ēmoncoo baī yabæque wēñadongāīmpa.

Tömengä tæcæ wodi inongä inte waëme cænguincooque æninque iimö iñö iimö iñö ææmæ cædinque nanguï todinque quëwënongåimpa. ²⁰ Tæcæ wodi yabædemö inö wacä tömengä ëmowo Datado ingante ænte mämö ñö cædäni ñongængantapa. Ìngä iñömö, Pönömi æmoe, Pönömi æmoe, ante në anewënongå inte quëmoncoo tömäo baate wædongäimpa. ²¹ Ayæ tæcæ wodi weca cæninque eyepodäni wæænte õñoncoo adinque tömengä ænte cæncæte ante wæwënongåimpa. Ayæ edæ tömengä nanguï baate ñömænte wæyongä guintaidi incæ pö yædæ yædæ beyadönänimpa. ²² Tömengä në, Pönömi æmoe, Pönömi æmoe, ante anewënongå inte nãñe wængä adinque Wængonguï anquedoidi tömengä önöwoca ingante Abadäo wodi weca ænte mäidäni æicantapa. Ayæ ate tæcæ wodi adobai nãñe wængä adinque tömengä baö ini daga wënanitapa.”

²³ Ante apænedinque Itota tæcæ wodi ingante ante godömenque apænecantapa. “Tömengä önöwoca guidömëmö taadö wææ gote mä mämonte bai iñömö ongöninque nanguï ämogate wæwënongå inte gomö ayongä Abadäo wodi a ongongä acantapa. Datado wodi adobai Abadäo wodi weca a ongongä acantapa. ²⁴ Adinque tæcæ wodi iñömö Abadäo ingante aa pedinque, ‘Mæmpo Abadäo ëñëmi. Botö gonga bæcoyömö guiite nanguï ämogate wæwëmo cæbii. Botö ämogate wædö ante pönö waadete waa cædinque bitö Datado ingante da pönömi pöninque tömengä æpæ ada ipomencacä botö cõñe bamencaboe.’ ²⁵ Añongante Abadäo, ‘Botö wëmi, Datado ìmæcayedë wënæ wënæ ämogate wæwëñongante bitö mäincoo waëmoncooque ænte todinque quëwënömiimpa. Ñöwo diyæ bitö ämogate wæwëñömite Datado ingante wæætë ædæmö cæbo ate wampo pönëninque tömengä ñöwo iñömö watapæ

quëwente tocampa. ²⁶ Ayä godömenque ämo ëñëe. Nänënë i apa anewëë. Botö weca ongongä inte ädö cæte bitö weca goquingää. Wæætë bitö weca ongongä inte botö weca ädö cæte ponguingää. Guiibæ pönï iñömö taadö impa taquii. Edæ dæ ampa, ante Abadäo wodi angampa, angantapa.”

²⁷ “Angä ëñente wædinque tæcæ wodi wæætë, ‘Mæmpo Abadäo ëñëmi. Datado ingante ämi ëñente tömengä botö mæmpo oncönë adodö gocæcäimpa. ²⁸ Mänïñömö botö tönïñadäni önompo æmæmpoque ganca mänim-podäni inänipa. Ìninqe bitö Datado ingante ämi tömënäni weca gote, Wænompadäni, ante wææ angä ëñëninque tömënäni wæætë iñömö nangui pönï ämogate wæwëñömö pönämaï incädänimpa.’ ²⁹ Äñongante Abadäo wæætë, ‘Möitee wodi nänö wææ ante yewæmongainta Wængongui beyä në apänedäni nani yewæmongainta do mänäni inte edæ bitö tönïñadäni iñömö mäninta adinque, Æbänö i, ante do ëñenguënänäni inänipa.’ ³⁰ Ante apäneyongä tæcæ wodi wæætë, ‘Ìñæmpa mæmpo Abadäo ëñëmi. Wacä në wængaingä inte ñäni ömæmonte tömënäni weca gote apænecä ëñëninque botö tönïñadäni tömënäni wënæ wënæ cædinö ante wæwente pönëninque do edæ ñimpo cæbainänipa.’ ³¹ Ante wæyongante, ‘Ìñæmpa Möitee wodi nänö wææ angainö ante Wængongui beyä nani apänegainö ante ëñënëmaï inäni inte tömënäni në wænte ñäni ömæmöninqä apäneyongante cöwë ëñënëmaï imainänipa,’ ante Abadäo wodi angantapa.” Tæcæ wodi ingante ante apänedinque Itota mäninque ante apänegacäimpa.

17

*Wacä oda cæcæcäimpa, ante nani wæquinque cædänipa
(Mäateo 18.6-7; Mäadoco 9.42)*

¹ Ayæ tömengä miñäe në godäni inänite apäened-inque Itota, “Në pönänäni incæ pancadäniya wii ëñente do oda cædänipa. Cöwë mänömaï impa. Incæte, Oda cæcæcäimpa, ante në cæcä iñömö edæ tömengä nanguï nänö caate wæquinque cæcampa. ² Ìninqe edæ, Wëñængä adocanque guiyangä pöni incæ oda cæcæcäimpa, ante në godö cæcæ cædingä iñömö edæ, Wii cæcæcäimpa, ante mönö edæ wææ cæcæimpa. Waodäni nani dacæ godö dacæ godö cæquinca ñænænca æninque në godö cæcæ cæcä önömenca æ wëmencadinque tömengä ingante tæcætibæ wido cædäni ïninqe tömengä edæ, Wënæ wënæ cædämaï inte wæmo beyænque Wængonguï botö imote pänämaï ingampa, ante tömengä waa toquënegä ïmaingampa. ³ Mänömaï ämo ëñëmini inte mïnitö, Oda cæcæcäimpa, ante në cæcä baï cædämaï incæboimpa, ante edæ nämä wææ aedäni,” äninque Itota ïmaï apænecantapa.

“Wacä wënæ wënæ cæcä adinque bitö wæætë tömengä ingante, Cædämaï incæbiimpa, ante wææ æ. Ämi ëñëninque tömengä wënæ wënæ nänö cædinö beyæ guingo imonte wædinque, Wïwa cætabopa, ante apænecä ëñëninque bitö wæætë piyænë cædinque tömengä ingante ñimpo cæbi ee gocæcäimpa. ⁴ Tömengä wæætë adoönæque iñonte önompo æmæmpoque go mempoga mänimpoga bitö ïmite wïwa cædingä inte tömengä guingo imöninque, ‘Bitö ïmite wïwa cætabopa,’ ante adopoga apænecä ëñëninque bitö wæætë tömengä ingante adopoga ñimpo cæbi ee gocæcäimpa,” ante Itota angantapa.

Mönö täi piñäente entawenguinque wede pönëmpa

⁵ Mönö Awënë tömengä nänö në da godöninäni iñömö tömengä ingante äninque,

—Wædænque pönēmōni iñömōnite bitō pönō cæbi æn-
inque mōnitō ædēmō wede pönēmōni bacæmōnimpa.

⁶ Ānāni ēñēninque mōnō Awēnē wæætē,

—Mōotatamō guiyāmō pōnī nānō inganca mīnitō
pōnēnō māninganca wædænque pönēmīnitawo.
Māningancaque pönēmīni incæte mīnitō mōodedawæ
nāni āwæ inte apænedinque, “Awæ ēñēmi. Bitō bæ
wite godō gāwapæ minte pæbāwe,” ante āmīni bai
awæ incæ dobæ edæ ēñente cæcædōnimpa, ante Itota
apænecantapa.

Wacā ingante nē cæcā incæ iīmaī cæquēnengā ingampa

⁷ Ayæ godōmenque apænedinque, “Mīni waocabo
iñōmīnite adobi nē ēabi īmi īninque bitō īmite nē cæcā
ingante edæ æbānō cæbaīmīi. Tōmengā gōnea mangæ
mangæ wodinque ayæ cænīnāni īnānite iīnque aadinque
pō guicā adinque bitō iñōmō edæ, ‘Pō tæ contate cæe,’
ante edæ dicæ āmiyaa. Edæ nē ēacā ingampa diyæ tāno
cænguingāā. ⁸ Wæætē nē ēabi īnōmi inte bitō, ‘Botō beyæ
cænguī ænōninque bitō weocoo topo cædinque pönōmi
æninque botō cænte bebo ate bitō māniñedē ate edæ
cænte becæbiimpa,’ ante cōwē āmaīmīpa. ⁹ Ayæ, Cæe,
ante bitō ānīnō ante tōmengā ēñente cæcā beyænque
bitō, Waa cæbi æmopa, ante dicæ anguīmīi. ¹⁰ Īninque
mōnō Awēnē, Cæedāni, ante nānō angainō ante eye-
pæ pōnī cædinque mīnitō adobaī ante pōnenguēnēmīni
īmīnīpa. ‘Mōnitō nē cæmōnique inte onōmōnique
īnōmōni inte wēnæ wēnæ cæte awædō. Mōnitō tōmengā
nānō ānonque māninque cæte ate tōmengā beyæ ante
dicæ godōmenque nangūī cæmōniyaa,’ ante pōnente
wæquēnēmīni īmīnīpa,” ante Itota tōmengā miñæ nē
godāni īnānite apænegacāimpa.

Itota angā ate diete ganca īnāni waintai baadānīpa

¹¹ Mänii Eedotadëë iñömö gocæte ante godinque Itota Tämadiabæ æmætæ Gadideabæ æmætæ tæcæguedë pöni godinque, ¹² waodäni näni quëwëñömö tæcæ pöñongä në baate wädäni önompo tipæmpoga inäni pö bee ténäni-tapa. Pö gobæ næ gongæninque pömö adinque, ¹³ aa pedänitapa.

—Itota në Awënë inömi inte ëñëmi. Mönitö wädö ante pönö waadete waa cæe, ämönipa.

¹⁴ Äñönänite gomö adinque Itota,

—Minitö guiquënë Wængonguï oncönë godinque, Wængonguï quï, ante në godönäni inänite minitö æmontai mäo odömömïni acädänimpa.

Angä ëñente tömënëni idömæ godinque iñontobæ waintai baagädänimpa. ¹⁵ İninqe adocanque watapæ todinque, Wængonguï bitö ñäö apäite bai inömi inte edæ waa cæbi æmopa, ante yedæ apænedinque adodö pongantapa. ¹⁶ Tömengä iñömö wabæca Tämadiabæ në quëwëningä incæ pö Itota önöwa inö guidömëmæ ñongæninque waa ate pönëninque, Bitö pönö cæbi ate waintai baabopa, ante apæncä. ¹⁷ Eñëninque Itota wæætë angantapa.

—İñæmpa mïni cabo önompo tipæmpoga mänimpomïni inömïni inte edæ wïi tömämïni waintai baaminitawo. İninqe wädäni önompo æmæmpoque go mënaa go mënaa inäni iñömö edæ ædönö gote dæ änänii. ¹⁸ İngä iñömö wabæca quëwëningä incæ adocanque Wængonguï ingante waa pönï apæncæte ante ponte quëwëñongä wädäni guiquënë tömänäni pönämai inänitawo.

¹⁹ Äninqe Itota tömengä ingante,

—Bitö wede pönönö beyænque waintai baadïmi inte ængæ gantite goe, angantapa.

İmai iinqe bayonte Awënë Odeye poncæcäimpa, ante (Mäateo 24.23-28, 36-41)

²⁰ Paditeoidi Itota ingante, Wængongui Awënë æyedënö ponte Awënë Odeye baquingää, ante wæyönänite tömengä wæætë, Ìñæmpa wii waomïni ayömiini Wængongui Awënë Odeye pongä ingampa. ²¹ Ìninqe, “Tömengä ìñömö ponte ongongampa,” ante ayæ wæætë, “Tömengä wayömö gote ongongampa,” ante edæ ædö cæte anguii. Minitö weca në quëwengä incæ Awënë Odeye bayongante waodäni tömengä nempo do quëwënëni apa änewëmiini, ante Paditeoidi inänite angacäimpa.

²² Ayæ tömënäni inänite iinque apänedinque Itota tömengä nänö në ëmiñænäni inänite wæætë apäncantapa.

—Ïncayæ ate minitö, Waocä në ëñagaingä ingante adoönæque incæ ainëmönipa, ante wæcæmiinimpa. Wæmiini incæte adämaï incæmiinimpa. ²³ Wädäni minitö iminite, “Ìñömö ongongä tamëñedäni,” äninque ayæ, “Wayömö ongongä tamëñedäni,” äñönäni minitö acæ godämaï ìedäni. Tömënäni miñæ edæ godämaï imæwedäni. ²⁴ Botö ponguiönæ iinque bayonte botö ìñömö edæ Waobo në ëñagaïmo inte edæ ñäö æmatæ æmatæ näinte bai ëmöninque edæ edonque pönï ponte a ongoncæboimpa. ²⁵ Incæte botö ñöwo guiquënë täno nanguï ämogate wæwencæboimpa. Ayæ ñöwodäni ìñömö botö imote edæ Baa äninque wido cæcædänimpa, ante Itota apäncantapa.

²⁶ “Botö Waobo në ëñagaïmo inte botö ponguiönæ iinque bayedë guiquënë Nöwee wodi Docä näni angaingä nänö quëwëñedë dodäni näni quëwengaï bai adobaï edæ quëwenguinäni inänipa. ²⁷ Docä Nöwee wodi ñænæ wipoboga oncö bai mäñöninque tömengä nänö guiganca tömënäni önonque cænte bete monte quëwengadänimpa. Monguïna, ante ñänonte quëwengadänimpa.

Mäniñedē edæ tōmēnāni nāni capo bedō wænguinque edæ æpæ do angatimpa. ²⁸ Dooto wodi nānō quēwen-gaiñedē dodāni adobaī cænte bete quēwengadānimpa. Nē mǎnāni godongadānimpa. Æinēnāni wæætē godonte ængadānimpa. Minte pæcæimpa, ante cædinque on-concoo mǎnonte quēwengadānimpa. ²⁹ Incæte Dooto wodi Todōmā iñōmō quēwente nānō tao gogaiōnæ iñonte gonga tōnō atopodemō nanguī ocoi bæcomō cōōnæ cæ baī wææninqe māo bæco iñinqe mǎniñōmō quēwēnāni tōmānāni gonte wængadānimpa. ³⁰ Botō Waobo ēñā-gaiimo inte edonque botō a ongōñedē mǎniñō nāni bæco gonte wængai baī adobaī bacæimpa, ante āmo ēñē-maiminipa,” ante Itota angacāimpa.

³¹ Ayæ godōmenque apænedinque, “Mǎniōnæ iñonte mīnitō oncōmanca ongōninque, Botō mǎincoo, ante oncōnē wæi guiidinque ænāmaī inte wodii winōmāewedāni. Ayæ gönea cædinque mǎincoo ante oncōnē ocæ ēmænte æncæ pōnāmaī imāewedāni. ³² Iñæmpa, Dooto nānōogængā wodi æbānō dadi ēmænte adinque edæ gonte wængacāi, ante pōnēmīniyaa. ³³ Inguipogaque cōwē quēwencæboimpa, ante nē pōnengā iñōmō tōmengā iñōmō edæ quēwēnāmaī incæcāimpa. Wæætē edæ inguipoga mōnō guēmante quēwenguimāmo ante nē wædāmaī ingā guiquēnē tōmengā iñōmō edæ cōwē wænāmaī quēwencæcāimpa, ante āmo ēñēmaimīnipa,” ante Itota apænegacāimpa.

³⁴ Ayæ, “Mǎniñedē woyowotæ i iñinqe mēnaa āñō-monque òñōna adocanque ingante bæi ongonte goyōnāni adocanque ingante ēmō cæte godāni a ongoncæcāimpa. ³⁵ Ayæ onquiyæna cænguī ante guēa dicaca dacæ dacæ cæte godō wēñōna adocanque ingante bæi ongonte goyōnāni adocanque ingante ēmō cæte godāni a ongoncæcāimpa.” ³⁶ “Ayæ onguiñæna gönea guēa cæyōna

adocanque ingante bæi ongonthe goyönäni adocanque emö cæte godäni a ongoncæcäimpa.”

³⁷ Ante apæ necä ëñente wædinque tömënäni wæætë,
—Awënë, bitö äno æyömönö incæ mänömaï baquii.

Äñönänite,

—Baö æyömömë wænte öñöñömonte abadæidi wë ongonthe edæ do godongämæ pönäni bai waodäni, Mönitö Awënë pongampa, ante do ëñëninque godongämæ poncædänimpa, ante Itota apænegacäimpa.

18

Në apænte änongå tönö owæmpoingä æbänö cædai, ante

¹ Ayæ tömengä miñæ në godäni cöwë Wængongui ingante apænedinque wæntæte badämaï incædänimpa, ante cædinque Itota inguipoga quëwënäni nani cæinö ante odömonte apænegacäimpa. ² “Wayömö nani quëwëñömö adocanque waodäni nani në apænte änongå inte quëwënongåimpa. Wængongui ingante guiñënämaï ïnogä inte tömengä iñömö, Waodäni æbänö änanii, ante wädämaï ïnogäimpa. ³ Adoyömö tömënäni quëwëñömö onquiyängä adocanque owæmpoingä inte në wædongä inte quëwënongåimpa. Tömengä guiquënë mäningä në apænte adongä weca wæætë wæætë pöninque, Botö imote adocanque në piingä iñongante bitö ämi ëñente wæætë nö cæcæcäimpa. ⁴ Ante ancaa pöninque änä ëñente wædinque në apænte änongå iñömö edæ cöwë Baa Baa angä. Incæte ayæ ate nämäneque tedinque tömengä, ‘Onquiyängä iñömö ancaa angä awædö, äninque, Wængongui ingante guiñënämaï imo inte botö, Waodäni æbänö änanii, ante wädämaï imo incæte, ⁵ mäningä owæmpoingä pö pö cæcä wædinque botö, Ancaa ponte angä wæcæ wæ, ante wæætë tömengä ingante waa cæcæboimpa. Tömengä ingante në piingä ingante botö,

Nö cæe, ante wææ ämo wæcæcäimpa.’ Äninqe nê Baa äningä incæte owæmpoingä beyæ do waa cæcampa. Mäninqe ante odömömopa.”

⁶ Ante odömönte apænedinqe mönö Awënë iñömö godömenque apænecantapa. “Nê apænte angä iñömö wiwa cæcä incæte, Tömengä æbänö apænecää, ante mīnitö ëñente pönëmæwedäni. ⁷ Wængonguī nänö nê apænte ængaīmīni inte mīnitö itädë woyowotæ wæætë wæætë aa pe aa pe cæyömīni Wængonguī edæ ædö cæte Baa anguingää. Wææ ämi ate nö cæcædän-impä, ante äñöminite tömengä iñömö edæ, İncayæ ate cæcæboimpä, ante ædö cæte anguingää. ⁸ Wæætë quingæ edæ do cæcæcäimpa. Nê pūinte cædinäni iñönänite Wængonguī wææ angä ate tömënäni mīnitö imīnite wæætë nö cæcædänimpä, ante ämo ëñëmaīmīnipä. Incæte Wao Wëmo ëñagaïmo inte botö ponte ayömo wede pönënäni wabänö inguipoga mä ongönäni aquimoo, ante wæbopa,” ante Itota angacäimpa.

Paditeo tönö awënë beyæ nê ænongä æbänö cæda, ante

⁹ Ayæ pancadäniya, Wadäni önönänique iñönäni mönonque nö cæmö imompä, ante pönëwëninque wadäni inänite pūinte adänipä. Mänömaïnö ante nê änewënäni inänite Itota, Wængonguī ingante æbänö apænequīi, ante ëñencædänimpä, ante imæca quëwëna nänä apæneinö ante odömöninque apænecantapa. ¹⁰ “Woda mënaa Paditeo tönö odömäno awënë beyæ nê æwengä iñömö Wængonguī ingante apænecæte ante Wængonguī oncö ñænæncö yabæcönë æi guidatapa. ¹¹ Paditeo iñömö adiyæ gongæninque nämä incæ apænedinqe, ‘Wængonguī ëñëmi. Wadäni bai wīi imopa. Botö iñömö godömenque waëmö imopa, ante todinqe botö mänömaï beyæ bitö imite waa ate apænebopa, änewengampa. Edæ wadäni guiquënë

wacä qui ö ännänipa. Wädäni inänite wiwa cädänipa. Tömännäni nänöögängä inämaï inongante godö guëa mönnänipa. Botö inñömö mäninäni bai inämaï inömo inte botö mäninñömö ongongä odömäno awënë beyæ në äwengä bai wii imopa, ante adinque botö Wængongui bitö imite waa ate pönëninge apænebopa. ¹² Botö inñömö, meönaa go meönaa inñonte, meönaa go meönaa inñonte bitö imite apænecaete ante cännämaï quëwëmopa. Ayæ botö änincoo tömancoo ate adinque botö önompo tipæmpoga mänimpocoo mä ongönnoncoo adocooque äninque, Wængongui qui, ante cöwë pædæ pönömo ae, ante apænewengampa.”

¹³ “Odömäno awënë beyæ në änongä guiquënë guingo imöninge nämä tæi tæi yatawëninge, ‘Wængongui ëñëmi, botö në wiwa cæbo adinque bitö waadete pönö pïinämaï incæbiimpa, ämopa,’ angä. Mäninque angampa. ¹⁴ Mänömainö ante odömoncaete ante apænedinque Itota, Nöwo ämo ëñëedäni, angantapa. Inngä awënë beyæ në äwengä mänömaï äñongante Wængongui do, Botö ayömo bitö nö cæbi babipa, ante godö badongä ate tömengä edæ nö pönëningä inte tömengä oncönë go-campa. Wæatë Paditeo, Nämänque waëmö imopa, ante në änewëningä ingante Wængongui, Nö cæbi bacæbi-impä, ante godö badönämaï incæcäimpa, ante ämo ëñë-mäimänipa. Edæ, Nämänque waa cæbo imopa, ante në ængö cæcä guiquënë edæ wæantodonte bai inte wæcæcäimpa. Wæatë, Nämänque wënæ wënæ cæbo imopa, ante në apæneca guiquënë edæ ængö caete bai inte tocæcäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

*Wëñännäni inänite gampo cæcadinque Itota waa apæneca
(Mäateo 19.13-15; Mäadoco 10.13-16)*

¹⁵ Ayæ ate wadäni, Wëñænäni inänite Itota pönö gampo cæcadinque waa apænegacäimpa, ante cædinque tömengä weca guiyänäni inänite ænte pö ænte pö cædäni adinque tömengä miñæ në godäni guiquënë, Ænte pönämaï iedäni, ante Baa änäni. ¹⁶ Adinque Itota wæætë wëñænäni inänite aa pecä pöñönäni tömengä miñæ në godäni inänite apænegantapa.

—Wëñænäni inänite botö weca ee amïni poncædänimpa. Ìñæmpa mäninäni näni pönënö baï adobaï pönënäni inte edæ Wængonguï Awënë Odeye nempo do quëwënäni inänipa. Ìninqe mïnitö iñömö wëñænäni inänite Baa änämaï iedäni. ¹⁷ Edæ näwangä apænebo ëñeedäni. Wëñængä do pönengä inte Ao angä ingä baï Wængonguï Awënë Odeye ingante do pönëninque në Ao änäni iñömö tömënanique tömengä nempo guidinque quëwënänipa. Wadäni guiquënë Wængonguï Awënë Odeye ingante Baa ante pönënämaï inäni guiquënë tömënanäni ædö cæte tömengä nempo guidinque quëwen-guïnänii, ante Itota apænegacäimpa.

*Mäincoo nangui ëacä inte Itota weca ponte apænegampa
(Mäateo 19.16-30; Mäadoco 10.17-31)*

¹⁸ Mäniñedë Itota ingante wacä awënë angantapa.

—Awënë në waa Odömömi apænebi ëñëmoe. Botö æbänö cædinque wänämaï wantæpiyæ quëwëmaïmoo.

¹⁹ Äñongante Itota tömengä ingante,

—Wængonguï adocanque në waa cæcä iñongante bitö botö imote, Në waa cæbi imipa, ämii. ²⁰ Äninqe Itota godömenque apænegantapa. Ìmaï cædäni, ante Wængonguï nänö wææ angainö ante bitö tömëmi edæ do ëñëmipa. “Bitö nänöogængä inämaï iñongante bitö godö guëa mönämaï ie. Wacä ingante godö wänönämaï ie. Wacä qui adinque awëmö änämaï ie. Wacä wënæ wënæ

cæcä atabopa, ante godö babæ wapiticæ änämaï ie. Wæmpocä ingante wäänä inante waa adinque tömöna inate godö waadete cæe,” ante wææ yewæmongacäimpa, ante bitö edæ do ëñemipa, angantapa.

²¹ Ante apænecä ëñëninque mäningä awënë wæætë,
—Botö mäninö bitö änö bai tömänö ante ëñente cæd-
inque pægaboï ae.

²² Ante apænecä ëñëninque Itota wæætë,
—Adodeque ayæ ëñente cæquënëmi imipa, ante ämo
ëñëe. Öönädë bitö waëmoncoo ænguinque edæ imæca
bitö mänincoo tömancoo godonte æninque bitö æninta
wæætë ömæpodäni inte wædäni inänite tömanta godömi
æncædänimpa. Ayæ edæ botö imote tee empote pöe.

²³ Angä ëñente wædinque tömengä mäincoo nanguï
ëadongä inte mänincoo beyænque ante pönëninque män-
ingä awënë iñömö wæwente bacantapa. ²⁴ Ininque Itota
tömengä ingante gomö adinque,

—Wængonguï Awënë Odeye nempo guite quëwencæte
ante cædinque waodäni ömæpodäni inte botö miñæ
pönänipa. Mäincoo nanguï ëacä guiquënë æbänö cæte
ömæpocä inte botö miñæ ponte guite quëwenguingää,
angantapa. ²⁵ Cämeyo iñömö guiyangä ingampa diyæ
daagö guiyampite pædæ tacää. Ininque cämeyo pædæ
tadämaï ingä bai në ëacä iñömö adobaï ingampa. Tö-
mengä nämä ayongä ñænængä inongä inte edæ æbänö
cæte Wængonguï Awënë Odeye nempo do wäänë guite
quëwenguingää.

²⁶ Mänömainö ante Itota apænecä ëñëninque në
ëñënanï wæætë,

—Iñæmpa mänömaï i ininque æcänö wäänë guite
quëwenguingää.

²⁷ Ante wæyönänite,

—Waomini mini, Ædö cæte cæquïi, ante mini wædö
incæ Wængonguï iñömö do cæcampa, ante Itota apænecä.

²⁸ Ēñente wædinque Pegodo,

—Awënë ēñēmi. Mōnitō ēadincoo owæ caate bitō miñæ tee empo pōmōni abipa.

²⁹ Āñongante Itota tōmēnāni inānite wæætē,

—Mīnitō nāwangā oncodo tao godinque mīnitō nānōogængā ingante mīnitō tōniñadāni inānite wæmpoda inate wēñænāni inānite emō cæte botō miñæ pōmīnitapa. Īninque ĩmaī ante nāwangā āmopa. Æcānō Wængonguī Awënë Odeye beyænque botō miñæ mānōmaī pōna ĩñōmō, ³⁰ tōmengā ĩñōmō inguipoga quēwēninque nānō emō cædincoo adopocoo æninque ayæ wæætē godōmenque nangui æncæcāimpa. Ayæ ĩncayæ ate öönædē godinque edæ tōmengā cōwē wantæpiyæ wænāmaī quēwencæcāimpa, ante āmo ēñēmaīmīnīpa, angacāimpa.

*Itota, Wæncæboimpa, ante wæætē adodō ante apæñecā
(Māateo 20.17-19; Māadoco 10.32-34)*

³¹ Āninque tōmengā miñæ, Dote, ante nāni gocabo inānite Itota nānēnē ænte māocā goyōnāni ĩmaī ante apæñecantapa. “Ñowo ĩñōmō mōnō edæ Eedotadēē ĩñōmō æicæimpa. Wængonguī beyæ nē apænegaināni ĩmainō ante yewæmōninque, Nē Waocā ĩncayæ ate ēñate pæcā adinque tōmengā ingante æbānō cæquīnāni, ante yewæmongadānimpa. Ñowo mōnō Eedotadēē ĩñōmō æi pō gongæmō ate edæ māninō dodāni nāni angainō baī edæ do ĩnque bacæimpa. ³² Botō edæ mānimodō ēñagaimō ĩñōmote oodeoidi botō ĩmote ö æninque wadāni inānite pædæ māo godōnāni ö æninque tōmēnāni wæætē tawīmæ botonga towæ tånongadinque botō ĩmote badete todinque pīninque wīwa anguīnāni inānīpa. ³³ Ayæ æmontaimenca tæi tæi pānāni āmogate wæyōmote botō ĩmote godōmenque wænōnāni wæncæboimpa. Wæætē mēōnaa go adoñæque ĩñonte edæ botō do wænīmo inte

edæ ñāni ömæmonte wæætë quëwencæboimpa,” angantapa.

³⁴ Tömengä miñæ në godāni iñömö mäninö, Tömengä æbänö bate wæquingää, ante adodeque incæ edæ ëñëñāmaï ingadānimpa. Tömengä nänö apænedö edæ wë wodonte bai iñonte tömënāni önömoncaque ëñëñinque, Æbänö ante apænecää, ante wii edonque ëñëñānitapa.

*Itota angä ate babetamongä iningä incæ do waa acampa
(Mäateo 20.29-34; Mäadoco 10.46-52)*

³⁵ Itota mäninö godinque Eedicoo iñömö obo pöñongä onguiñængä babetamö inte në wædongä inte taadö wedeca, Pönömi æmoe, ante ä necönongäimpa. ³⁶ Nanguï ināni cægönāni ëñëñinque babetamongä iñömö, Quinante cægönānii, ante wæyongante, ³⁷ Itota Näatadeta quëwëningä inte edæ ñöwo wodo tebæ gocampa, ante apænedāni. ³⁸ Æñëñinque tömengä iñömö aa pedinque,

—Itota ëñëmi. Bitö Awënë Dabii wodi päïmi inömi inte botö wædö ante edæ ñöwo waadete pönö waa cæ.

³⁹ Äñongante täno godāni wæætë tömengä ingante, Apocänë inguënë änewëë, ante wææ äñönāni tömengä godömenque nanguï äninque,

—Awënë Dabii päïmi inömi inte edæ botö wædö ante pönö waadete waa cæ, ante wæcä.

⁴⁰ Wædinque Itota næ gongäñinque, Tömengä ingante ænte mämömini pongäedāni. Angä obo ænte mämönāni pöñongante Itota,

⁴¹ —Æbänö ante ämii. Bitö beyä quinö cæquimoo.

Äñongante,

—Awënë, wëënë botö ëmongai bai cæbi acæboimpa.

⁴² Angä ëñëñinque Itota wæætë,

—Wëënë bitö ëmongai bai abäwe. Edæ wede pönëmi inte edæ waa bamömipa.

⁴³ Ante nänö äñedē nē babetamöningä do waa bamön-
 inque Itota miñäë godinque Wængongui ingante, Bitö
 ñäö apäite bai emömi inte edæ waa cæbi æmopa, ante
 togacäimpa. Mänömaï cæcä adinque tömänäni adobaï
 Wængongui ingante waa adinque, Bitö ñäö bai emömi
 inte waa cæbipa, ante togadänimpa.

19

Itota tönö Taqueo

¹ Itota mänii Eedicoo pöningue tæcæ wodo tebæ
 gocä ingantapa. ² Mäniñömö adocanque Taqueo näni
 änongå iñömö tömengä odömäno awënë beyæ nē änäni
 awënë inongä inte nanguï mäincoo ëadongä inongäimpa.
³ Tömengä ñowo, Itota æcänö ingää, ante acæte ante
 ponte ayongä wadäni nanguï inäni wææ ongönäni ad-
 inque, Botö ocäa pönï inömo inte edæ Itota ingante ædö
 cæte aquimoo, ante wæcantapa. ⁴ Adämaï inte wæy-
 ongante wadäni, Itota iinö gämænö pö wodo tebæ go-
 quingä, ante tededäni ëñëningue tömengä Itota ingante
 acæte ante pogodo täno gote awäa ticämodöwäa näni
 äwäa daëwa æi næ gongænte a ongongantapa. ⁵ Itota
 obo pöningue æmö ayongä Taqueo a ongongä adinque
 tömengä ingante,

—Taqueo, quingæ wææe. Ñowoönæ edæ pö bitö on-
 cönë ëñaquënëmo imopa.

⁶ Angä ëñëningue Taqueo quingæ wææ ti wææn-
 inque, Ao, botö oncönë waa poncæbiimpa, ante watapæ
 todinque edæ tömengä oncönë mämongä pongacäimpa.
⁷ Itota mänömaï cæcä adinque wadäni, Æ nē wiwa cæcä
 weca Itota quimæ ëñacæ gocäa, ante tömänäni piinte
 tedegadänimpa. ⁸ Taqueo iñömö edæ tömënäni ayönäni
 ængæ gantite adiyæ ongöninque mönö Awënë ingante,

—Awënë ēñēmi. Botō mǎincoo tæcæguedenco pǎ cædinque ömæpodāni inte wæwēnāni inānite ñowo godōmo ænāni ae. Ayæ botō wacā qui ante babæ ān-inque ö æmo wæcā ĩninqe wēēñēñedē botō ö ænincoo adopocoo baī incæ godōmenque mempoga go mempoga godōmo æncæcāimpa.

⁹ Ante apæñecā ēñēninque Itota wadāni inānite apænedinque,

—Taqueo adobaī Abadäo wodi pæingā ĩñongante botō nē æmo ĩnōmo inte tōmengā oncōnē nāni owocabo quēwencædānimpā, ante ñōwoönæ pontabopa. ¹⁰ Botō Waobo ēñagāimo ĩñömō æmo beyænque quēwencædānimpā, ante cædinque wē womonte baī ĩnāni inānite diqui diqui mincæ pontabopa, ante Itota apænegacāimpa.

Minata nāni godonte æinta ante odōmongampa

(Māateo 25.14-30)

¹¹ Mānōmaī apæñecā ēñēnāni inte tōmēnāni, Itota Eedotadēē obo pongampa, ante adinque, Wængonguī Awënë Odeye nempo mōnō oo pōñi quēwenguinque impā, ante pōnente edæ oda cædānitapa. ĩninqe Itota, Wængonguī Awënë æbānō cæquingāā, ante ēñencædānimpā, ante ĩmæca quēwēnāni nāni cæĭnō ante odōmōninque apæñecantapa.

¹² ĩmaĭnō ante apæñecantapa. “Wacā adocanque awënë odeye pæingā ĩnongā inte, Botō gobæ wabæca gote ĩmæca pancabaa awënë odeye bate pōmoedāni.

¹³ Āninqe tōmengā ingante nē cædāni diete ganca ĩnāni inānite āñete pōnāni ate tōmengā oodo minata nāni āinta wantæpiyæ cæte nāni æinta incæ æninqe adocanque ingante adotaque pædæ wacā ingante adotaque pædæ godōninque tōmānāni inānite godongā adopota adopota ænānipa. ‘Minitō māninta æninqe godonte æī godonte æī cædinque, Yebængæimpā, ante botō gote pompoga

cædäni.’ ¹⁴ Ante wadæ gocä adinque tömengä nempo quëwënäni guiquënë tömengä ingante piinte cædinque pancadäniya inänite äninque, Minitö tömengä miñä godinque awënëidi inänite gode äninque, Mäningä iñömö wii mönitö awënë odeye bacæcäimpa, ante wææ ämïni ëñencædänimpa, ante da godönäni godänitapa,” ante apænedinque Itota ayæ godömenque apænecantapa.

¹⁵ “Incæte awënëidi do änäni ate awënë odeye badinque tömengä ömæ pongantapa. Pöninque tömengä, Botö beyæ në cædäni iñömö godonte æi godonte æi cædinque æbänö godömenque nanguï edæ ænte mänänii, ante acæte ante cædinque, Botö oodo minata në äninäni inänite äñete pödäni, angä. ¹⁶ Äñete pönäni ate tömengä weca täno pöningä iñömö, ‘Awënë ëñëmi. Bitö oodo minata adotaque incæ önompo tipæmpoga mänimpota edæ ñöwo yebænte bapa.’ ¹⁷ Ante apænecä ëñëninque tömengä ingante, ‘Botö imote në cæbi imi waa cæbi æmopa. Wædænque incæ änimï inte bitö ædæmö aate cæbipa, ante adinque botö önompo tipæmpoga näni quëwëñömö quëwënäni iñönänite bitö nempo pönömo äninque në ämi inte aabi æmoe.’ ¹⁸ Ante tömënäni awënë angä ate ayængä pöninque, ‘Awënë ëñëmi. Bitö oodo minata adotaque incæ önompo æmæmpoque mänimpota ñöwo yebænte bapa.’ ¹⁹ Ante apænecä ëñëninque tömengä ingante adobaï apænedinque, ‘Önompo æmæmpoque näni quëwëñömö quëwënäni iñönänite botö bitö nempo godömo ænte aabi æmoe,’ angantapa,” ante Itota apænecantapa.

²⁰ Ayæ godömenque apænedinque Itota, “Awënë angä ate tömengä guiquënë pöninque, ‘Awënë ëñëmi, tömëmi minata æe. Botö weocodë ædæmö wïni caadinque wææ aate mantabopa. ²¹ Äninque, Bitö wii bitö ñönöni incæ wacä ñönöni incæ ö ænte mämi awädö. Ayæ wii bitö

mīmi pæ incæ wacā mingā pædi incæ tā pebi imipa, ante pönente wædinque cætabopa. Bitö tæëmö inömi imipa, ante guñente wædinque botö oodo minata botö æninta wīni caapote weocodē ædæmō wææ aabo ae.’

²² Åñongante tömengä awënë iñömö, ‘Íñæmpa bitö nē wiwa cæbi imi nāmā bitö tededö beyænque bitö imite apænte ancæboimpa. Botö tæëmö imo inte wīi botö ñönöni incæ wacā ñönöni incæ ö æmopa. Wīi botö mīmo pædi incæ wacā mingā pædi incæ edæ do tā pebo imopa. Mänömaī impa, ante bitö dicæ ëñënāmaī imitawogaa. ²³ Do ëñënīmi inte bitö ëñente edæ cæquënēmi imitapa töö. Botö oodo minata godonte æinta æninque edæ nē godonte ænāni weca baanco weca quinante wīi guidonte æmitawo. Mänömaī cæbi baī botö ocæ ëmænte pöninque edæ botö quī do æninque wadāni nāni guidöninta tönö edæ do æncædömoimpa töö, angampa.”

²⁴ “Äninque godongämæ ongönāni inänite awënë apænecantapa. ‘Minitö ñöwo iingā minata nänö nææninta ö æninque edæ minata önompo tipæmpoga nē næængä ingante pædæ godömini æncæcäimpa.’ ²⁵ Ängä ëñëninque tömënāni, ‘Awënë iñæmpa, iingä diete ganca minata do mangä apa ämii.’ ²⁶ Ante wæyönāni awënë wæætë, ‘Íñæmpa nē ëadāni inänite tömānāni inänite godömenque godonte ingæimpa. Wæætë edæ ëadāmaī inte ömæpocā ingä guiquënë tömengä nänö ëadincoo wædænque pönī i incæte edæ ö ænte dæ ba wæcæcäimpa. Ante apænebo ëñëmaīminipa. ²⁷ Ayæ botö imote nē piināni guiquënë botö imotedö ante apænedinque, Bitö wīi mönitö awënë odeye bacæcäimpa, ante nē Baa änāni guiquënë, tömënāni inänite botö weca ænte pöninque botö ayömo wänömini wæncædänimpa, ämopa,’ awënë angantapa. Mäninque ante odömonte apænebopa,” ante Itota apænecäcäimpa.

*Eedotadëë iñömö Itota pongampa**(Mäateo 21.1-11; Mäadoco 11.1-11; Wäö 12.12-19)*

²⁸ Mäninganca apænedinque Itota Eedotadëë æicæte ante täno gocantapa. ²⁹ Godinque Odibowænquidi nãni anquidi ontacamö goinö Betapaguee nãni quëwëñömö obo pöninque Betãnia ganca pöninque Itota tömengä miñæ në goda mënaa inate da godöninque, ³⁰ iïmai angantapa.

—Mänii nãni quëwëñömö ongö amina. Tömëñömö go guiite ayömiina bodo wë picængä incæ waocä ingante mongænãmai iningä inte ñãni ñæingä a ongongä acæminaimpa. Adinque ñi cæyænte ænte pöeda. ³¹ Ayæ wacä minatö iminate, Quinante ñi cæyæmiinaa, ante wææ angä ininque minatö wæætë, Mönö Awënë nãnö ænguënënö ante æmönapa, ante apæneeda, angantapa.

³² Tömengä nãnö në da godöna wadæ gote ayöna Itota nãnö äni bai bodo wë a ongö. ³³ Adinque ñi cæyæñöna bodo wë në ëadãni tömëna inate,

—Bodo wë quimæ ñi cæyæwëmiinaa.

³⁴ Wææ äñönãnite tömëna wæætë,

—Mönö Awënë nãnö ænguënënö ante æmönapa.

³⁵ Ante äna ëñëninque Ao änäni ininque awæ ñã cæyæñömö ñi cæyænte bodo ingante töi töi ænte pönatapa. Ayæ ænte pöninque tömëna weocoo yabæcooque æidãmæ wo cæyabædinque äna ate Itota wænömënaeca inö æi tæ contate gocantapa. ³⁶ Bodoga æi tæ contate taadonque goyongä tömengä nãnö goquino ante waodãni weocoo wæænö bee podöwadãnitapa.

³⁷ Odibowænquidi wæænömëmö iñömö pönömenque pöñongante tömengä miñæ në godãni godongãmæ nãni poncabo tömãnãni iñontobæ nangui todinque ogæ tededãnitapa. Itota bamönengæ nangui cæcä atamönipa, ante nãni adinö ante pönëninque Wængongui ingante waa ate apænedãnitapa.

³⁸ —Möni quëwenguinque impa, ante, Badogaa, ante tomönipa. Awënë Wængongui ëmöwo beyænque pömi ïninque bitö toquinque edæ Wængongui bitö ïmite waa cæcæcäimpa. Öönädë në quëwengä pönö piyænë cæcänö anguënë. Æibæ pönï quëwëongä ïñömö ñäö bai ëmongänö anguënë. ³⁹ Ante nanguï ïnäni godongämæ godinque ämotamini ante bai äñönäni pancadäniya Padi-teoidi ïñönäni inte Itota ingante,

—Në Odömömi ëñëmi. Bitö miñæ në godäni ïnänite wææ ämi apocænë ïnänie.

⁴⁰ Äñönänite tömengä wæætë,

—Minitö ïminite näwangä ämopa. Waodäni pæ wëenedäni ïninque dicacoo incæ botö ïmote waa ate bai edæ yedæ ämaïnäni, ante Itota apænegacäimpa.

⁴¹ Ayæ pönömenque pöninque Eedotadë gomö adinque Itota mäniñömö quëwënäni ïnänite ante pönëninque Ca ca wædinque, ⁴² iïmaï angantapa. “Minitö ïñömö edæ ñöwoönæ mini gänë pönenguinque botö ïmote edonque pönï adinque Ao ämini bai waa incädönimpa. Incæte minitö, Æbänö cæte gänë pönenguimöö, ante edæ wë wodonte bai ï ïninque minitö adämaï ïminipa.

⁴³ ïncayæ ate minitö ïminite në piinäni incæ minitö wææ cæinca gäänë pönö tee mongate godämæ wææ ongönäni adinque minitö edæ ædö cæte tao wodii winonguimïni.

⁴⁴ Botö minitö weca pömo incæte minitö awincaque adinque, Wængongui ñöwoönæ ponte æncæcäimpa, ante dicæ aminiyaa. Mänömaï beyænque në piinäni ïñömö minitö ïminite bæ tadäni tæ go wææñöminite wænönäni wæncæminimpa. Ayæ wëñænäni wææ cæte ïñömö quëwëñönänite tömënäni ïnänite edæ wænönäni wæncädänimpa. Dica mini mænongainca incæ bæ tadäni ate dica adocaque incæ wænömënæca ïnö ongönämaï ingäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

*Wængonguī oncö tæiyæ waëmö bacæimpa, ante cæcampa
(Mäateo 21.12-17; Mäadoco 11.15-19; Wäö 2.13-22)*

⁴⁵ Ayæ Wængonguī oncö ñænæncönë yabæcönë go guidique Itota mäniñömö në godonte æncæte ante në mänäni inänite da tadongä tao goyönänite, ⁴⁶ Ayæ tömënäni inänite angantapa.

—Wængonguī beyæ iimainö ante yewæmongatimpa. “Wadäni botö oncönë pö guidique botö imote apænecädänimpa,” ante Wængonguī angä incæte minitö wënæ wënæ cæmīni beyænque Wængonguī oncö incæ në awëmö ö ænäni näni womöincönë bai wentamö bapa töö.

⁴⁷ Ayæ iimö iñö iimö iñö Wængonguī oncö ñænæncönë yabæcönë go guidique Itota odömönte apænecä ëñänitapa. Mäniñömö, Wængonguī quī, ante në godönäni ñænænäni tönö në odömönäni tönö tömënäni awënëidi guiquënë, Itota ingante wænönte wido cæcæimpa, ante ancaa cæyönäni, ⁴⁸ wadäni tömänäni, Tömengä æbänö odömongää, ante ëñë cönäni adingue awënëidi wæætë, Tömengä ingante mönö ædö cæte wido cæquī, ante wædique ñimpo cægadänimpa.

20

*Awënë imipa, ante æcänö änai, ante Itota ingante änänipa
(Mäateo 21.23-27; Mäadoco 11.27-33)*

¹ Iincayæ ate Itota Wængonguī oncö ñænæncönë yabæcönë go guite wadäni inänite odömönte apænedingue Wængonguī Awënë ingantedö ante watapæ apænecä ëñänitapa. Apænecä ëñëñönäni, Wængonguī quī, ante në godönäni ñænænäni tönö në odömönäni iñömö në aadäni näni Picæncabo tönö tömengä weca ponte änänitapa. ² Ponte apænedingue,

—Æcänö në angä inte bitö imite angä cæbii. Bitö imite æcänö, Në ämi babipa, äna ëñëninque cæbii.

³ Ante äññönänite Itota,

—Botö wæætë mīnitö imīnite ämo ëñente apænemīni ëñëmoedäni. ⁴ Wäö wodi iññömö quīnante æpænë guidongantawo, ante pönemīni. Öönædë në owocä angä ëñente cæcantawoo. Waodänique änäni ëñente cæcantawoo. Æbänö ante pönemīnii. Mīnitö wæætë apænemīni ëñëmoedäni.

⁵ Äñngä tömënäni iññömö nāni caboque tededinque, “Iñæmpa mönö, Wængonguī öönædë inö angä Wäö ëñente cæcampa, ämö bai Itota wæætë, ‘Quīnante tömengä ingante pönënämaī imīnii,’ ante mönö imonte pīncædongäimpa. ⁶ Ayæ wæætë, Waodänique änäni ëñente cægacäimpa, ämo bai godongämæ ongönäni iññömö, Wængonguī beyæ në apænecä Wäö wodi ingacäimpa, ante në pönënäni inte tömänäni mönö imonte dicaca tacadäni wæncædömöimpa.”

⁷ Ante pönente wædinque tömënäni wæætë Itota ingante, Wa. Æcämë angä ëñëninque Wäö wodi cægacäi, ante ëñënämaī imönipa, änäni. ⁸ Wædinque Itota wæætë,

—Botö adobai, Æcänö në angä inte pönö äna ëñëninque botö mänömaī cæboo, ante mīnitö imīnite apænedämaī incæboimpa, angacäimpa.

*Në aadäni inguënänäni incæ wiwa cædänipa, ante
(Mäateo 21.33-44; Mäadoco 12.1-11)*

⁹ Ayæ godongämæ ongönäni inänite Itota, Wængonguī Awënë æbänö cæcää, ante ëñencædänimpa, ante imæca quëwënäni nāni cæinö ante odömöninque iīmaī apænecantapa. “Onguīñängä adocanque yowementacodë minte pæyonte wadäni ömæ wite aate në tä pedäni inänite, Botö yowementacodë incæ ömæ wite aedäni. Aayöminite botö, Mīnitö quī, ante pancamonga pönömo

æncæminimpa, angä Ao änäni ate në äacä iñömö edæ wantæpiyæ wabæca quëwencæ gocantapa. ¹⁰ Yowedepo iinque bayedë në cæcä ingante në äacä iñömö, Bitö yowementacodë në aadäni weca godinque pancamonga ämi äëninque botö weca wæætë mämömi ämoe, angä. Gote pongä adinque yowementacodë në aadäni guiquënë në æncæ pöningä ingante bæi ongonte tæi tæi päninque da tadönäni ömæpocä inte gocantapa. ¹¹ Ayæ wæætë në äacä iñömö wacä tömengä ingante në cæcä ingante angä gote pongä adinque yowementacodë në aadäni adobaï tæi tæi pänäni wæyongante, Guingo imonte wæcæcäimpa, ante godö wîwa cædäni wæyongante da tadönäni ömæpocä inte gocampa. ¹² Ayæ mënaa ïnate da godongä ömæpoda pöna adinque në äacä iñömö wacä në cæcä ingante angä gote pöñongante tömënäni godö mä yete wido cædänitapa,” ante odömöninque Itota godömenque apænecantapa.

¹³ “Mänömaï cædänipa, ante ëñente wædinque yowementacodë në äacä iñömö, ‘Botö iñömö æbänö cæquënëmo imoo, ante wædinque, Botö edæ iïmaï cæcæboimpa. Botö wengä onguïñængä botö në waadecä iñongante da godömo gocæcäimpa. Tömëmo wengä da godömo gocä adinque tömënäni wabänö guïñente wædinque ee abainänipa,’ ante pönëninque da godongä. ¹⁴ Gote dicæ pongä adinque yowementacodë në aadäni guiquënë, ‘Tömengä ingampa. Wæmpocä mäincoo ïni edæ iingä iñömö në ænguingä ingampa cæmöö. Mönö edæ mäo wænömö wængä ate edæ mönö qui babaimpa.’ ¹⁵ Änewëninque tömënäni tömengä ingante wææ cæte iñömö yabæque wido cædinque godömenque wænönäni wængantapa.”

Ante Itota, Mäninque ante apænëbopa, ante tömënäni ïnänite angantapa. “Mänömaï cædäni adinque yowe-

mentacadē nē ēacā iñömō tōmēnāni inānite æbānō cæquiringā, ante pōnēmīni. ¹⁶ Tōmengā edæ do pōn-
inque nē aaquēnēnāni inānite godō wænōninque wadāni
inānite wæætē yowementacadē godongā æninque nē
aadāni bacædānimpa.”

Itota mǎnōmaī angā ēñente wædinque godongāmæ
ongōnāni iñömō,

—Mǎnōmaī cædāmaī inguēnē ānewēē, ante wædāni-
tapa.

¹⁷ Īninque Itota tōmēnāni inānite gomō adinque,

—Īñæmpa ēñēnāmaī cæmīni iñōmīnite Wængonguī
pānāmaī inguingā, ante pōnēmīnitawo. Īninque mīnitō,
Īīmaī ante quīnante yewæmongatimpa, ante pōnēmīni.

“Dica ænte adinque, Wēnæ wēnæ inca, ante nē mænōnāni
nāni wido cædinca incæ

gomonga wæmonca inca ĩninque tāno nāni ññōninca
bæbængapa do bacapa,”

ante yewæmongadānimpa. ¹⁸ Botō iñömō māniī dica wæ-
monca bai ĩnōmo inte āmo ēñēninque nē wæcā iñömō tō-
mengā iñömō māninca tæ go wæænīnque tobænte wæte
bai botō önōwa gāānē ædæ wææncæcāimpa. Wæætē
æcānō ingante Wængonguī piīnte mānincaca tacacā ĩnaa
tōmengā guiquēnē quiēmē bai yaintai bai goquiringānō
anguēnē, ante pōnēmīniyaa, ante Itota apænegacāimpa.

¹⁹ Ante nē aaquēnēnāni nāni cæinō ante odōmōninque
Itota apæncā ēñente wædinque nē odōmōnāni tōnō,
Wængonguī quī, ante nē godōnāni ñænænāni iñömō,
Īñæmpa mōnō ĩmonte piīnte angā awædō, ante pōnēnāni-
tapa. Īninque tōmēnāni, Mōnō ñōwo pōni tōmengā in-
gante bæi ongongæimpa, ante cædānitapa. Incæte tæcæ
bæi ongoncæ cædinque, Wadāni piīnāni wæcæ wæ, ante
wædinque ee adānitapa.

*Tæiyæ Awënë nänö äintamö ante tededänipa
(Mäateo 22.15-22; Mäadoco 12.13-17)*

²⁰ İninque, Mönö Itota ingante bæi ongöningue odömäno gobedönadodo awënë nempo godömö äëninque tömengä wæætë në angä inte edæ Itota ingante apænte ancæcäimpa, ante ñænænäni incæ tömengä ingante cöwä adänitapa. Ayæ wadäni inänite äninque, Minitö Itota miñæ tee empote gote nöingä ante bai apænedinque wæætë babæ cæedäni. Babæ cæmïni beyæ tömengä adodeque incæ wapiticæ tedecä ëñëninque mïnitö ocæ emænte ponte apænemïni ëñencæmönimpa, änäni ëñente godinque ñænænäni näni äninö bai babæ cædänitapa. ²¹ İninque ñænænäni näni në da godöninäni iñömö Itota weca pöningue,

—Awënë në Odömömi ëñëmi. Bitö apænedö nö impa, ante do ëñëmönipa. Bitö ayömi mönö waocabo adoyömö pönï imönipa, ante adinque bitö tömämöni imönite adoyömö pönï cæbi æmönipa. Ayæ, Wængongui taadö ante bitö nö pönï odömömi imipa, ante ëñëmönipa. ²² İninque apænebi ëñëmönii. Odömäno gobiedöno beyæ ante tæiyæ awënë Tetædo tigitamö nänö ärintamö ante æbänö wææ yewæmonte i, ante ëñencæte ante wæmönipa edæ. Godonte edæ waa cæte intawo. Wæætë wënæ wënæ cæte intawo.

²³ Äñönänite Itota iñömö, Tömënäni wënæ wënæ ancæte ante babæ cædänipa, ante do ëñente wædinque,

²⁴ —Deënadio tigitamö odömömi aboedäni. Æcänö awinca bai yewæmonte badonte i. Æcänö emöwo ante yewæmonte ongö, ante edæ apænemïni ëñëmoedäni.

Äñongante,

—Awënë Tetædo awinca bai yewæmonte badonte impa. Adocä emöwo ante yewæmonte ongö amönipa.

²⁵ Ante apænedäni ëñëninque,

—Awënë Tetædo qui i inique edæ Tetædo ingante godongæimpa. Wæætë Awënë Wængongui qui i inique Wængongui ingante godongui i apa anewëminii.

²⁶ Ante Itota tömänäni ayönänite nö apænecä ëñente wædinque ñænänäni nāni da pönöniinäni wæætë, Mönö ædö cæte piinguii, ante guingo imonte wædinque pæ wëenegadänimpa.

*Ædö cæte ñäni ömæmonguii, ante wædänipa
(Mäateo 22.23-33; Mäadoco 12.18-27)*

²⁷ Tadoteoidi në, Waocä wæninque ñäni ömæmönämaï æmäwo wængampa, ante në anewënäni inte Itota weca pöninque, Mönö änö ante apænebi ëñëmaimönipa, änänitapa.

²⁸ —Awënë në Odömömi ëñëmi. Mönö beyæ ante Möitee wodi iïmaï ante wææ yewæmongacäimpa. Onguiñængä monte ate wëñæ tapæidämaï inte wængä inique tömengä töniiñacä incæ owæmpoingä ingante möninque, Botö töniiñacä wodi wënäni wæætë pæcædänimpa, ante tapæicæcäimpa, ante yewæmongacäimpa. ²⁹ Inique wadäni iïmaï cædänitapa, ante apænemöni ëñëe. Edæ önompo æmæmpoque go mengäa nāni caipæ iñönänite bamoncadengä möninque wëñæ tapæidämaï manguiwëninque edæ näñe wængä. ³⁰ Ate ayæmengä wææ adocä ingante möninque wëñæ tapæidämaï inte näñe wængä. ³¹ Ayæ wææ wacä möninque adobaï näñe wængä, ayæ wææ wacä möninque näñe wængä, ayæ wææ wacä möninque näñe, ayæ wææ wacä möninque näñe, ayæ wææ wacä möninque näñe wængampa. Önompo æmæmpoque go mënaa inäni owæmpoingä ingante möninque edæ wëñæ tapæidämaï inte edæ tömänäni näñe wænäni. ³² Ate onquiyængä tömengä näñe wængä. ³³ Inique, Mönö ñäni ömæmonguiönæ, ante mini äönæ iñonte

māningä owæmpoingä iñömö æcänö nänöogængä baquingää. Edæ tömengä ingante iñömö edæ tömänäni manguiwengadänimpa.

³⁴ Añönänite Itota,

—Ingui-poga quëwëninque edæ mïni waocabo iñömö do möminipa. Wacä ingante do godö ñänömïni mongampa. ³⁵ Wæætë, Miingui-poga bayonte iinänique eyepæ inte ñäni ömæmonte öönädë æite quëwencädänimpa, ante Wængongui nänö nê angainäni iñömö tömënäni mönämaï ininque wadäni inänite godö ñänönämaï incädänimpa. ³⁶ Ayæ Wængongui anquedoidi bai inönäni inte tömënäni Wængongui nänö nê angainäni iñömö ædö cæte wæætë wænguïnänii. Tömënäni nê ñäni ömæmongainäni inönäni inte edæ Wængongui wëñænäni inänipa. ³⁷ Wæætë Möitee wodi incæ ocäñeque bæcoiñeque ante nänö yewæmongainta adotaa yewæmöninque, Waodäni dobæ ñäni ömæmonte quëwencädänimpa, ante edonque odömongacäimpa. Tömengä iïmaï ante yewæmongacäimpa. Mönö Awënë inongä iñömö Abadäo Wængongui ingaingä inte ayæ Itæca Wængongui ingaingä inte adocä Aacobo wodi Wængongui ingänö angüënë, ante yewæmongacäimpa. ³⁸ Iñæmpa Wængongui iñömö nê quëwënäni Wængongui inongä inte tömengä nê wængainäni Wængongui inämaï ingampa. Wæætë tömengä ayongante do wængainäni incæ tömänäni miinäni quëwënanipa.

³⁹ Ante apæneyongante nê odömönäni pancadäniya,

—Awënë nê Odömömi ëñëmi. Bitö nöingä ante apænebi awædö, ante apænedänitapa.

⁴⁰ Ayæ wadäni tömänäni guiñente wædinque godömenque änämaï ingadänimpa.

*Codito æcänö Pæingä inongä ingää, ante
(Mäateo 22.41-46; Mäadoco 12.35-37)*

⁴¹ Ayæ tömënäni inänite Itota,

—Awënë Dabii wodi Pæingä inongä wææ Codito ingampa, ante quinante änänii, ante pönëmini, angantapa. ⁴² Iñæmpa Dabii wodi incæ tömengä nänö ämotamini äintaa iïmai ante yewæmongacäimpa.

“Botö Awënë ingante apænedinque Awënë Wængongui incæ iïmai ante apænegacäimpa.

Bitö botö tömëmæ inö tæ contate a ongöe.

⁴³ Ongönömite botö bitö imite nê piinäni inänite bæ tate cæbo ate,

bitö önöwa gäänë ongönäni inänite pinä gawacæbiimpa,” ante Awënë Wængongui apænegacäimpa.

⁴⁴ Codito nê Awënë ingampa, ante awënë Dabii wodi nänö nê angaingä inongä inte edæ adocä Codito iñömö ædö cæte näëmæ Awënë Dabii wodi Pæingä inguingä. ante pönenguënë änewëminii, ante Itota angacäimpa.

Nê wææ odömönäni inänite Itota piingampa

(Mäateo 23.1-36; Mäadoco 12.38-40; Odoca 11.37-54)

⁴⁵ Ayæ tömänäni ëñëë cönönänite tömengä miñæ nê godänique inänite Itota apænecantapa.

⁴⁶ “Cædämaï, ante wææ ante näni yewæmongainta nê ate odömönäni inänite minitö gomö aedäni. Tömënäni iñömö doyæncoo waëmoncoo wëñate mongænte todänipa. Waodäni näni godonte äiñömö cægönönänite wadäni pö bee téninque tömënäni inänite, Nê odömömi, bitö imite waa amönipa, ante apænedäni ëñëinque edæ nê odömönäni iñömö nanguï todänipa. Ayæ tömënäni odömöincönë go guidinque tömënäni nämanque ante pönëninque waëmompaa pönï tæ contate todänipa. Ayæ æëmæ becæ godinque tömënäni, Botö täno bete tocäimpa, ante waëmompaa pönï tæ contate bete todänipa. ⁴⁷ Ayæ owæmpoinäni oncö yo mongænte bai cædinque ö æwënäni inte nê wææ odömönäni iñömö,

Botö imote waa acædänimpa, ante cædinque Wængonguï ingante nöingä apænete bai cædinque babæ cædinque wantæpiyæ tededänipa. Tömänäni edæ nani nanguï pönï pante wæquinque mänömaï nämä beyænque ante cædänipa, ante adinque mīnitö iñömö ee gomö aedäni,” ante Itota wææ angacäimpa.

21

*Owæmpoingä incæ, Wængonguï qui, ante godongampa
(Mäadoco 12.41-44)*

¹ Itota Wængonguï oncönë ongonte gomö ayongä nē nanguï ëadäni, Wængonguï qui, ante nani wēnoncad-edē pö daga daga wēnāni acantapa. ² Ayæ ayongä onquiyängä owæmpoingä ömæpocä inte önontamonque mentamonga pö daga wengä. ³ Adinque Itota iïmaï ante apæñecantapa.

—Näwangä ante apænebo ëñëedäni. Wadäni tömänäni wædænque pönï godonte bai wii eyepæ daga wēñönāni iingä owæmpoingä iñömö ömæpocä inte wædongä incæte godömenque nanguï godonte bai godongä abopa. ⁴ Tömänäni nanguï ëadäni inönāni inte, Quëwenguinta impa, ante cö cædinque tömänäni nani wii äiinentaque ayæ ongöintaque godönänipa. Iingä ömæpocä ingä guiquënë tömengä nänö quëwenguinta incæ, Wængonguï qui bacäimpa, ante tömanta edæ daga wengampa, ante Itota apænegacäimpa.

*Wængonguï oncö ñænæncö bæ tate bacäimpa, ante
(Mäateo 24.1-2; Mäadoco 13.1-2)*

⁵ Wëenëhedë Wængonguï oncö ñænæncö mænön-inque wadäni dicacoo waëmoncoo pönï tee bædäni waa ongoncadompa. Ayæ wacoo waëmoncoo pönï ænte pöninque, Wængonguï qui impa, ante pædæ godönäni

ongönompa. Nõwo iñömö Itota miñæ nè godäni pancadäniya gomö ayönäni, Dicacoo tönö wadäni waa pöni näni ænte pönoncoo waëmoncoo pöni ongö amönipa, ante tededänitapa. Tedyönänite Itota,

⁶ —Mänincoo mīni acoo incæ iincayæ ate tömanca bæ tadäni wæænca adinque panguimæ panguimæ godinque dica adocaque pöni incæ wænömænæca ongönämaï ingæimpa, ante apænegacäimpa.

Oo iinque bacæimpa, ante æbänö ate ëñenguï, ante (Mäateo 24.3-28; Mäadoco 13.3-23)

⁷ Mänömaï apænecä ëñëninque tömënäni wæætë,

—Awënë nè Odömömi ëñëmi. Mänii bitö äninö ante æyedënö iinque baquii, ante ëñencæte ante wæmönipa. Ayæ, iimaï cæbo ate mīnitö, Oo pöni impa, ante ëñencæminimpa, ante Wængonguï æbänö mä cæquingäa, ante apænebi ëñëmönie.

⁸ Äñönäni Itota, “Wapiticæ odömöñönäni mīnitö wæætë, Mönö oda cädämaï ingæimpa, ante nämä wææ aedäni. Edæ iimaï baquï i ataqeedäni. Wadäni nanguï inäni ponte botö ëmöwo ante apænedinque, ‘Coditobo imopa,’ ante babæ ante tedequinäni inänipa. Ayæ, ‘Oo pöni impa,’ ante ponte nanguï inäni tedequinäni inänipa. Mänömaïnö ante ponte tedyönänite mīnitö wæætë tömënäni miñæ tee empote godämaï imæwedäni. ⁹ Ayæ, Wabæca awënë tönö pö bee tëninque wæætedö wæætë cædapa, ante tededäni ëñencæminimpa. Ayæ, Adobæca quëwëninque incæ awënë ingante wido cæcæte ante ængæ gantidänipa, ante tededäni ëñëninque mīnitö iñömö edæ guññänämaï iedäni. Mänömaï edæ täno cöwë bacæimpa. Incæte iinque baönæ botö äönæ æiquedö ponguü.”

¹⁰ Ante apænedinque Itota godömenque apænecantapa. “Adobæca quëwënäni iñönänite

wabæca quëwënäni ponte bee tēninqe guëadö guëa cæquinäni inänipa. Adobæca awënë odeye nempo quëwëñönänite wabæca awënë odeye nempo quëwënäni mämö bee tēninqe guëadö guëa cæte wænonte wænguinäni inänipa. ¹¹ Ayæ wayömö wayömö goinqe nanguï pönï ocæ ocæ cæcæimpa. Ayæ waodäni näni cæinente wænguinque cængui incæ tōmäa capo wængæimpa. Ayæ quingæ näni wodonte wënæ wënæ inte wæwenguimämo incæ edæ do pongæimpa. Edæ ancai näni guiñenguimämo edæ pongæimpa. Öönädë ïñömö näni wo go wo go cæwënguimämo edæ ate bai bacæimpa.”

¹² Ayæ apænedinque Itota, “Mänimämo näni guiñenguimämo tōmämämo ayæ pönämaï ïñonte mīnitō imīnite togænte yao ongonte tōmënäni odömöincönë ænte go guidinqe apænte äninque mīnitō imīnite mäo tee mönecädänimpa. Ayæ botö emöwo beyæ mīnitō imīnite tōmämæ awënëidi odeyēdi weca ayæ pancabaa awënëidi gobedönadodoidi weca ænte mäodäni gote gongæncæminimpa. ¹³ Mīnitō awënëidi weca godinqe gongænte apænemīni ëñëninque awënëidi incæ, Itota æcänö ingää, ante ëñencädänimpa. ¹⁴ Ininqe mīnitō imīnite awënëidi weca ayæ ænte godämaï ïñedë incæ mīnitō iimäi ante nämäneque pönëädäni. Botö awënë weca ongöninque æbänö ante wææ anguimoo, ante edæ wädämaï incæboimpa, ante piyænë cæädäni. ¹⁵ Inæmpa botö pönö nö apænebo ëñënimīni inte mīnitō wæætë adodö ante apænecæminimpa. Mänömainö ante apænemīni ëñëninque në pīnänäni guiquënë nö pönï mīni apænedö ante ædö cæte wido cæquinänii. Wæætedö wæætë ædö cæte anguinänii. ¹⁶ Mīnitō mæmpoidi incæ mīnitō tönīñädäni incæ mīnitō guidënäni incæ mīnitō æmigoidi incæ, ïngä ingampa, ante godö odömön-

inque mīnitō īmīnite wadāni nempo pædæ godōnāni
 ö æncædānimpa. Ænīnque pancamīniya īmīnite godō-
 menque wænōnāni wænguīmīni īmīnipa. ¹⁷ Ayæ, Codi-
 toidi īmīnipææ, ante tōmānāni botō ēmōwo beyænque
 mīnitō īmīnite nanguī pīncædānimpa. ¹⁸ Incæte mīnitō
 baö incæ ocaguī incæ adoguinque incæ æmæwo ēwēnā-
 maī ingæimpa. ¹⁹ Īnīnque mīnitō botō īmote pīnāmaī
 inte wæntædāmaī inte ee cæmīni īnīnque botō æmo
 beyænque quēwencæmīnimpa.”

²⁰ Ante apænedīnque Itota godōmenque
 apænegacāimpa. “Wabæca tontadoidi pōnīnque
 Eedotadēē godongāmæ wææ ongōnāni adīnque mīnitō,
 Bæ tate nāni wido cæquīmāmo oo pompa, ante do
 edæ ēñencæmīnimpa. ²¹ Mānōmaī cædāni adīnque
 Oodeabæ quēwēmīni īñōmō ānanquidi do wodii wīnonte
 æibæwedāni. Ayæ Eedotadēē quēwēmīni īñōmō edæ
 yabæque taobæwedāni. Ayæ yabæque quēwēmīni inte
 Eedotadēē īñōmō pō guidāmaī imæwedāni. ²² Māniñedē
 edæ Wængonguī nānō panguiōnæ incæ Wængonguī
 beyæ nāni yewæmonte angaiōnæ incæ iīnque baquinō
 anguēnē. ²³ Māniōnæ iīnque bayedē edæ yædēmadā
 ināni tōnō goömæ nē gānōnāni tōnō tōmēnāni nāni
 wæquīmāmo baquinō anguēnē. Īmæca quēwēnāni
 edæ māniñedē nanguī pōni caate wæquīnāni inānipa.
 Idægoidi inānite edæ nanguī pōni pīinte cæquīnō
 anguēnē. ²⁴ Pancadāniya inānite yaēmenca wido
 tadāni wænguīnāni inānipa. Ayæ pancadāniya inānite
 bæi ongonte māo wabæca ænte goquīnāni inānipa.
 Wængonguī doyedē apænedīnque, Oodeo ināmaī ināni
 iīnque nāni cæpoga cæcædānimpa, angacāimpa. Īnīnque
 tōmengā nānō angaimpoga iīnque baganca oodeoidi
 ināmaī ināni incæ Eedotadēē īñōmō pōnīnque nanguī
 cægōnīnque pīnā gāwate bai bæ tadāni wæquīmīni

iminipa, ante apænebo eñëmaiminipa,” ante Itota apænegacäimpa.

Waobo eñagaimo inte botö iümai ponte cæcæboimpa, ante (Mäateo 24.29-35, 42-44; Mäadoco 13.24-37)

²⁵ Ayæ, “Oo pönï impa, ante edæ eñencæminimpa, ante cædinque Wængonguï angä ate nænque tönö apäicä nëmoncoo mä pönï edæ wacoo bai bacæimpa. Inguipoga guiquënë ñænængade pönï gäwapæntibæ tadömengadæ mængonta mængonta cædinque nanguï ä eñente wædinque tömämæ quëwënäni edæ, Æbänö cæquimöö, ante edæ nanguï pönï guïñente wæquinäni inänipa. ²⁶ Ayæ waodäni æmö ayönäni öönæde tæi ongongaincoo incæ wancæ wancæ cæte bai wapiticæ go ate adinque tömënäni ancai guïñente wædinque, Inguipoga mönö quëwëñömö edæ quiëmë bai bacæimpa, ante wædinque iñontobæ nangæ bate wæcædänimpa. ²⁷ Mänïñedë edæ botö Waobo në eñagaimo inte boguïmancodë pöninque tæi pönï piñëmo ininque edæ ñäö apäite bai waëmö emonte wæëmo acædänimpa. ²⁸ Ininque mänömaï tæcæ ba ate wædinque minitö ocabo guini æmencadinque, Badogaa, äninque edæ, Oo pönï mönö abæ tawænte goquinque impa, ante ämäewedäni,” ante Itota apænegacäimpa.

²⁹ Ayæ, Wængonguï Awënë oo poncæcäimpa, ante æbänö eñenguï, ante eñencædänimpa, ante Itota imæca quëwënäni näni cæinö ante odömöninque iümai apænecantapa. “Iigowæ aedäni. Ayæ quiwæmë incæ tömawæ aedäni. ³⁰ Öñabo tänä nä boca adinque minitö iñömö, Öñabo nänö bocaïnepo inte nænque näwantedæ baquinque bocapa, ante pönëninque edæ do eñëminipa. ³¹ Ayæ adobai mäninö botö apænedö bai do edæ ba adinque minitö, Wængonguï Awënë Odeye do odemö pönï ongöninque inguipoga oo poncæcäimpa, ante eñencæminimpa,” angacäimpa.

³² Ayæ apænedinque Itota, “Nāwangä ämopa. Ñöwom-
ini mīimini quëwëninque wænte godāmaï iñömini edæ
māninö botö äninö bai tömänö edæ do iinque baquïnö
anguënë. ³³ Edæ öönädë ongöñömö inguipoga tönö wo
ëwente bai dæ ba incæte botö angaiinque guiquënë
dæ badāmaï inte edæ cöwë täi ongongäimpa,” ante
apæneedantapa.

³⁴ Ayæ, “Mīnitö iñömö edæ, Mönö quingämë bai
wiwa quëwëmö iinque mönö mīmö ömädëmö bate
wæcæ wæ, ante nāmä wææ aedäni. Ti nāmæ bete
quidi quidi dowāninque mīmö ömädëmö bacæ wæ,
ante nāmä wææ aedäni. Ayæ, Inguipoga quëwëmö
inte quiëmë beyænque wædinque mīmö ömädëmö bacæ
wæ, ante nāmä wææ cædäni. Mīmö ömädëmö inte
wæyömonte māniönæ wii iñontobæ pö wæcäimpa, ante
mīmö ömädëmö badāmaï ingäimpa, ante nāmä wææ
cædäni. ³⁵ Iñæmpa waodäni tömänäni inguipoga
tömamæ quëwëñönänite edæ iñontobæ ba wæcädän-
impa. ³⁶ Iinque woyowotæ itädë cöwë wänö cön-
inque mīnitö Wængongui ingante cöwë apæneedäni.
Mīnitö, Māninö iinque ba adinque mönö eyepæ inte
aamö cæte wodi winongäimpa, ante Wængongui ingante
apæneedäni. Ayæ, Waocä në ëñagaingä weca mönö eyepæ
gongængäimpa, ante adobai edæ Wængongui ingante
apæneedäni,” ante Itota angacäimpa.

³⁷ Itota māniñedë Wængongui oncö ñænæncönë iimö
iñö iimö iñö yabæcönë go guiite odömonte apæneedä
ëñänäni ate tömengä wæætë gäwadecæ iñö gäwadecæ
iñö tao godinque Odibowænquidi æite owodongäimpa.
³⁸ Ayæ tömengä Wængongui oncö ñænæncönë yabæcönë
ongonte apæneedä ëñæncæte ante tömänäni wæætë baänæ
iñö pö baänæ iñö pö bee tönönänimpa.

22

Itota ingante bæi ongongæimpa, ante cædänipa

(Mäateo 26.1-5, 14-16; Mäadoco 14.1-2, 10-11; Wäö 11.45-53)

¹ Pää yedæ æmpoqui ömæmö i nani cænguiönæ ante oodeoidi, Patowa mönö wodo pänta gogaiönæ ææmä oo pöni bacæimpa, ante cædönänimpa. ² Wængongui qui, ante nê godönäni ñænänäni tönö nê odömönäni iñömö, Itota ingante mönö wido cæcæimpa, ante cöwê cædönänimpa. Incæte, Wadäni pïinäni wæcæ wæ, ante guiñente wædinque tömënäni mäniñedê, Mönö æbänö cæte awëmö bæi ongongæimpa, ante wægadänimpa.

³ Ayæ Itota miñæ nani, Dote, ante gocabo iñönäni Codaa Icadote nani änogä adocä inongäimpa. Tatäna mäniñedê tömengäa pö guicantapa. ⁴ Ñinque nê godönäni ñænänäni tönö Wængongui oncö nê wææ wänönäni awënëidi iñömö godongämæ ongöñönäni Codaa tömënäni weca godinque iimaï ante apæñecantapa. Itota æyömönö ongongäa, ante botö æbänö odömonte pædæ pönömo ate ænguimïni. Angä ëñëninque tömënäni tömengä tönö mäniñö ante godongämæ tedegadänimpa. ⁵ Tömengä, Odömonte pædæ pönömo æncæmïn-impä, ante apæneyongante tömënäni nanguï todinque wæætê, Tiguitamö padatamö pönömöni æncæbiimpä, ante apænedäni. ⁶ Ëñëninque tömengä Ao ante wadæ godinque, Wadäni adämaï iñönänite botö æbänö cæte iinäni inänite awëmö odömonte godömo ænguïnänii, ante cöwä adinque cægacäimpa.

Awënë Itota pää tönö owæta godongä cænte bedänipa

(Mäateo 26.17-29; Mäadoco 14.12-25; Wäö 13.21-30; 1 Coodintoidi 11.23-26)

⁷ Pää yedæ æmpoqui ömæmö i nani cænguiönæ iñonte wodo pänta gogaiönæ bai i ñinque Patowa ææmä bete

cænguïönæ do iinque batimpa. Mäniönæ iñonte oodeoidi cöwë cæningä codotedo ingante wænöninque, Wængonguï qui, ante godonguënänäni inönänimpa. ⁸ İinque Pegodo tönö Wäö inate da godöninque Itota iïmaï angantapa.

—Mīnatō iñonō gote, Patowa ææmæno impa, ante ænömīna ate mönō cængæimpa.

⁹ Angä ëñëninque tōmëna,

—Æcönënö go guiite æænonguïmöna, ämii.

¹⁰ Äñönate tōmengä wæætë,

—Waa aeda. Mīnatō mäniï nāni quëwëñömö go guiyömiina onguïñængä incæ cadabodë æpæ iyænte næænte gocä adinque tōmengä ingante edæ tee empote goeda. Tee empo goyömiina tōmengä oncönë go guicä adinque, ¹¹ mīnatō wæætë oncö në ëacä ingante iïmaï ante äeda. “Mönö Awënë në Odömongä incæ bitö imite iïmaï angampa. Bitö æcönënö ämi guidinque botö në ëmiñænäni tönö Patowa ææmæ ante cænguïmönii, angampa,” ante apæneeda. ¹² Mänömaïnö ante apænemiina ëñëninque në oncö ëacä iñömö æmongapaa mäi goyömiinate oncö ñænæncö awæmpaa do nänö cönöincö odömongä adinque mīnatō mänincönë tōmää eyepæ cæcæminaimpa, ante Itota da godongä godatapa.

¹³ Mänömaï angä godinque apæneyöna, Itota nänö änö bai adobaï tōmää batimpa, ante adinque tōmengä nänö në ëmiñæna, Patowa ææmæno impa, ante cædatapa.

¹⁴ İinque ææmæno nāni cæñedë iinque bayonte Itota awæmpaa gäänë pö tæ contayongä tōmengä nänö në da godöninäni godongämæ pö tæ contadäni. ¹⁵ Adinque Itota tōmënäni inänite apænecantapa.

—Botö iñömö caate wæte wænämaï iñedë mīnitö tönö godongämæ Patowa ante cænte tocæimpa, ante cæinente nangui wætabopa. ¹⁶ Apænebo ëñëedäni.

Botö Wængonguĩ Awënë inömo inte Awënë Odeye bad-
 inque mäniñedē ate waodāni inānite æmæwo pōni ata
 cæpocæboimpa. Māninganca botö ata cæpoganca botö
 ñōwo, Wængonguĩ Awënë dodāni inānite ata cæpodinque
 wodo pænta gogacäimpa, ante Patowa ææmäeno ñōwo
 iinque cænca cæbopa. ¹⁷ Äninqe ayæ Itota bequimæ
 owætaca bæi ongonte æninqe Wængonguĩ ingante waa
 ate apænedinque tömēnāni inānite angantapa.

—Minitö owæta iinta æninqe godongämæ beedāni.
¹⁸ Ämo ēñeedāni. Yowepæ ñōwo bedinque botö Wæn-
 gonguĩ Awënë inömo inte Awënë Odeye botö baganca edæ
 ñōwo æmæwo bebopa.

¹⁹ Ante apænedinque Itota pāo æninqe Wængonguĩ
 ingante waa ate pönente apænedinque pā æninqe pædæ
 godöninque apænecantapa.

—İi pāo botö baö bai impa. Botö, Minitö
 quëwencæminimpa, ante botö baö godonte bai cædinque
 wæncæboimpa. Botö pā ænte pædæ pönömo bai minitö
 iincayæ ate botö imote ante pönēninque adobai cæte
 wacä ingä wacä ingä pædæ godonte cæedāni, angantapa.
²⁰ Mänömai angä iinque cænāni ate owæta adobai ænte
 apænedinque tömengä,

—Botö wepæ iimæ bai impa. Wængonguĩ do apæned-
 inque, Botö pönö cæbo ate minitö Ao ämini ininqe mönö
 godongämæ waa cæte quëwengæimpa, angacäimpa.
 Nöwo adobai botö wepæ minitö beyæ pædæ godömo ate
 minitö Ao ante æmini ininqe mönö godongämæ waa
 cæte quëwengæimpa. ²¹ Incæte botö imote nē pönö
 odömonte pædæ godonguingä iñömö botö önompo gäänē
 cænguimpaa adoyömö ongö aedāni. ²² Wængonguĩ do
 nänö angainö bai botö nē Waobo ēñagaïmo inte wænte
 gocæboimpa. Näwangä impa. Incæte botö imote nē pönö

odömonte pædæ godonguingä iñömö edæ tömengä nänö nangui wæwenguinque edæ mänömaï cæcä ingampa töö.

²³ Ante Itota apæneyongä tömënäni nänï caboque tededinque edæ, Æcänö ingante ante apænecää, ante wädänitapa.

Æcänö yæcado ongonguingää, ante tededänipa

²⁴ Ayæ adobaï, Mönö cabo iñömonte æcänö ñænængä inte edæ yæcado ongonte bai në angä baquingää, ante wædinque tömënäni wæætedö wææte äninque nangui tedewënäni. ²⁵ Adinque Itota tömënäni inänite, “Idægoidi inämaï inäni awënëidi iñömö tömënäni nempo quëwënäni inänite, Botö ämo ëñente cædäni, ante nangui piinte änewënänipa. Incæte në piinte änewënäni iñönänite tömënäni nempo quëwënäni wææte, Mönitö awënëidi në Pönö Cædäni inänipa, ante babæ ante pemöwënänipa. ²⁶ Wææte minitö guiquënë inguipoga awënëidi nänï cæï bai cædämaï iedäni. Mïni cabo incæ në yæcado ongongä inte yæmiñængä bai baquënegä ingampa. Ayæ në angä inongä inte wacä beyæ në cæcä bai baquënegä ingampa. ²⁷ Æbänö ante pönëmïni. Æcänö ingante, Awënë bai ingampa, ante nangui waa adänii. Në cænguimpaa gäänë tæ contate cængä ingante waa adänitawo. Wææte awënë beyæ ante ænte mämö pönongä ingante waa adänitawo. Iñæmpa në contacä ingante näwangä waa adänipa. Incæte botö iñömö önömoque bai cædömo inte minitö weca pöninque në ænte mämö pönongä bai inte në pönö cædömo imopa,” ante Itota apænecantapa.

²⁸ Ayæ apænedinque, “Botö caate wæwëñömote minitö iñömö botö tönö godongämæ iñacabo cædimïni imänipa. ²⁹ Ininque botö Mæmpo botö imote, Awënë Odeye bacæbi-impä, ante nänö pönö cægai bai botö wææte, Botö tönö iñacabo cædimïni inömiini inte minitö awënë odeyeidi

adobai bacæminimpa, ante pönö cæcæboimpa. ³⁰ Ayæ, Botö nê Awënë Odeye bayömote mīnitö botö awæmpaa gäänê tæ contadinque godongämæ edæ cænte becæminimpa, ämopa. Ayæ idægoidi önompo tipæmpoga go mencabodäniya iñönänite mīnitö awënë tæ containmpaa tæ contadinque tömënäni inänite nê apænte ämīni bacæminimpa,” ante tömengä miñæ nê godäni inänite Itota apænegacäimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, ante anguingä ingampa, ante (Mäateo 26.31-35; Mäadoco 14.27-31; Wäö 13.36-38)

³¹ Itota ayæ,

—Timönö, ëñëmi. Timönö, bitö imite ämopa. Waocä tömëmö ænte wancæ wancæ cæcä ontapo wææ bai mīnitö imīnite Tatäna incæ bæi ongonte wënæ wënæ cæcæte ante angampa. ³² Wæætë, Bitö wede pönëninque nangæ badämaï incæbiimpa, ante botö do edæ Wængonguï ingante apænetabopa. İninque bitö iñömö edæ iincayæ ate botö gämænö ocæ ëmænte ponguïmi imipa. Pöninque, Bitö tönïñadäni wæætë tæi piñænäni bacædänimpa, ante tömënäni inänite godö töö æmænte bai cæe.

³³ Ante apænecä ëñëninque Timönö wæætë,

—Awënë ëñëmi. Bitö imite tee mönedäni ininque botö do bitö tönö go guibaïmopa. Bitö imite wænönäni wæmi ininque edæ botö bitö tönö do wæmaïmopa.

³⁴ Ante apænecä ëñëninque Itota angantapa.

—Pegodo, bitö imite ämo ëñëe. Tawadiya ñöwoönæ ayæ pedämaï iñonte bitö botö imotedö apænedinque, Dicæ abogaa, ante mempoga go adopoque anguïmi imipa, ante Itota apænegacäimpa.

Botö caate wæquimämo oo bacæimpa, angampa

³⁵ Ayæ wæætë tömënäni inänite,

—Botö wëenëhedë mīnitö imīnite da godōninque, Godonte äinta da wente ænguincadedë ænāmaī inte goedāni, antabopa. Māincoo da wente ænguī næænāmaī inte awæncata næænāmaī inte goedāni, ante botö da godōmo godinque mīnitö ænguënēmīni inte wæmīnitawo.

Äñongante,

—Ænguënente wædāmaī intamōnipa, änānitapa.

³⁶ Itota wæætë tōmënāni inānite,

—Nōwo iñōmō æcānō godonte äinta da wente ænguincade māna tōmengä mänincade næænte gocæcäimpa. Ayæ māincoo da wente ænguī adobaī næænte gocæcäimpa. Ayæ yaëmë mänāmaī ingä inte weocoo yacoo nē māningä wacā ingante godonte æninque wæætë yaëmë godonte æncæcäimpa. ³⁷ Iīmaī ante dodāni nāni yewæmongainō baī botö imote cæcædānimpa. “Në ëñënāmaī nāni cæcabo iñōnānite tōmengä adocā inongä ingampa, ante änānitapa,” ante yewæmongatimpa. Mānōmaī impa, ante pōnëninque botö iīmaī ämopa. Botö imote æbānō cæquīnānīi, ante nāni yewæmongainō baī botö imote tōmānō iinque cæquīnō anguënë. Botö imote ante nāni yewæmongainō baī cædinque nōwo iñōmō edæ eyepæ ba aedāni.

³⁸ Ante apæneyongante tōmënāni,

—Awënë, yaëmë mēa mæ ongō ae.

Änānitapa. Tōmengä wæætë,

—Idæwaa, angacäimpa.

*Guetēmānīi iñōmō Itota Wængonguī ingante apænecampa
(Māateo 26.36-46; Māadoco 14.32-42)*

³⁹ Iinque apænedinque Itota wadæ godinque cōwë nānō æidō baī æidinque Odibowænquidi go æiyongante tōmengä mīñæ nē godāni tee empo æigadānimpa. ⁴⁰ Æi cōwë nānō æi ongōñōmo pōninque tōmënāni inānite,

—Minitö ñowo Wængongui ingante nämä beyænque apænedinque, Mönitö wii wænæ wænæ cæinëmöni bacæmönimpa, ante apæneedäni.

⁴¹ Äninqe Itota wadæ godinque dica mönö wido cæganca mäninganca godinque da guicapodinque Wængongui ingante apænecantapa. ⁴² Apænedinque, “Mæmpo ëñëmi. Bitö Ao äninqe edæ tî nä wænguimæ bai ö ænte bai cædinque botö imote edæ, Wænämäi incæbiimpa, ämi ïninqe botö edæ waa tobaïmopa. Incæte botö änönö bai wii cædinque wæætë tömëmi änönö bai cæe, ämopa.”

⁴³ Ante apæneyongä Wængongui öönädë nänö da pönöningä anquedo Itota weca ponte a ongöninge, Tæi piñænte entawencæbiimpa, ante cædinque pönö töö æmænte bai cæcantapa. ⁴⁴ Incæte Itota iñömö edæ nangui wæwente badinque Wængongui ingante anca apæncä ïninqe edæ tömengä owæmæ wepæ gowete bai tadinque onguipoiya petæ petæ wæantapa.

⁴⁵ Ayæ iinque apænedinque tömengä ængæ gantite godinque tömengä miñæ në pöninäni weca ponte ayongä tömënäni nangui wæwente wædinque mö ñönäni.

⁴⁶ Adinque edæ tömengä tömënäni inänite,

—Iñæmpa möwo mömïni. Edæ ængæ gantidinque, Wænæ wænæ cæinente badämaï incæmönimpa, ante Wængongui ingante apæneedäni, angacäimpa.

Itota ingante bæi ongonte ænte godänipa

(Mäateo 26.47-56; Mäadoco 14.43-50; Wäö 18.2-11)

⁴⁷ Ante tæcæ apæneyongä nangui inäni iñontobæ ponte a ongönänitapa. Itota miñæ näni, Dote, ante gocabo ïningä incæ Codaa iñömö täno beyænte pöninque Itota ingante waa cæte bai queë bemoncæte ante pongä.

⁴⁸ Adinque Itota tömengä ingante,

—Codaā iñæmpa, botö Waobo eñagäimo iñömote bitö, ðingä ingampa, ante queë bemöningue odömonte pædæ godömi ænguñäni, angantapa.

⁴⁹ Mänömaï cæcæ cædänipa, ante adinque tömengä miñæ në godäni guiquënë,

—Awënë, yaëmenca godö tao cæquimöni ämii, änänitapa.

⁵⁰ Wængongui qui, ante në godongä ñænængä pöni ðingä ingante në cæcä iñömö mäniñömö ponte a on-gongä adinque Itota miñæ në pöningä adocanque wæætë yaëmë æninqe mäningä önömonca tömëmonca ðnö wangö tamoncacä wæcantapa. ⁵¹ Adinque Itota wæætë,

—Idæwaa, äninqe gampo cæmoncacä waa bamonca-gacäimpa. ⁵² Ayæ, Wængongui qui, ante në godönäni ñænänäni incæ Wængongui oncö ñænæncö ante në wææ wänönäni incæ në aadäni näni Picæncabo incæ tömengä ingante æncæte ante në pöninäni iñönänite Itota tömënäni inänite, Botö miñæ në godäni tönö botö dicæ awënë ingante wido cæcæte ante cæbogaa. Incæte minitö, Në wido cæcä ingampa, ante bai cæmini awädö. Edæ canta teëmenca mini badöinca tönö yaëmë nææante botö weca pöminii. ⁵³ Iñæmpa botö æpogadö Wængongui oncö ñænæncönë iimö iñö iimö iñö yabæcönë go guidinque minitö weca a ongöñömote minitö wæætë bæi ongoncæte ante pædæ gopodämaï iminitapa. Edæ ñöwo wëmö mä mämönte bai iñönte edæ mini në wænæ wænæ cæyedë impa, ante apænægacäimpa töö.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, angampa

(Mäateo 26.57-58, 69-75; Mäadoco 14.53-54, 66-72; Wäö 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ ðininqe Itota ingante bæi ongonte ænte mäo, Wængongui qui, ante në godongä ñænængä pöni ðingä weca ænte godänitapa. Gobæ godäni ðininqe Pegodo iñömö

ayæ ayæ gocantapa. ⁵⁵ Ñænæ oncö yacö moyæ iñömö wææ wänönäni gonga tänonte godämæ pö tæ contadäni adinque Pegodo tömënäni weca pö tæ contacä. ⁵⁶ Adinque në cæcä onquiyængä tömengä gongapamö ongongä adinque tömengä ingante cöwä adinque,

—İngä adobaï mäningä miñæ tee empo gocä ingantapa.

⁵⁷ Añongante Pegodo,

—Onquiyæmi ëñëmi. Botö mäningä ingante dicæ abogaa, angantapa.

⁵⁸ Ayæ wantæ ate wacä pöninge Pegodo ingante waa adinque,

—Bitö adobaï tömengä miñæ në gobi imitapa töö.

Ante apæ necä ëñëninge,

—Onguïñæmi ëñëmi. Botö dicæ tömengä miñæ gobogaa. Edæ wabo imopa.

⁵⁹ Ayæ wacä adobaï wantæ wantæ adoque ooda go ate äninge,

İngä iñömö Itota miñæ në godingä ingampa. Näwangä impa. Gadideabæ quëwëningä inte edæ pongä aedäni.

⁶⁰ Angä ëñëninge Pegodo,

—Onguïñæmi, quïëmë baï apænebipa, ante botö ëñënämaï imopa.

Ante tæcæ mënea añongante tawadiya iñontobæ aa aa pecantapa. ⁶¹ Itota incæ tömengä gämænö dädi ëmænte pömö acä adinque Pegodo iñontobæ, Æ, äninge, “Tawadiya ñöwoönæ pedämaï iñonte bitö botö imotedö ante wadö ate apænedinque, Dicæ abogaa, ante tededinque mempoga go adopoque anguïmi imipa,” ante Itota wëenënedë apæ necä ëñentabopa. ⁶² Ñöwo nänö pequinque do pecampa, ante pönente wædinque Pegodo oncodo tao godingue Ca ca wægacäimpa.

Itota ingante badete todinque cædänipa

(Mäateo 26.67-68; Mäadoco 14.65)

⁶³ Itota ingante në wææ wänönäni iñömö tömengä ingante mäniñedë badete todinque edæ tæi tæi pänänitapa.

⁶⁴ Ayæ tömengä awinca wini cæmöninque tömënäni,
—Æcänö bitö imite tæi tæi pänaa, ante Wængongui apæneçä ëñente ate apænebi ëñëmönie.

⁶⁵ Ante badete todinque quiëmë bai ante godö babæ änewënänitapa.

Në apænte änäni weca Itota ongongampa

(Mäateo 26.59-66; Mäadoco 14.55-64; Wäö 18.19-24)

⁶⁶ Nãö bayedë, Wængongui qui, ante në godönäni ñænänäni tönö në odömönäni iñömö idægoidi inänite në aadäni näni Picæncabo inönäni inte edæ godongämæ go bee téninque tömënäni näni apænte anguimpaa gäänë ongöñönäni Itota ingante tömënäni weca töö æmænte ænte mäo gönönäni gongængantapa.

⁶⁷ Tömengä ingante në apænte änäni iñömö,
—Apænebi ëñëmönie, äninque, Bitö mönitö Codito inömi imitawoo.

Äñönänite Itota wæætë,

—Botö apænebo ininque minitö wæætë ëñenämaï imaiminipa. ⁶⁸ Ayæ wæætë botö ëñencæte ante ämo ininque minitö wæætë botö imote apænedämaï imaiminipa.

⁶⁹ Incæte ämo ëñeedäni. Botö iñömö në Waobo ëñagaïmo inte iincayæ ate Wængongui në tæi Piñængä tömëmæ inö tæe contate ongoncæboimpa.

⁷⁰ Ante apæneçä ëñëninque tömänäni,

—Iñæmpa, bitö Wængongui Wëmi imitawoo.

Äñönänite,

—Botö mäniimodö imopa. Tömëmini edæ mänömaï äninque edæ nö apæneminipa.

⁷¹ Ante apæneçä ëñëninque,

—Idæwaa. Tömengä nämä incæ edæ, Wængongui Wëmo imopa, ante wënæ wënæ apænecä do ëñentamompa. Ìninqe mönö ñöwo edæ, Wadäni, Itota wënæ wënæ cæcampa, ante apænecädänimpa, ante quïnante godömenque diqui diqui minguii, ante wægädänimpa.

23

Pidato weca gote Itota ongongampa

(Mäateo 27.1-2, 11-14; Mäadoco 15.1-5; Wäö 18.28-38)

¹ Ìninqe mänñömö ongönäni tömänäni godongämæ ængæ gantidinqe Itota ingante awënë Pidato weca ænte gogädänimpa. ² Godinqe tömënäni, Itota iïmai në wënæ wënæ cæcä ingampa, ante piininqe,

—Mönitö cöwä ayömöni iingä iñömö wapiticæ odömonte apænecä ëñëninque mönitö ömæ quëwënäni oda cæte ëñënämai cädäni wämönipa. Edæ odömäno awënë Tetædo nänö äninta godönämai iedäni, ante tömengä wææ angampa. Ayæ tömengä, Botö iñömö Awënë Odeye Coditobo inömo imopa, ante nämä ante angampa töö.

³ Ante godö piinäni ëñëninque Pidato iñömö Itota ingante,

—Bitö oodeoidi Awënë Odeyebi imitawoo.

Äñongante Itota wæætë,

—Bitö tömëmi änö bai botö mänimodö imopa, angantapa. ⁴ Ìninqe në godönäni ñænænäni tönö wadäni godongämæ ongöñönanite Pidato wæætë,

—Botö ayömote iingä dicæ ëñënämai cæte wentamö mongængä abogaa, angantapa.

⁵ Ante Pidato apænecä incæte tömënäni godömenque äninque,

—Ĩñæmpa tōmengä Gadideabæ täno odömōninque ñōwo ĩñōmō ganca pōninque Oodeabæ tōmāo god-
 inque odōmonte apæneca ěñēninque waodāni edæ piinte
 badāni apa cæbii, ānānitapa.

Edode weca Itota gote ongongampa

⁶ Mänōmaĩnō ānāni ěñente wædinque Pidato wæætē,
 ĩngä ĩñōmō nāwangä Gadideabæ quēwēningä inte pon-
 gantawoo. ⁷ Āñongante, Māningänō ingampa, ante
 apænedāni ěñēninque tōmengä, Gadideabæ nē quēwēn-
 ingä inte tōmengä awēnē Edode nānō nē ěnempodongä
 ingampa, ante tæcæ ěñengantapa. Ayæ, Edode ñōwo
 Eedotadēē ponte quēwengampa, ante do ěñēningä inte
 Itota ingante Edode weca Pidato da godongä gocan-
 tapa. ⁸ Doyedē ĩñōmō wadāni, Itota æbānō cæcää, ante
 tededāni ěñēninque Edode, Itota botō weca pōninque
 wabānō bamōnengæ pōni cæcä abaimopa, ante pōnēn-
 inque tōmengä ingante wantæpiyæ ainengä ĩnongäimpa.
 ĩninque Itota ingante ñōwo adinque Edode nanguĩ to-
 gacäimpa. ⁹ ĩninque, Apænebi ěñēmoe, āmi ěñēmoe,
 ante Edode wæætē wæætē āñongante Itota ĩñōmō edæ
 pæ wēēnete apænedāmaĩ ingacäimpa. ¹⁰ Edode weca
 adoyōmō ongōninque nē godōnāni ñænænāni tōnō nē
 odömōnāni guiquēnē ænguĩ badinque, Itota wēnæ wēnæ
 cæcä ingampa tōō, ante nanguĩ piinte angadānimpa.
¹¹ Ayæ Edode tōnō tōmengä tontadoidi tōnō Itota ingante
 piininque, Waa cæte bai cæcantedō abi, ante badete
 todānitapa. Önonque badete tocæte ante tōmēnāni
 waēmō pōni weocoo daga wēñadinque tōmengä ingante
 adodō Pidato weca da godōnāni gogacäimpa. ¹² ĩninque
 do nāna guēadō guēa piincaya ĩñina inte edæ Edode tōnō
 Pidato māniönæ edæ guēa piyænē cæte nāna æmigocaya
 bagadaimpa.

*Itota wæncæcäimpa, änänipa**(Määteo 27.15-26; Mäadoco 15.6-15; Wäö 18.39-19.16)*

¹³ Pidato iñömö nē godōnāni ñænænāni tönō awēnēidi tönō önönānique inānite añecā pōnāni ate tōmengä, ¹⁴ tōmānāni inānite āninqe,

—İngä ingante botō weca ænte pōninqe mīnitō, Tōmengä wapiticæ odōmonte apænecā ēñēninqe wadāni oda cædinque ēñēnāmaī cædānipa, ante pūmīnipa. Incæte mīnitō edonque ayōmīnite botō, Itota æbānō cæcää, ante ēñencæte ante cōwä ayōmo edæ tōmengä wēnæ wēnæ nānō cædō ante mīni ānewēnō ante edæ dæ ä abopa. ¹⁵ Ayæ Edode adobaī tōmengä ingante apænte āninqe wēnæ wēnæ nānō cædinō ante adāmaī inte wædinque adodō botō weca da pōnongä ponte a ongongä aedāni. Edæ, Tōmengä nānō wænguinque, ante nānō cædinō edæ dæ ä apa ānewēmīnii. ¹⁶ İninqe botō önonque tæi tæi pāninqe ñimpo cæbo gocæcäimpa, ante Pidato angantapa. ¹⁷ Wadepo iñō wadepo iñō tōmēnāni æämæ nāni cæyedē, Nē tee mōnete ongongä adocanque gocæcäimpa, ante cōwē godō ñimpo cæquēnengä inongä inte awēnē Pidato ñōwo mānōmaīnō ante cæcantapa. ¹⁸ Mānōmaīnō angä ēñēninqe tōmānāni adoyōmō ogæ tededinqe,

—Itota ingante wido cædinque Badabato ingante wæætē pōnō ñimpo cæbi æmōnie, änānitapa.

¹⁹ Badabato guiquēnē tōmēnāni nāni quēwēñōmō awēnē ingante wido cæcæte ante cædinque godōmenque waocā ingante wænōningä inte edæ ñōwo tee mōnete ongōnongäimpa. ²⁰ Pidato iñömö, Itota ingante æbānō cæte ñimpo cæbo goquingää, ante wædinque tōmēnāni inānite wæætē aa aa peyongante, ²¹ Oodeoidi wæætē,

—Awæ ñænquedīmæ āmi cæte gōnonte wænōnāni wængæe tōö, ante wæætē wæætē adodō āninqe Yæ

änänitapa.

²² Quimæ änewëminii, ante do mempoga äningä inte Pidato ñöwo mempoga go adopoque änongå inte,

—Quinö wënæ wënæ cæcantawogaa, angantapa. Ìñæmpa, Quinö wënæ wënæ cæcantawo, ante cöwä ayömo edæ dæ ampa. Ìninqe botö ämo ate edæ tömengä ingante tæi tæi päninque ñimpo cædäni gocæcäimpa, ämopa, angantapa.

²³ Incæte awënëidi tönö wadäni godömenque Yæ äninque, Awæ ñænquedimæ ämi cæte gönonte wänönäni wæncæcäimpa, ante, Cöwë wænongæimpa, ante ancaa aa pedänitapa. Ìninqe tömënäni nänäni Yæ yæ änö beyænque Pidato ñimpo cæcantapa. ²⁴ Ìninqe ancaa wææ änäni ëñente wædinque tömengä, Tömënäni nänäni änö bai godö cæcæboimpa, ante nämäneque pönengan-tapa. ²⁵ Mäniñedë Badabato në, Awënë ingante wido cæcäimpa, ante cædinque në wänöningä inte ayæ tee mönete ongönongäimpa. Pidato ñöwo, Ìngä guiquënë oodeoidi nänäni në äningä ingampa, ante godö ñimpo cæcantapa. Itota ingante wæætë, Oodeoidi nänäni änö bai cæcäimpa, ante cædinque Itota ingante wæætë tontadoidi nempo pædæ godongä ænte godänitapa.

Itota ingante awäa timpodäni wængampa

(Mäateo 27.32-44; Mäadoco 15.21-32; Wäö 19.17-27)

²⁶ Itota ingante ænte goyönäni Tidënebæ në quëwengä Timönö wayömö gote pöninque eyepæ pöni mämö bee tengantapa. Tömengä ingante adinque bæi ongöninque tömënäni, Ñænquedimæ möni cædiwæ Itota miñæ ænte goe, äninque ñö cædancapænäni næænte gocantapa.

²⁷ Goyongante Itota miñæ nangui inäni godänitapa. Onquiyænäni incæ Yæ yæ ante wo ca wo ca wædinque tee empote godänitapa. ²⁸ Ìninqe Itota dadi ëmænte adinque tömënäni inänite,

—Onquiyæmîni, Eedotadëë quëwëmîni inte mînitö botö beyæ ante wædamaï iedâni. Wæætë tömëmîni nämä beyænque ante wæedâni. Ayæ mînitö wëñænâni beyæ ante pönente wæedâni, ämopa. ²⁹ İincayæ ate mînitö caate wædinque iïmaï ante wæquimîni imînipa. “Wëñæ nê mänâmaï ingä iñömö edæ tömengä nänö waa toquinque. Goömæ nê gänönâmaï ingä iñömö edæ tömengä nänö toquinque impa,” ante wæquimîni imînipa. ³⁰ Mänîñedë edæ, “Wadâni iïmaï ante wæcädänimpa. Onquiyabo onguipo æmæwo cabæñö goyæ guiimönie. Änanquidi wæë mönitonga capo ñongæñö wë womonte bamönie, ante wæcädänimpa,” ante dodâni nâni yewæ-mongainö bai edæ bacæimpa. ³¹ Edæ awæ miüwæ iñonte gonga wædænque wo cädâni bai ñöwo iñömö wadâni wïi nanguï wënæ wënæ cädänipa. Wæætë awæ amimö bayonte ti wodönoyönâni dobæ wo bæco bai wadâni iincayæ ate quingämë bai cæquïnâni inänipa, ante Itota mäninö godinque apænegacäimpa.

³² Ayæ, Mäo wæñongæimpa, ante nê ænte godâni iñömö mënaa nê wënæ wënæ cädina inate tömengä tönö godongämæ ænte gogadänimpa. ³³ Ocatainö, nâni äñömö ænte pöninque awæ ñænquedimæ nâni badöniwäa Itota ingante töö godonte timpodinque wæë tiwadinque ængæ gantidënänitapa. Ængæ gantidënâni ate wægöñongä tömënâni nê wënæ wënæ cädina inate adobai Itota tömëmæ inö adocanque tömengä dipæmæ inö adocanque timpote gönönâni gongænatapa. ³⁴ Mänömaï cädâni adinque Itota,

—Mæmpo ëñëmi. Tömënâni ëñënâmaï inâni inte iïmaï cädänipa cæbii. Wënæ wënæ nâni cæinö ante bitö wæætë edæ ñimpo cæbi quëwencädänimpa ämopa, angacäimpa.

Mänîñedë tömengä weocoo inî ante, Æcänö quınca nö ta adinque tömengä badincoo æncæcäimpa, ante

tömənäni wəntodöningue adocooque adocooque änni-tapa. ³⁵ Wadäni, Æbänö cæquingää, ante acæte ante godongämæ a ongönänitapa. Awënëidi incæ tömengä ingante ante badete todinque,

—Tömengä, Quëwencädänimpa, ante wadäni inänite ængä quëwännitawo. Ayæ Wængongui iñömö, Codito ingampa, äninque tömengä ingante ængantawo. İninque tömengä Wængongui nänö nē ængaingä inongä inte edæ nämä aamö cæte quëwencæcäimpa, ante badete togadän-impä.

³⁶ Tontadoidi guiquënë obo pöningue tömengä ingante badete tote bai cædinque edæ, Yowepæ ti nämæ becæcäimpa, ante pædæ æänöningue, ³⁷ tömengä ingante,

—Oodeoidi Awënë Odeyebi imi ininque bitö nämä aamö cædinque quëwëmæwe, ante towengadänimpa.

³⁸ Ayæ, “İngä oodeoidi Awënë Odeye inongä ingampa,” ante yewämöningue tömənäni tömengä dæca inö wo cädäni owotapa.

³⁹ Nē wənæ wənæ cædina guiquënë tömengä tönö ongöñöna adocanque tömengä ingante godö wənæ wənæ ante badete tocantapa.

—Bitö iñæmpä, Codito inömo imopa, ämitawo. Mänimi inömi ininque bitö tömëmi aamö cæte gote quëwëninque mönatö imönote adobaï ñimpo cæbi aamö cæte gomönae.

⁴⁰ Äñongante wacä wææ äninque,

—İñæmpä tömëmi adobaï bitö wænguinque ongömi inte Wængongui ingante guññänämaï inte ämi awædö.

⁴¹ Mönatö wənæ wənæ cæmöna iñömönote nē apænte änäni edæ nöingä cæte pänäni wämönäpa. Mönatö wənæ wənæ cædinö beyæ eyepæ tente wämönäpa. Tömengä guiquënë wənæ wənæ cädämaï inongä inte wængä apa anewëë.

⁴² Äninqe adocä wæætë Itota ingante apænedinque, Awënë ëñëmi. Bitö Awënë Odeye badinque botö ïmote pönente cæbi ämopa.

⁴³ Äñongante Itota,
—Nawangä ämopa. Bitö ñöwoönæ incæ wænte godinque do wænte gogainäni nani watapæ quëwëñömö botö tönö guëa ongoncæbiimpa, angacäimpa.

Itota wængampa

(*Mäateo 27.45-56; Mäadoco 15.33-41; Wäö 19.28-30*)

⁴⁴ Mäniñedë edæ tæcæbæcä ïñedë mäë mämonte bai tæcæ badinque ayaönäa wæiganca tömämæ ïñömö edæ wëmö ingatimpa. ⁴⁵ Edæ nænque näwänämaï i ïninqe wëmö ingatimpa. Ayæ Wængonguï tæiyæ waëmoncönë odemö nani wææ wodöincoo adoyedë edæ önönæca ïnö tæcæguedë pönï tænguïmäë wææntapa. ⁴⁶ Mäniñedë Itota ogæ tededinque,

—Mæmpo ëñëmi. Ñöwo edæ botö önöwoca bitö önönempo pædæ pönömo æe.

Äninqe edæ æmäwo guëmäninqe wængacäimpa.

⁴⁷ Mänömaï cæte wængä adinque odömäno tontado capitäo incæ,

—Nawangä impa. ïngä ïñömö edæ nö pönï cæcä ïnogä inte edæ wængä abopa, äninqe, Wængonguï ñäö apäite bai ëmönongä inte mänömaï cæcä abopa, ante apænegacäimpa.

⁴⁸ Ayæ, Æbänö cæquiï, ante godongämæ ponte a ongönäni ïñömö tömänäni, Itota mänömaï wængä awädö, ante wædinque edæ nämä önontawë tæi tæi tompotawëninque wadæ gogadänimpa. ⁴⁹ Wæætë Itota ingante në do adinäni que ïñömö gobæ ongonte pömö agönänitapa. Wëñëñedë tömengä Gadideabæ quëwente pönongante onquiyänäni tömengä miñæ në

pōnināni inte tōmēnāni ñōwo adobai gobæ ongonte pōmō agōnānitapa.

Itota wodi baō ini māo daga wēnānipa

(Māateo 27.57-61; Māadoco 15.42-47; Wāō 19.38-42)

⁵⁰ Oodeoidi nāni Apænte Äincabo iññōnānite adocanque tōmengä emōwo Ootee inongäimpa. Tōmengä cōwē waa cædinque nē nō cædongä inongäimpa. ⁵¹ Do iññōmō, Itota ingante wængongäimpa, ante oodeoidi nāni Apænte Äincabo godongämæ pōnente cæyōnānite adocä Ootee iññōmō edæ Baa ante tōmēnāni tōnō godongämæ cædāmaï inongäimpa. Tōmengä, Wængonguï Awēnē Odeye nempo mōnō æyedēnō quēwengäimpa, ante wānō conte bai quēwēnongä inongäimpa. Tōmengä Oodeabæ Adimatea iññōmō nē quēwēnongä inte ñōwo pōningä ingantapa. ⁵² Māningä Ootee iññōmō awēnē Pidato weca do gote apænedinque, Itota wodi baō ini pōnōmi ænte daga wēmoe. ⁵³ Angä ēñēninque awēnē Ao angä ēñente gocantapa. Godinque tōmengä Itota wodi baō ini wi æmpote wææ wi æwadinque pædæ wæænonte ænte godinque wæmō weocoo ñino nāni änoncoo wini wini caate dicamontaa wointatodē önantatoque iññōmō daga wengantapa. Do nāni wēnāmaï intatocæ iññonte daga wengantapa. ⁵⁴ Oodeoidi nāni, Gäwadecæ ba ate guēmanguïönæ inguimpa, ante tāno nāni cæönæ i ñinque Ootee mánōmaï tāno cægacäimpa.

⁵⁵ Do iññōmō Gadideabæ quēwente Itota tōnō godongämæ nē pōnināni inte onquiyænāni ñōwo Ootee miññæ tee empote pōninque Itota wodido adinque, Tōmengä baō æbānō ñō cædāni, ante do adānitapa. ⁵⁶ Adinque tōmēnāni oncōnē godinque oguï wapæ oguï wayabo tōnō ænte ponte öni pæcæte ante cædānitapa. Incæte, Guēmanguïönæ impa, ante wædinque wäönæ

ate nāni goquinque tömēnāni Wængonguī nānō wææ
angainō bai cædinque tāno guēmangadānimpa.

24

*Itota do wæningā inte nāni ömæmonte quëwengampa
(Mäateo 28.1-10; Mäadoco 16.1-8; Wäö 20.1-10)*

¹ Ayæ guēmanguïönæ iinque go ate baänæ ate ooque
pönte bayonte mänināni onquiyænāni oguī waquī
nāni cædincoo ñōwo ænte nææninque Itota wodido
pönānitapa. ² Ponte ayönāni dicabo ñænængade pönī
do da tæñæï a öñö adānitapa. ³ Ayæ ontatodē guite
ayönāni edæ mönō Awēnē Itota wodi baö edæ dæ an-
tapa. ⁴ Önantatoque i awædö, ante adinque guïñente
wæyönāni edēñina bai ina iñömö weocoo näämænta pönī
näinte bai ëmoncoo mongæna inte edæ iñontobæ tömēna
weca a ongöna. ⁵ Ate wædinque onquiyænāni iñömö
ancai guïñente wædinque ædæ wæænte onguipoga bigui
tëmönānitapa. Edēñina bai ina iñömö onquiyænāni
inānite,

—Iñæmpa mīnitö do wænināni weca ponte nē
quëwengā ingante ante quīnante diqui diqui mīmīni.
⁶ Tömengā iñömö edæ dobæ ñāni ömæmonte godingā
inte edæ iintatodē iñömö dæ angā aedāni. Tömengā
wēñēñedē Gadideabæ mīnitö weca nānō ayæ quëwēñedē
mīnitö imīnite iīmaï ante apæñecā ëñēmīni inte ñōwo
adodö ante pönēedāni. ⁷ Tömengā iñömö, Botö Waobo
ëñagaimo iñömote nē wēnæ wēnæ cædāni nempo
odömonte māo pædæ godönāni æninque tömēnāni
wæætē wænönāni wænguënēmo imopa, ante apæñecā
ëñēmīnitapa. Ayæ mēönaa go adoönæque iñonte botö
ñāni ömæmonte quëwenguënēmo imopa, ante apæñecā
ëñēmīni inte pönenguënē quëwēedāni.

⁸ Ante edēnina bai ina āna ēñente wædinque onquiyænāni iñömö, Itota æbänö angacäi, ante tæcæ pönente wædänitapa. ⁹ İninque ontatodē tao wadæ godinque onquiyænāni iñömö Itota tömengä miñæ nē godināni önompo tipæmpoga go adocanque ināni inānite māo apænedinque wadāni tömänāni inānite apænedāni ēñēnānitapa. ¹⁰ Mänömainö ante Itota nänö nē da godongaiñāni inānite nē gote apænedāni iñömö Mäadiya Mäagadadēnā nāni ānongä tönö Wäönä, Tantiago wäänä Mäadiya ayæ wadāni onquiyænānique tönö godinque tömēnāni inānite apænedāni ēñēnönānimpa. ¹¹ Incæte, Mänömai impa, ante māo apænedāni ēñēninque, Onquiyænāni iñömö önonquedö ante tededāni awædö, ante Itota nänö nē da godönināni iñömö edæ pönēnāmai ingadānimpa. ¹² Pegodo guiquēnē quingæ ængæ gantidinque pogodo godinque Itota wodido pongantapa. Ponte ædæ wææninque guimö ayongä wini wini cædincooque öñö adinque tömengä nämāneque pönēninque, Æbämē cætimpā, ante wædinque wadæ gogacäimpa.

Ĕmaodö taadö godänipa
(Mäadoco 16.12-13)

¹³ Eedotadēē ongöninque wædænque ināni nāni quēwēñömö Ĕmao goinö iñömö onte quidömetodo ganca mäninganca taadö impa. Mäniönæ adoönæque iñonte Ĕmao iñömö gocæte ante waoda mēnaa idömæ godatapa. ¹⁴ Æbänö cætimpā, ante tömänö ante tedegodatapa. ¹⁵ Tedegoyöna Itota incæ mämö bee tēninque godongāmæ gocä. ¹⁶ Incæte, Tömengä æcänö ingää, ante wē wodonte bai i beyæ tömēna adāmai emöna inte ēñēnāmai inatapa. ¹⁷ Itota iñömö,

—Æbänö ante wæætedö wæætē tede gominatawoo.

Angä ëñente wædinque tømëna wæwente bai ëmöna inte edæ næ gongænatapa. ¹⁸ Adocanque tømengä ëmöwo Codeopato iñömö tømengä ingante apænedinque,

—Eedotadëë quëwënäni tømänäni, Æbänö ñöwo mäniñömö cætimpä, ante ëñëñönäni bitö adobique adoyömö quëwëninque edæ ëñëñämaï imitawoo.

¹⁹ Äñongante Itota,

—Ædö ämina.

Äñongä tømëna wæætë,

—Itota Näatadeta quëwëningä ingante ante tedemö-
napa. Wængongui beyæ næ apæneçä inongä inte mäningä
onguiñængä iñömö Wængongui ayongä ayæ waodäni
ayönäni adobaï tæï piñænongä inte waa pöni apæned-
inque nanguï cæçä inongäimpa. ²⁰ Mänömaï iñon-
gante næ godönäni ñænænäni tönö mönö ömæ awënëidi
guiquënë wadäni nempo pædæ godöningue, Itota in-
gante apænte äningue mäo wænömïni wængædäni,
änäni ëñëningue iinäni wæætë tømengä ingante ñæn-
quedimæ cæte timpote wææ tiwadinque edæ gönönäni
wængantapa. ²¹ Mönatö guiquënë, Tømengä mönö idæ-
gocabo Awënë badinque pönö ængä beyænque mönö abæ
tawænte quëwenguimö imompa, ante pönënimöna inte
edæ ñöwo wæmönäpa. Ayæ, Tömënäni mänömaï näni
cædiönæ edæ ñöwo mëönaa go adoönæque impä, ante
edæ mönatö godömenque wæmöna ae. ²² Mänömaï i in-
cæte möni cabo incæ onquiyænäni pancadäniya tømengä
wodido gote pöningue, ñimaï atamönipa, ante apænedäni
ëñente wædinque mönatö wæætë ançai guñente wæmö-
napa. ²³ Tömënäni iñömö tømengä baö inï adämaï inäni
inte edæ wadæ pöningue iïmaï ante apænedäni wætämö-
napa. Mönitö wiïmonte bai Wængongui anquedoda inate
mä pöni atamönipa, änänitapa. Ayömönite anquedoda
iñömö, Itota ñäni ömæmonte edæ miingä quëwengampa,

ante apæneda eñëninque edæ wadæ pömönipa, ante onquiyænäni apænedäni eñentamönapa. ²⁴ Mänömainö ante apænedäni eñëninque möni cabo incæ pancadäniya Itota wodido gote adinque, Onquiyænäni näni äninö bai edæ näwangä impa, ante adäni incæte Itota ingante adämaï inäni wämönapa.

²⁵ Ante apæneda eñëninque Itota wæätë tömëna inate, —Mīnatö pönëgade i apa anewëmīnaa. Mīmō ömædēmīna imīna inte mīnatö Wængonguī beyæ nē apænegaïnäni näni apænedö ante tömänö ante edæ eñënämaï imīna awædö. ²⁶ Codito iññömö edæ cōwë caate wæquëngä ingacäimpa. Ayæ wænte ñäni ömæmöninque tömengä nämä nänö ñäö iññömö æiquëngä ingacäimpa, ante pönëmīnaa.

²⁷ Ayæ, Codito æbänö cæquingää, ante Möitee wodi æbänö apænete yewæmongacäi, ante täno apænedinque Itota mīmōnoque pönëninque, Wængonguī beyæ nē apænedäni tömänäni æbänö apænegaðänii, ante, Codito æbänö cæquëngä ingacäi, ante edonque odömonte apæneca eñënatapa.

²⁸ Mänii tömëna näna quëwëñömö tömëna näna gocæ cæyömö pöñönäni Itota wodo tebæ gocæ cæte bai cæcä.

²⁹ Adinque tömëna nanguï äninque tömengä ingante edæ,

—Ñöwo gawadecæ pöni inte wëmö ba apa. Mönatö oncönë go guite cænte monte baänæ ate goe.

Ante ancaa äñöna tömëna oncönë pö eñacæ guiican-tapa. ³⁰ Ayæ tömëna tönö cæncæte ante tæ contadinque tömengä päö pä äninque Wængonguī ingante waa ate pönente apænedinque tömëna inate tæcæ pædæ godoncæ cæyongä. ³¹ Tömëna awinca wi ænete bai bayö, Tömengä ingampa, ante edæ tæcæ adatapa. Tömengä iññömö edæ adoyedë tömëna ayöna edæ dæ gocä. ³² Adinque tömëna guëa tededinque,

—Nāwangä intawo. Wængongui mönō Codito ingant-edō ante apæneçä ëñëninque æbänō yewæmongadän-impä, ante tömengä ponte odömongä ëñëninque mönō mīmō edæ gonga bæco bai totamompa. Wii edæ mänömaï intawo.

³³ Ante tededinque tömäna adodö taadö quingä godinque Eedotadëe ponte ayönate edæ Itota miñä nē godināni iñömō onte ganca mänimpodāni iñönāni tömënāni tönō wadāni godongämæ pō bee tente a ongönāni adatapa. ³⁴ Iñāni guiquënë,

—Mönō Awënë iñömō ñāni ömæmonte miingä quëwengampa. Nāwangä edæ impä. Tömengä ingante Timönō Pegodo do acantapa, ante godongämæ tededāni adatapa.

³⁵ Mänömaïnō ante tededāni ëñëninque tömäna wæätë, Mönatö taadö goyömönate wacä pō bee tëninque iïmaï cæcantapa, äninque, Æbänō cæcantapa, ante adodö adodö ante apænedatapa. Ayæ godömenque apænedinque, Oncönë go guiyömöni tömengä päö pä ængä adinque mönatö, Itota ingampa, ante do ëñentamönapa, ante tömänō ante apæneda ëñengadänimpa.

*Tömengä miñä nē godināni weca Itota pongampa
(Mäateo 28.16-20; Mäadoco 16.14-18; Wäö 20.19-23)*

³⁶ Mäninō ante ayæ tæcæ tedeyönāni Itota incæ edæ tömënāni weca tæcæguedënāni do pō guiite a ongön-
inque,

—Guiñënāmaï gänë pönëedāni.

³⁷ Angä ëñëninque tömënāni, Önöwoca badi iïmaï, ante ancai guiñente wædinque, Yæ änāni. ³⁸ Adinque Itota,

—Quinante guiñëwëminii. Mīmōno quinante æmæ æmæ pönente wæminii. ³⁹ Bado botö önompo empobo edæ aedāni. Botö önöwa ëwabo aedāni. Botö baö edæ

gampo caate aedāni. Īñæmpa önöwoca badi ĩmo bai ædö cæte baö tönö bamë äaquënëmöö. Baö tönö bamë äadömo inte botö ĩmo apa guĩñewëminii.

⁴⁰ Āninqe Itota önompo tönö önöwa tömënāni ĩnānite odömongä. ⁴¹ Adāni incæte tömënāni guĩñente todinque wede pönënāmaĩ ĩñönānite tömengä,

—Mīnitö weca cænguĩ æbānö māmīnii.

⁴² Āñongante gæyæ baö do awëniĩ äadāni inte pædæ godönāni ⁴³ æninqe tömënāni ayönāni edæ ade cængantapa. ⁴⁴ Ayæ tömënāni ĩnānite apænedinque Itota,

—Botö ĩmotedö ante Möitee wodi wææ āninqe æbānö yewæmongacäi, ante botö mīnitö weca ayæ quëwëninque do apænetabopa. Botö ĩmotedö ante Wængonguĩ beyæ nē apænegaināni æbānö yewæmongadānii, ayæ ämotamīni āninqe æbānö yewæmongadānii, ante apænetabopa. Mānīne botö apænedö ante tömānö edæ ĩnque baquĩnö anguënë.

⁴⁵ Ante apænedinque Itota, Ocai encate ëñencädän-
impa, ante pönö cædinque tömënāni ĩnānite Wængonguĩ
angä ëñëninque nāni yewæmongainö ante odömonte
apænecä ëñëninque tömënāni edonque edæ ëñënanitapa.

⁴⁶ Ayæ godömenque apænedinque,

—Mönö Codito cöwë nantate wæninqe mëönaa go
adoönæque ĩñonte ñāni ömæmonguëngä incæcäimpa,
ante edæ edonque yewæmongatimpa. ⁴⁷ Ayæ, Codito
ëmöwo ante Eedotadëë ĩñömö tāno apænete ate tömāmæ
quëwënāni ĩnānite ĩmaĩ ante apænecäimpa. Tömënāni
ĩnānite apænedinque, Wënæ wënæ mīni cædinö ante
ñimpo cædinque Wængonguĩ gāmænö pöedāni. Pömīni
adinque tömengä wæætë pānāmaĩ inte pönö ñimpo
cæcæcäimpa, ante apænequināni incädänimpa, ante
yewæmongatimpa. ⁴⁸ Mīnitö ĩñömö, Æbānö cætimpa,
ante nē adimīni inte edæ nē apænequimīni ĩminipa.

⁴⁹ Ayæ edæ Wængongui, Botö Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante da pönömo æncæminimpa, angacäimpa. Ìninqe botö Mæmpo nänö nè angaingä ingante botö oo da pönömo æncæminimpa. Mänömaí í ìninqe Wængongui nänö tæi píñænö æncæte ante mīnitö, Wængongui Önöwoca ingante ewocacäimpa, ante Eedotadëe ìñömö wänö cödäni, angacäimpa.

*Öönædë Itota æicampa
(Mäateo 16.19-20)*

⁵⁰ Itota ayæ tao godinque Betänia obo pöninque tipæmpoga pædæ æmpodinqe, Mīnitö ìmīnite Wængongui waa cæcæcäimpa, ante waa apænecä ëñengadänimpa. ⁵¹ Tæcæ apænecä ëñëñönäni edæ tömengä ìñontobæ inque ingä edæ öönædë æigacäimpa. ⁵² Adinqe tömengä mīñæ nè godinäni ìñömö ædæ wæænte apænedinqe, Näwangä Wængongui Wengä inongä inte æicampa, ante watapæ apænedinqe Eedotadëe wadæ godinque nangui togadänimpa. ⁵³ Wængongui oncö ñænæncönë yabæcönë ìimö ìñö ìimö ìñö pö pö cædinque Wængongui ingante, Bitö ñäö bai ëmömi inte waa pöní cæbipa, ante cöwë waa apænegadänimpa.

Wængongui nänö Apænegainö
New Testament in Waorani (EC:auc:Waorani)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Waorani

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Waorani [auc], Ecuador

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Waorani

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

